

STATISTISKE UNDERSØGELSER

Nr. 13

Industrieksporten

fra Danmark og nogle andre lande siden 1953

3. hæfte. Ikke-elektriske maskiner

Udgivet af

DET STATISTISKE DEPARTEMENT

København 1964

DET STATISTISKE
DEPARTEMENT'S BIBLIOTEK
DANMARK

(Da. 10.
745.1.)

Dette skrift er affattet af sekretær i Det statistiske Departement cand. polit. Erik Holm, der hæfter for skriftets indhold. Om de vanskeligheder, der gør sig gældende ved en bearbejdelse af denne art af de forskellige landes statistik, og om de forbehold, der som følge heraf må tages, henvises til afsnit 5, side 15–17.

En del oplysninger om Danmarks eksport i 1963 har først kunnet tilføjes i korrekturen, hvorfor omtalen heraf i teksten kun har kunnet blive ret kortfattet.

Det statistiske Departement i juli 1964.

I serien »Industrieksporten fra Danmark og nogle andre lande siden 1953« er tidligere udsendt:

1. hæfte. Indledende oversigt. Udgivet 1963. Pris: 3,25 kr. i.o.
2. hæfte. Konserver. Udgivet 1963. Pris: 4,25 kr. i.o.

Signaturforklaring :

- » gentagelse.
- nul.
- 0 mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed.
- anvendes i rubrikker, hvor der efter sagens natur ikke kan forekomme tal.
- ... oplysning foreligger ikke.
- * ved foreløbige tal og anslåede tal.

Pris 5,00 kr. i.o.

ANDELSBOGTRYKKERIET I ODENSE

Udkommet i december 1964

Eksport af ikke-elektriske maskiner siden 1953

Indledning

1. Den danske produktion af ikke-elektriske maskiner¹ havde i 1953 en værdi (ab fabrik) på knap 860 mill. kr. I 1961 var produktionsværdien mere end fordoblet, idet den var på ca. 1 840 mill. kr. Siden er den yderligere steget, så man må antage, at produktionen nu ligger på et niveau, som svarer til en årlig værdi på omkring 2,6 mld. kr.

Som det fremgår af tabel 1 og figur 1 har produktionsværdien været stigende i alle årene siden 1953, men stigningstakten har ikke været den samme i hele perioden. Der var således i 1955 og 1958 kun tale om en stigning på 4-5 pct. i forhold til året før, mens der i årene 1956 og 1960 var en stigning på henholdsvis 17 og 14 pct. I 1961 var produktionen 7-8 pct. større end i 1960. Man må antage, at produktionen i 1962 steg meget kraftigt (med ca. 22 pct.), mens stigningen i 1963 var væsentligt svagere (omkring 6 pct.).

Foruden fra den danske produktion har der på markedet været en tilgang af maskiner fra udlandet. Importen (målt ved c.i.f.værdien) er gennemgående steget stærkere end den indenlandske produktion. Som det fremgår af tabel 2 steg importen i perioden 1953-58 gennemsnitlig med knap 12 pct. årligt¹, mens produktionen steg med knap 10 pct. I 1959 var der en meget kraftig importstigning (32 pct.) og i 1960 og 1961 lå importstigningen også noget over niveauet fra 1953-58. I 1962 var der atter en kraftig importstigning, som lå på omkring 22 pct., men i 1963 var importen kun en smule større end året før (ca. 1 pct.).

Foruden fra produktion og import kan der være tilgået markedet maskiner ved, at producenters eller forhandlers lagre heraf er blevet reduceret (er lagrene blevet større må den for-

¹ Beregninger af den gennemsnitlige årlige stigning er overalt foretaget ved en beregning af r i udtrykket

$$V_n = V_0(1 + r)^n,$$

hvor V_n angiver værdien i periodens sidste år, V_0 værdien i periodens første år og n antallet af år.

¹ Disse omtales i det følgende blot som »maskiner«.

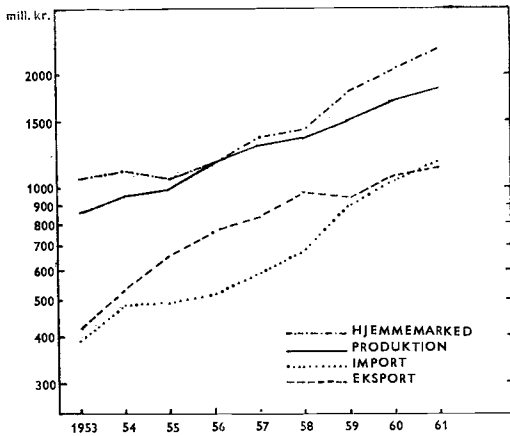
Tabel 1. Værdien af tilgang og anvendelse af maskiner

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
	—mill. kr.—								
Produktion (ab fabrik).....	859	950	988	1158	1299	1362	1502	1709	1839
Import (c.i.f.).....	388	486	496	516	590	677	893	1036	1170
Lagerforskydning.....	÷3	46	14	18	÷15	7	50	79	48
Forsyning i alt.....	1250	1390	1470	1656	1904	2032	2345	2666	2961
Handels- og transportavancer.....	226	244	242	271	287	346	406	467	523
Samlet tilgang.....	1476	1634	1712	1927	2191	2378	2751	3133	3484
Anvendelse:									
Eksport (f.o.b.).....	416	528	658	766	835	967	944	1071	1138
Hjemmemarked.....	1060	1106	1054	1161	1356	1411	1807	2062	2346
heraf:									
Råstof (maskindele).....	199	233	236	242	290	293	397	473	410
Investering.....	808	823	773	879	1005	1062	1347	1517	1871
Konsum.....	53	50	45	40	61	56	63	72	65

ANM.: Vareafgrænsningen afviger en smule fra den i tabel 6 og flg. tabeller benyttede. Samhandel med Færøerne og Grønland er medtaget i tabel 1-5, men ikke i de flg. tabeller. Værdien er opgjort i årets priser excl. afgifter og subsidier.

KILDE: Materiale i departementet.

Figur 1. Produktion, import, eksport og hjemmemarkedsanvendelse af maskiner

syning, der kommer fra de to andre kilder tilsvarende reduceres). Ved at tage hensyn hertil og ved desuden at forøge den samlede forsyningsværdi med handels- og transportavancer, får man værdien af den samlede tilgang til markedet af maskiner.

Denne tilgang kan være blevet anvendt enten til eksport, eller den kan være anvendt på hjemmemarkedet. I den første del af perioden var der fra år til år ingen eller kun en meget ringe stigning i den samlede værdi af de maskiner, som blev afsat på hjemmemarkedet. Forøgelsen i tilgangen gav sig i disse år næsten udelukkende udtryk i en kraftigt stigende eksport. Efter 1955 steg afsætningen på hjemmemarkedet en del, mens eksportstigningen blev en smule svagere, men for perioden 1953-58 som helhed var værdien af de maskiner, som blev afsat på hjemmemarkedet, kun steget med gennemsnitligt knap 6 pct. årligt, hvorimod eksport-

Tabel 2. Den procentvise årlige stigning i produktion, import, eksport og anvendelse på hjemmemarkedet af maskiner

	1953-58	1958-59	1959-60	1960-61
	pct.			
Produktion.....	9,6	10,3	13,8	7,6
Import.....	11,8	31,9	16,0	12,9
Tilgang i alt.....	10,0	15,7	13,9	11,1
Eksport.....	18,4	÷2,4	13,5	6,3
Hjemmemarked....	5,9	28,1	14,1	13,6

ANM.: Beregningen er foretaget på grundlag af tabel 1.

ten havde vist en gennemsnitlig årlig stigning på godt 18 pct.

Fra 1958 til 1959 var der derimod tale om et mindre eksportfald, mens værdien af de maskiner, som hjemmemarkedet aftog i 1959 var ikke mindre end 28 pct. større end den tilsvarende værdi året før. I årene 1960 og 1961 er afsætningen på hjemmemarkedet steget med omkring 14 pct. årligt. Eksportstigningen var i 1960 af tilsvarende størrelse, mens den i 1961 kun var på godt 6 pct. Et skøn over udviklingen fra 1961 til 1963 giver til resultat, at afsætningen på hjemmemarkedet i 1962 steg med omkring 26 pct., men i 1963 kun med ca. 4 pct. Eksportstigningen var de samme år på henholdsvis 13 pct. og 10 pct.

Sammenligner man året 1961 med 1953 viser det sig, at det danske samfund er blevet mere afhængigt af udlandet såvel med hensyn til tilgangen som med hensyn til afsætningen af maskiner. Af tabel 3 fremgår det, at mens den danske produktion er steget med 114 pct. i disse år, er importen steget med 202 pct. Forskellen er knap så stor på afsætningsiden, hvor

Tabel 3. Indekstal for produktion, import, eksport og hjemmemarkedsanvendelse af maskiner i 1961 (1953 = 100)

	Produktion	Import	Eksport	Hjemmemarked
	1953 = 100			
Kraftmaskiner.....	141	350	170	167
Landbrugsmaskiner og traktorer.....	214	187	378	175
Forskellige industrimaskiner.....	208	289	416	207
Pumper m.v.....	292	344	386	285
Kraner, spil, elevatorer m.v.....	169	882	275	226
Vægte, automater, kontormaskiner.....	185	264	436	206
Andre maskiner og apparater.....	308	399	271	408
Maskiner i alt.....	214	302	274	222

ANM.: Beregningen er foretaget på grundlag af bilagstabel I.

Tabel 4. Importværdien i procent af produktionsværdien

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
	pct.								
Kraftmaskiner.....	20	23	37	28	33	31	27	30	48
Landbrugsmaskiner og traktorer.....	87	90	76	87	72	81	114	87	76
Forskellige industrimaskiner.....	83	90	90	81	90	101	122	121	115
Pumper m.v.....	33	52	32	31	34	38	31	34	39
Kraner, spil, elevatorer m.v.....	11	23	19	20	23	25	34	49	60
Vægte, automater, kontormaskiner.....	131	119	113	97	102	111	229	227	188
Andre maskiner og apparater.....	32	42	39	32	33	35	39	43	42
Maskiner i alt.....	45	51	50	45	45	50	60	61	64

ANM.: Beregningen er foretaget på grundlag af bilagstabel I.

det viser sig, at afsætningen til hjemmemarkedet er steget med 122 pct. mens eksporten er steget med 174 pct.

Af tabel 3 fremgår det også, hvorledes den tilsvarende udvikling har været for syv undergrupper, som det har været muligt at dele maskingruppen som helhed op på. (De absolutte tal fremgår af bilagstabel I, side 11). Det gælder for alle grupperne undtagen landbrugsmaskiner og traktorer, at importen er steget stærkere end den danske produktion. Tilsvarende er eksporten steget stærkere end afsætningen til hjemmemarkedet i alle grupperne undtagen den sidste, »andre maskiner og apparater«.

Sætter man importværdien direkte i forhold til værdien af den danske produktion (tabel 4) viser det sig, at importens værdi for samtlige maskiner i 1953-58 lå på 45-50 pct. af produktionsværdien. I årene 1959-61 har importværdien derimod udgjort 60-64 pct. af produktionsværdien. Denne bevægelse har ikke gjort sig gældende i lige høj grad i alle undergrupperne, men synes mest tydelig og stabil for så

vidt angår grupperne »forskellige industrimaskiner«, »kraner, spil, elevatorer m.v.« og »vægte, automater, kontormaskiner«.

På tilsvarende vis fremgår det af tabel 5, hvor stor en del eksporten har udgjort af den samlede tilgang (eksport + hjemmemarkedsafsætning). Det ses her, at eksportandelen for alle maskiner under ét i 1953-54 var på omkring 30 pct., mens den i årene 1955-58 lå omkring 40 pct. Den kraftige forøgelse af afsætningen på hjemmemarkedet i årene herefter bevirkede, at eksportandelen i 1959-61 faldt tilbage til 33-34 pct. Denne tendens genfindes i undergrupperne »kraftmaskiner«, »kraner, spil, elevatorer m.v.« og »andre maskiner og apparater«. For gruppen »vægte, automater, kontormaskiner« har eksportandelen derimod været højere i 1959-61 end i de foregående år.

2. Danmarks eksport¹ af maskiner² udgjorde i

¹ Heri ikke medregnet transithandel samt handel med Færøerne og Grønland.

² Herved forstås kapitel 71 i SITC, jfr. note 3 til tabel 6.

Tabel 5. Eksportværdien i procent af værdien af samlet tilgang

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
	pct.								
Kraftmaskiner.....	36	35	46	43	42	40	37	38	36
Landbrugsmaskiner og traktorer.....	9	11	14	16	17	19	15	17	17
Forskellige industrimaskiner.....	15	21	22	21	22	20	15	18	26
Pumper m.v.....	18	21	22	22	25	25	21	22	22
Kraner, spil, elevatorer m.v.....	24	30	32	37	29	37	30	26	27
Vægte, automater, kontormaskiner.....	14	16	18	20	22	24	26	27	26
Andre maskiner og apparater.....	58	58	65	68	61	70	62	56	48
Maskiner i alt.....	28	32	38	40	38	41	34	34	33

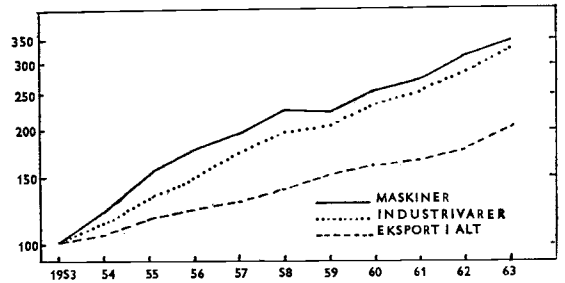
ANM.: Beregningen er foretaget på grundlag af bilagstabel I.

1953 425 mill. kr. I 1963 var eksportværdien steget til 1490 mill. kr., hvilket er en forøgelse på 251 pct. jfr. tabel 6 og figur 2. I samme periode steg den samlede industrieksport nogenlunde tilsvarende, nemlig med 223 pct. Maskinernes andel har i de fleste af årene udgjort 23–25 pct. af den samlede industrieksport, jfr. tabel 7. Af samme tabel ses det også, at maskineksporten i periodens første del steg betydeligt kraftigere end den tilsvarende import, således at eksporten i 1956–58 var 30–40 pct. større end importen. I det sidste par år har eksporten, således som det også var tilfældet i 1953, været noget mindre end importen.

Den eksportstigning, som i løbet af årene 1953–63 har fundet sted for maskingruppen, svarer til en gennemsnitlig årlig stigning på 13,5 pct., som det fremgår af tabel 8, jfr. også bilagstabel IV. Ved en sammenligning med en række andre OECD-lande viser det sig, at denne stigning stort set ligger på linie med den eksportstigning, som har fundet sted i de andre lande. I en del lande har der været en noget kraftigere stigningstakt, det gælder især Italien og Holland (samt Norge, hvis eksport af disse varer dog er ret lille). Eksportstigningen i U.K., U.S.A. og Canada har dog været væsentligt svagere end i Danmark.

Holder man udviklingen fra 1958 til 1959 uden for sin beregning, dels fordi der her skete omlægninger af de skandinaviske landes handelsstatistik, dels fordi der i 1958 fandt et

Figur 2. Indeks for samlet vareeksport, industrieksport og eksport af maskiner

væsentligt konjunkturomslag sted, og ser man på udviklingen i de to perioder 1953–58 og 1959–63, viser det sig, at Danmark på en ret karakteristisk måde skiller sig ud fra de fleste andre lande. Stigningen i den danske maskineksport var væsentligt kraftigere i den første periode end i den sidste i modsætning til, hvad der har været tilfældet i de øvrige lande, bortset fra Holland, Portugal og Canada. I den første periode havde Danmark en gennemsnitlig årlig eksportstigning på over 17 pct., kun i Norge og Holland var stigningen relativt stærkere. Fra 1959 til 1963 har der i Danmark kun været en årlig stigningstakt på 12 pct., mens stigningen i alle fællesmarkedslandene samt i Norge, Sverige og Østrig har været større. I 1963 var den danske eksportstigning dog relativt større end de fleste andre landes.

Tabel 6. Danmarks eksport. Specialhandel

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	mill. kr.										
Eksport af varer ¹ i alt.....	6 175	6 547	7 194	7 559	7 976	8 600	9 323	9 884	10 177	10 974	12 552
Eksport af industrivarer ²	1 989	2 248	2 613	2 965	3 433	3 906	4 109	4 618	4 967	5 611	6 423
Eksport af maskiner ³	425	521	649	758	831	962	942	1 083	1 164	1 337	1 490

¹ Excl. postpakker. ² Angående vareafgrænsningen se Statistiske Undersøgelser nr. 8. ³ Kapitel 71 i SITC, (forskellen mellem 71 SITC org. og 71 SITC rev. er uvæsentlig).

ANM.: Vareafgrænsningen af maskingruppen svarer ikke helt til den i tabel 1–5 benyttede. Handel med Færøerne og Grønland er ikke medtaget.

Tabel 7. Maskineksporten i procent af den samlede industrieksport og af importen af maskiner

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	pct.										
Eksport af maskiner i pct. af eksport af industrivarer ¹	21	23	25	26	24	25	23	23	23	24	23
Eksport af maskiner i pct. af import af maskiner ²	93	100	124	138	131	132	100	99	92	88	97

¹ Begge specialhandel. ² Begge generalhandel.

Tabel 8. Eksport af maskiner fra forskellige lande

	1953	1963	Gennemsnitlig årlig stigning			
			1953-63	1953-58	1959-63	1962-63
	mill. \$		pct.			
Norge.....	6,0	46,5	22,7	21,2	26,4	7,6
Italien.....	148,2	793,1	18,3	15,6	23,8	12,3
Holland.....	65,8	288,4	15,9	17,9	12,9	1,1
Østrig.....	36,5	142,6	14,6	14,5	14,9	6,7
Danmark.....	62,5	220,4	13,5	17,3	12,1	9,6
Vesttyskland.....	968,0	3299,0	13,1	14,2	14,4	7,2
Belgien-Luxembourg.....	88,5	299,7	13,0	11,2	18,4	4,0
Sverige.....	153,2	513,3	12,8	11,1	15,6	÷0,3
Portugal.....	2,0	6,5	12,5	16,5	10,3	18,2
Frankrig.....	266,2	812,1	11,8	6,8	18,0	6,9
Schweiz.....	220,4	565,8	9,9	9,2	11,4	7,1
Canada.....	138,6	342,6	9,4	10,3	6,4	12,2
United Kingdom.....	1111,6	2403,8	8,0	7,4	8,2	6,4
U.S.A.....	2128,9	3988,6	6,5	6,5	8,0	3,7
EEC-lande i alt.....	1536,7	5492,3	13,6	13,3	16,2	7,3
EFTA-lande i alt.....	1592,2	3898,9	9,4	8,8	10,1	5,8

ANM.: Landene er ordnede efter deres relative eksportstigning i 1953-63. Tabellen er opstillet på grundlag af bilagstabel IV, jfr. noterne hertil.

Oplysningerne i det foregående afsnit kunne tyde på, at den afsvækkede stigning i den danske maskineksport efter 1958 mere skyldes en kraftig forøgelse af den indenlandske efterspørgsel end den skyldes en formindsket udenlandsk efterspørgsel. Denne opfattelse synes at blive bekræftet af det her anførte, idet de omgivende lande har kunnet forøge deres eksport meget kraftigt efter 1958.

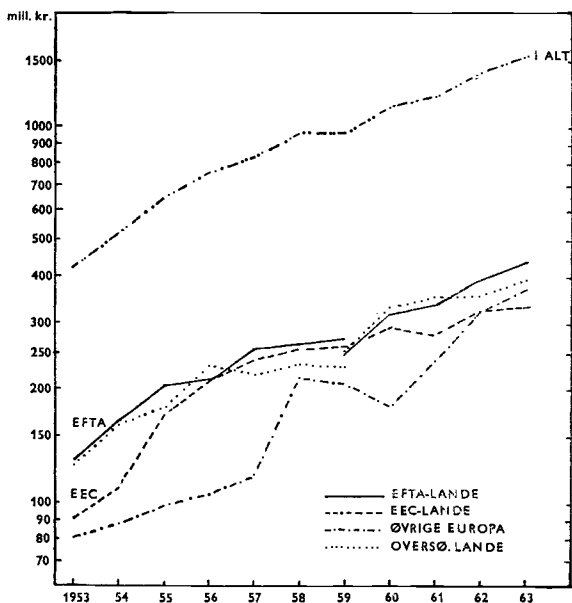
3. Ved en undersøgelse af udviklingen siden 1953 i den danske eksport til forskellige lande kommer man ud for den vanskelighed, at man kun tilbage til 1959 har en fordeling af eksporten af de enkelte varegrupper efter forbrugslande, hvilket må være det begreb, man ønsker at arbejde med, hvis man vil danne sig et indtryk af efterspørgsels- og konkurrenceforhold for danske eksportvarer. Før 1959 findes der i dansk statistik kun oplysninger om de enkelte varegruppers fordeling efter salgslande. For enkelte områder har den ændrede opgørelse haft ret væsentlig betydning; det gælder først og fremmest eksporten til U.K., idet denne er væsentligt større ved en salgslandsopgørelse end ved en forbrugslandsopgørelse, mens det omvendte er tilfældet for eksporten til forskellige oversøiske områder i Asien og Afrika.

Fordeles eksporten (jfr. bilagstabel II) på flg. fire hovedområder: det europæiske frihandelsområde (EFTA-landene), det europæiske økonomiske fællesskab (EEC-landene), øvrige europæiske lande og oversøiske lande, viser det sig, at EFTA-landene i 1963 aftog 28 pct., de oversøiske lande 25 pct., EEC-landene 23 pct. og øvrige europæiske lande 24 pct. af Danmarks eksport af maskiner, jfr. figur 3 og 4.

Eksporten til EEC-landene steg stærkt indtil 1957 så disse landes andel i eksporten forøgedes fra 21 pct. til 29 pct., men siden har deres andel vist nogen tilbagegang. Omvendt var der som helhed en faldende tendens i EFTA-landenes andel indtil 1958 og en stigning fra 1958 til 1960. I årene 1960-63 var andelen stort set uændret. Eksporten til de oversøiske lande var i absolutte tal uforandret i årene 1956-59, men steg ret kraftigt i 1960. I de to følgende år var stigningen relativt lille, men i 1963 lå den på linie med stigningen i den samlede eksport af maskiner. Eksporten til øvrige europæiske lande steg stærkt fra 1956 til 1958 og fra 1960 til 1963, men var faldende i de mellem-liggende år.

I bilagstabel II er der foretaget en yderligere specifikation af eksportens fordeling på lande. Det fremgår heraf, at Vesttyskland i perioden

Figur 3. Danmarks eksport af maskiner til forskellige områder

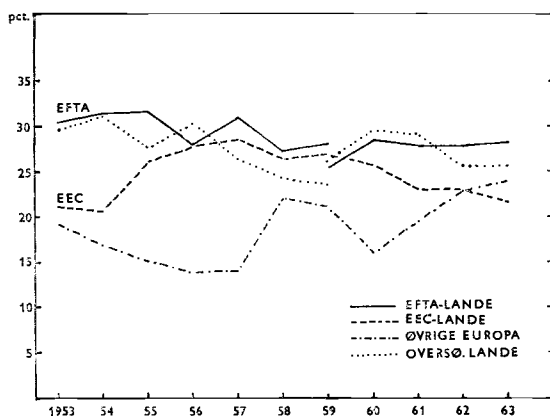
ANM.: 1953-59 salgslund; 1959-63 forbrugslund

1956-62 var den vigtigste enkeltaftager af Danmarks eksport af maskiner, efter at eksporten hertil fra 1954 til 1956 var steget fra 20 mill. kr. til 81 mill. kr. I 1962 udgjorde den 160 mill. kr., men steg kun lidt (2 pct.) i 1963.

Dette år blev den overgået af eksporten til Sverige, som forøgedes med 17 pct. til 178 mill. kr. I øvrigt er de vigtigste forbrugslunde Norge (1963: 101 mill. kr.) og U.K. (1963: 99 mill. kr.). Eksporten til Norge viste dog en tilbagegang i 1963 på 11 pct. i forhold til 1962, mens omvendt eksporten til U.K. dette år steg med ikke mindre end 33 pct. Eksporten til Finland er steget en del i de senere år og var i 1961 og 1962 større end eksporten til U.K. I 1963 faldt den dog noget.

Af andre betydningsfulde aftagerlande kan nævnes Holland og Italien, hvortil eksporten i en årrække har ligget omkring henholdsvis 50 mill. kr. og 40 mill. kr., samt Polen og Brasilien, hvortil eksporten i enkelte år har været ret væsentlig. Det må dog bemærkes angående eksporten til Holland, at denne har været stærkt påvirket af en eksport af brugte flymotorer til reparation. Det drejer sig i særlig grad om årene 1955-58. Den kraftige forøgelse, som foregik i eksporten til Holland i 1955, er således ikke noget, der direkte kan tilskrives en

Figur 4. Forskellige områders andele i Danmarks eksport af maskiner

ANM.: 1953-59 salgslund; 1959-63 forbrugslund

dansk produktion. Denne eksport, som er registreret på lige fod med anden eksport af varer, som har undergået en mere eller mindre omfattende forarbejdning i danske virksomheder, er altså mere af formel art. Den er tilsyneladende heller ikke blevet registreret i Hollands importstatistik.

4. Danmarks eksport af maskiner, som ud fra en sammenligning med den øvrige danske eksport har vist en relativt kraftig stigning, har ikke ved en sammenligning med andre landes eksport af de samme varer udmærket sig ved en særlig kraftig stigningstakt for 1953-63 som helhed, men derimod nok i den første del af perioden, således som det fremgik af tabel 8. Dette forhold afspejler sig til dels også i en undersøgelse af importen af maskiner i de for Danmark vigtigste aftagerlande. Resultatet af en sådan undersøgelse findes i bilagstabel III, hvor der for seks landes vedkommende (Sverige, Norge, United Kingdom, Finland, Vesttyskland og Holland) er anført oplysninger dels om den samlede import af maskiner i 1953-63, dels om hvorledes denne har været fordelt på henholdsvis EFTA-lande, EEC-lande og andre lande, samt endelig specielt om størrelsen af importen fra Danmark. På grundlag af denne tabel er der i figur 5 i et diagram for hvert af landene angivet, hvor stor en procentdel af importen af maskiner, der i hvert af årene i perioden kom fra hvert af de tre områder samt specielt fra Danmark. Som man kunne vente er den danske andel af importen relativt lille overalt, højst i Norge, hvor den ligger på 7-8 pct. jfr. tabel 9.

Tabel 9. Danmarks procentvise andel i importen af maskiner i forskellige lande

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	pct.										
<i>Importandel i</i>											
Sverige.....	4,5	4,8	5,4	4,9	6,1	4,9	5,1	5,5	5,6	5,6	6,5
Norge.....	5,7	7,4	8,1	7,3	7,1	7,0	7,9	7,2	7,6	6,8	6,8
United Kingdom.....	1,0	1,7	1,4	1,5	2,2	2,1	1,6	1,9	1,5	1,8	2,1
Finland.....	4,6	5,3	6,3	5,1	4,2	6,1	4,5	4,7	4,6	5,5	5,9
Vesttyskland.....	2,4	2,3	3,5	4,0	3,9	5,6	4,8	3,8	2,9	2,7	2,6
Holland.....	1,7	1,5	1,4	1,4	1,4	1,7	1,7	1,8	1,5	1,3	1,0

Hvis man først betragter perioden 1953–58, ser man, at der stort set har været en tendens til, at Danmarks andel i de her anførte landes import af maskiner er gået noget frem. Tydeligst er det i Vesttyskland og United Kingdom, men også i Sverige har der været en nogenlunde stabil stigning i den danske importandel. Udviklingen har været lidt mere usikker i de andre lande, men importandelen er dog i hvert fald blevet opretholdt i disse.

Ser man dernæst på udviklingen fra 1958 til 1963 er tendensen igen klarest i Vesttyskland, idet den danske importandel har vist et fald fra år til år, så den i 1963 kun var på 2,6 pct. mod 5,6 pct. i 1958. I Sverige har der omvendt været

en ret jævn stigning fra 4,9 pct. i 1958 til 6,5 pct. i 1963. I U.K. var den danske importandel noget lavere i 1959–62 end i 1957–58, men i 1963 nåede den igen op over 2 pct.

I Finland er den danske importandel steget en del i de sidste år, mens andelen i Norge og Holland er gået noget tilbage. Virkningerne af den europæiske markedsopdeling synes altså i nogen grad at kunne spores i disse beregninger. Med undtagelse af Norge har importandelen i de her betragtede EFTA-lande (og Finland, som er associeret frihandelsområdet) vist nogen stigning i de sidste år, mens den omvendt er gået tilbage i de to fællesmarkedslande, Vesttyskland og Holland.

Bilagstabel I. Produktion, import, eksport og hjemmemarkedsanvendelse af maskiner

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961*
1. Kraftmaskiner	mill. kr.								
Produktion.....	225	273	258	324	352	358	394	377	318
Import.....	44	64	95	90	115	112	105	113	154
Samlet tilgang.....	294	345	377	431	500	498	520	506	495
Eksport.....	105	122	173	184	210	199	192	194	179
Hjemmemarked.....	189	223	204	247	290	299	328	312	316
2. Landbrugsmaskiner									
Produktion.....	141	145	139	148	162	187	207	273	301
Import.....	122	130	106	129	117	152	235	238	228
Samlet tilgang.....	355	360	327	364	370	445	570	653	686
Eksport.....	31	39	47	57	64	85	85	114	117
Hjemmemarked.....	324	321	280	307	306	360	485	539	569
3. Forsk. industrimaskiner									
Produktion.....	116	119	126	133	144	155	180	202	241
Import.....	96	107	113	108	130	156	220	244	278
Samlet tilgang.....	248	246	269	279	323	358	452	500	590
Eksport.....	37	51	60	58	70	72	68	89	154
Hjemmemarked.....	211	195	209	221	253	286	384	411	436
4. Pumper m.v.									
Produktion.....	27	23	31	35	38	45	58	70	79
Import.....	9	12	10	11	13	17	18	24	31
Samlet tilgang.....	40	39	46	51	57	69	83	102	121
Eksport.....	7	8	10	11	14	17	17	22	27
Hjemmemarked.....	33	31	36	40	43	52	66	80	94
5. Kraner, spil m.v.									
Produktion.....	105	83	95	109	136	118	143	165	177
Import.....	12	19	18	22	31	30	48	80	106
Samlet tilgang.....	119	102	115	134	170	150	190	242	283
Eksport.....	28	31	37	49	50	56	56	63	77
Hjemmemarked.....	91	71	78	85	120	94	134	179	206
6. Vægte, automater, kontorm.									
Produktion.....	26	31	31	36	41	45	35	37	48
Import.....	34	37	35	35	42	50	80	84	90
Samlet tilgang.....	79	92	90	96	113	129	152	161	188
Eksport.....	11	15	16	19	25	31	39	43	48
Hjemmemarked.....	68	77	74	77	88	98	113	118	140
7. Andre mask. og app.									
Produktion.....	219	276	308	373	426	454	485	585	675
Import.....	71	117	119	121	142	160	187	253	283
Samlet tilgang.....	341	450	488	572	658	729	784	969	1121
Eksport.....	197	262	315	388	402	507	487	546	536
Hjemmemarked.....	144	188	173	184	256	222	297	423	585
1-7. Maskiner i alt									
Produktion.....	859	950	988	1158	1299	1362	1502	1709	1839
Import.....	388	486	496	516	590	677	893	1036	1170
Samlet tilgang.....	1476	1634	1712	1927	2191	2378	2751	3133	3484
Eksport.....	416	528	658	766	835	967	944	1071	1138
Hjemmemarked.....	1060	1106	1054	1161	1356	1411	1807	2062	2346

KILDE: Materiale i departementet.

Bilagstabel II. Danmarks eksport af maskiner fordelt på områder og lande

	Salgsland							Forbrugsland				
	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1959	1960	1961	1962	1963
	mill. kr.											
EFTA-lande i alt.....	129,3	163,6	204,7	212,1	256,2	262,9	272,3	245,7	318,9	335,5	391,1	434,9
Sverige.....	52,4	53,3	77,3	73,6	88,5	84,8	101,7	100,8	124,9	141,4	152,0	178,0
Norge.....	46,0	62,5	62,0	64,2	69,0	66,6	79,8	75,2	93,1	83,5	114,3	101,3
United Kingdom.....	20,7	36,5	45,2	53,9	78,4	80,4	66,1	44,7	65,2	62,8	74,3	98,6
Schweiz.....	3,5	5,1	5,6	6,1	7,0	6,2	8,0	7,8	11,6	15,7	19,5	24,9
Østrig.....	2,4	2,7	3,1	4,6	4,7	8,9	7,7	8,7	14,9	21,3	19,9	22,9
Portugal.....	4,3	3,5	11,5	9,7	8,6	16,0	9,0	8,5	9,2	10,8	11,1	9,2
EEC-lande i alt.....	89,9	107,8	169,3	210,6	237,6	254,5	260,2	260,2	290,3	279,0	322,0	355,8
Vesttyskland.....	25,0	19,7	45,2	80,6	92,0	110,3	136,0	136,5	152,9	143,1	159,8	162,7
Holland.....	22,4	21,4	65,8	61,4	56,1	44,0	43,0	42,3	53,0	55,2	50,9	67,0
Belgien-Luxembourg.....	14,7	20,2	11,0	14,3	15,7	14,3	28,9	29,0	22,2	16,5	19,1	23,9
Frankrig.....	8,6	14,6	15,3	20,5	30,9	29,7	16,6	17,4	22,7	34,7	47,0	51,5
Italien.....	19,2	31,9	32,0	33,8	42,9	56,2	35,7	35,0	39,5	29,5	45,2	50,7
Øvrige Europa i alt.....	80,9	87,4	98,0	104,9	117,4	212,3	204,6	207,2	179,1	235,8	321,9	367,1
Finland.....	18,7	23,3	38,5	41,8	30,6	43,2	49,0	49,2	54,4	76,9	84,7	71,6
Østeuropa i alt.....	22,9	35,6	21,7	24,1	44,2	111,9	94,7	96,9	79,4	97,0	159,7	175,4
Polen.....	15,5	17,0	10,4	13,4	17,8	65,5	29,1	29,1	44,2	42,0	73,0	65,5
Sovjetunionen.....	0,1	3,1	2,3	2,1	18,1	32,4	50,3	51,6	9,2	9,5	58,3	61,2
Andre europæiske lande...	39,3	28,5	37,8	39,0	42,6	57,2	60,9	61,1	45,3	61,9	77,5	120,1
Oversøiske lande i alt....	125,3	161,8	177,3	230,0	219,4	232,4	229,1	253,1	331,1	350,2	357,6	393,4
Amerika i alt.....	81,3	117,2	115,6	116,3	116,0	113,8	126,6	124,2	179,3	197,7	170,4	203,4
U.S.A.....	7,5	9,4	13,7	18,7	24,7	22,8	37,2	28,4	33,5	41,1	47,3	43,2
Canada.....	2,4	3,1	4,1	8,2	7,2	3,8	6,1	6,5	10,0	12,7	21,5	22,8
Brasilien.....	44,1	78,1	45,3	46,7	32,6	39,7	37,6	43,6	79,7	54,9	16,6	23,2
Asien.....	25,5	25,9	33,6	79,0	62,7	77,0	62,1	79,8	90,5	114,6	135,9	130,5
Japan.....	1,2	5,9	3,6	9,9	10,1	6,9	8,6	10,3	16,6	21,6	32,2	28,7
Afrika.....	14,0	14,6	22,0	31,2	35,0	36,2	32,7	37,3	51,7	27,9	39,9	45,4
Øvrige områder.....	4,5	4,1	6,1	3,5	5,7	5,4	7,7	11,8	9,6	10,0	11,4	14,1
Eksport i alt.....	425,4	520,6	649,3	757,6	830,6	962,1	966,2	966,2	1119,4	1200,5	1392,6	1551,2

ANM.: Varegruppen omfatter kapitel 71 i SITC. 1953-1958 specialhandel; 1959-1963 generalhandel. Transithandelen udgjorde 1959: 24,2 mill. kr.; 1960: 36,5 mill. kr.; 1961: 36,4 mill.kr.; 1962: 56,1 mill. kr. og 1963: 61,1 mill. kr.

KILDE: Danmarks vareindførsel og -udførsel 1953-1963.

Bilagstabel III. Forskellige landes import af maskiner

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	mill. \$										
Sveriges import i alt	138,2	144,0	163,6	179,0	207,0	226,4	250,0	293,4	345,5	382,2	397,1
fra EFTA-lande	57,1	56,2	62,2	63,7	79,1	85,6	84,6	92,9	118,0	127,6	151,7
» EEC-lande	54,7	61,7	65,9	77,0	87,3	95,8	109,0	124,8	151,2	181,6	172,0
» andre lande	26,4	26,1	35,5	38,3	40,6	45,0	56,4	75,7	76,3	73,0	73,4
» Danmark	6,3	7,0	8,8	8,8	12,8	11,2	12,8	16,2	19,2	21,5	25,7
Norges import i alt	86,4	96,7	86,6	88,4	100,2	102,6	113,4	149,2	162,0	187,1	191,0
fra EFTA-lande	49,6	54,2	49,5	48,6	53,7	53,2	61,4	79,6	86,5	100,5	98,4
» EEC-lande	25,6	32,3	28,4	28,4	32,5	36,2	36,1	48,4	54,0	63,3	61,6
» andre lande	11,2	10,2	8,7	11,4	14,0	13,2	15,9	21,2	21,5	23,3	31,0
» Danmark	4,9	7,1	7,0	6,4	7,1	7,2	8,9	10,7	12,4	12,8	13,0
United Kingdom's import i alt	273,4	210,0	258,0	309,4	349,7	383,1	457,1	562,3	686,5	685,5	710,7
fra EFTA-lande	36,4	37,9	41,5	47,1	58,7	62,7	69,4	78,3	92,6	100,9	109,2
» EEC-lande	110,5	85,6	104,5	128,2	147,6	169,8	192,3	224,1	280,6	278,5	303,5
» andre lande	126,5	86,5	112,0	134,1	143,4	150,6	195,4	259,9	313,3	306,1	298,0
» Danmark	2,7	3,5	3,7	4,7	7,7	8,1	7,3	10,4	10,0	12,0	14,7
Finlands import i alt	58,5	64,7	87,3	112,8	98,3	96,9	129,2	177,0	212,6	217,8	196,5
fra EFTA-lande	23,5	28,8	43,9	52,0	42,8	46,3	62,0	81,2	97,6	107,1	101,6
» EEC-lande	18,4	15,3	23,6	36,5	35,3	33,9	44,4	64,5	83,2	83,4	70,7
» andre lande	16,6	20,6	19,8	24,3	20,2	16,7	22,8	31,3	31,8	27,3	24,2
» Danmark	2,7	3,4	5,5	5,7	4,2	5,9	5,8	8,2	9,7	12,0	11,7
Vesttysklands import i alt	85,3	113,2	164,7	213,1	245,0	307,5	404,2	560,7	751,4	843,3	835,9
fra EFTA-lande	48,4	62,2	81,8	108,2	120,6	149,1	181,2	232,1	292,1	321,2	338,2
» EEC-lande	18,7	23,4	34,1	48,2	59,8	81,4	125,5	178,5	240,4	285,9	279,0
» andre lande	18,2	27,6	48,8	56,7	64,6	77,0	97,5	150,1	218,9	236,2	218,7
» Danmark	2,0	2,6	5,8	8,5	9,7	17,3	19,6	21,4	21,7	22,5	22,2
Hollands import i alt	178,1	216,9	255,3	302,8	335,0	295,0	317,2	388,1	500,0	534,6	587,5
fra EFTA-lande	56,2	70,6	78,8	84,1	88,3	80,7	94,1	108,9	133,7	137,7	139,7
» EEC-lande	97,6	108,4	132,9	168,9	192,7	172,2	180,7	217,3	284,3	322,8	375,3
» andre lande	24,3	37,9	43,6	49,8	54,0	42,1	42,4	61,9	82,0	74,1	72,5
» Danmark	3,0	3,2	3,6	4,2	4,8	5,0	5,4	7,0	7,6	6,8	6,1

ANM.: Varegruppen omfatter kapitel 71 i SITC.

KILDE: Foreign Trade, OECD (OEEC) 1953-62. For Finlands vedkommende er benyttet landets egen handelstatistik; omregningen til \$ er foretaget efter fig. kurser: 1953-56: 100 markka = 0,43478 \$; 1957: 100 markka = 0,3908 \$; 1958-62: 100 markka = 0,3125 \$; 1963: 1 markka = 0,3125 \$. For 1963 er de nationale publikationer benyttet som kilder overalt.

Bilagstabel IV. **Forskellige landes eksport af maskiner 1953-63. Specialhandel¹**

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
Fra:	mill. \$										
Danmark ¹	62,5	75,2	93,8	109,5	120,3	139,0	139,9	162,1	173,8	201,1	220,4
Norge ¹	6,0	6,7	8,7	12,4	13,7	15,7	18,2	23,9	32,8	43,2	46,5
Sverige ¹	153,2	163,0	175,0	218,7	267,0	260,0	287,1	353,1	436,7	514,7	513,3
United Kingdom.....	1111,6	1141,8	1287,9	1410,0	1571,1	1588,1	1751,6	1993,0	2172,4	2258,6	2403,8
Østrig.....	36,5	35,6	44,7	59,5	72,7	71,9	81,6	99,5	117,1	133,6	142,6
Schweiz.....	220,4	231,0	264,6	289,2	326,0	342,2	368,1	420,3	476,8	528,1	565,8
Portugal.....	2,0	2,5	2,7	3,0	4,0	4,3	4,4	4,8	4,2	5,5	6,5
EFTA i alt.....	1592,2	1655,8	1877,4	2102,3	2374,8	2421,2	2650,9	3056,7	3413,8	3684,8	3898,9
Vesttyskland.....	968,0	1043,1	1190,0	1443,8	1747,6	1885,8	1927,9	2254,8	2833,5	3076,7	3299,0
Holland.....	65,8	76,7	97,0	127,9	138,4	149,7	177,5	206,4	236,9	285,2	288,4
Belgien-Luxembourg.....	88,5	86,6	100,8	118,2	143,6	150,7	152,3	189,9	240,0	288,3	299,7
Frankrig.....	266,2	253,7	282,5	277,6	329,2	368,9	419,1	562,6	649,5	760,0	812,1
Italien.....	148,2	148,7	190,3	224,9	282,1	306,6	338,1	515,7	612,8	706,5	793,1
EEC i alt.....	1536,7	1608,8	1860,6	2192,4	2640,9	2861,7	3014,9	3729,4	4572,7	5116,7	5492,3
U.S.A.....	2128,9	2048,3	2269,6	2852,3	3245,0	2915,0	2924,7	3324,5	3537,4	3846,5	3988,6
Canada.....	138,6	154,7	153,6	160,2	202,1	225,5	267,7	263,1	271,0	305,3	342,6

¹ For 1959-1963 er eksporten fra Danmark, Norge og Sverige opgjort på generalhandelsbasis.

ANM.: Varegruppen omfatter kapitel 71 i SITC.

KILDE: Foreign Trade, OECD (OECE), 1953-1963.

Omregningskurser

		1959	1960	1961	1962	1963
		d. kr.				
Sverige.....	1000 s. kr.	1 333,49	1 333,49	1 336,61	1 336,71	1 335,91
Norge.....	1000 n. kr.	966,08	966,08	969,58	969,77	969,19
United Kingdom.....	1000 £	19 341,02	19 341,02	19 386,15	19 387,63	19 376,09
Vesttyskland.....	1000 DM	1 644,64	1 644,64	1 724,01	1 734,88	1 736,04
Holland.....	1000 gld.	1 817,77	1 817,77	1 897,83	1 912,75	1 911,61
Belgien-Luxembourg.....	1000 b. frc.	138,26	138,54	138,86	139,15	138,79
Frankrig.....	1000 NF	1 399,11 ¹	1 399,11	1 402,38	1 402,48	1 401,65
Italien.....	10 000 lire	111,27	111,13	111,50	111,54	111,39

¹ Værdi af 100.000 frc.

KILDE: OECD, Foreign Trade, Serie C. For 1963 Serie B, jan.-sept.

Udviklingen for forskellige varegrupper

5. I den beskrivelse, som på de foregående sider er givet af eksporten af maskiner, har man set på maskingruppen som helhed. Der er ikke taget noget hensyn til, at denne gruppe er overordentligt heterogent sammensat, idet den består af undergrupper som f.eks. dieselmotorer, landbrugsmaskiner, cementmaskiner og kontormaskiner, for hvilke udviklingen kan være forløbet helt forskelligt. Når man således får som resultat, at den danske andel i Vesttysklands maskinimport er gået en del tilbage i de senere år, kunne det meget vel skyldes, at stigningen i Vesttysklands import først og fremmest er sket

inden for de grupper, hvor Danmark kun har en ret lille eksport til Vesttyskland. Hvis man i stedet havde undersøgt de enkelte undergrupper, kunne man have fået det omvendte resultat, nemlig at Danmark inden for de undergrupper, som har særlig betydning i den samlede danske eksport, har opretholdt eller endog forøget sin markedsandel. Det modsatte forhold, at Danmarks andel i den samlede import har vist en stigning, mens vor importandel på nogle undergrupper er gået tilbage, kunne lige så vel tænkes.

For nærmere at kunne vurdere beskrivelsen af udviklingen for maskingruppen som helhed kan det således være af interesse at undersøge for-

Tabel 10. Oversigt over eksporten i de undersøgte varegrupper

BTN.nr.		1959	1960	1961	1962	1963	1963
		-mill. kr.					1959 = 100
84.06	{ ^{10,21-80,} ^{95,99} Forbrændingsmotorer m. stempel (undt. flym.)	154	145	138	135	136	88
84.10	Væskepumper o.l.	17	21	27	34	46	271
84.11	{ ^{10,20,30,} ^{40,91} Luftpumper og kompressorer.....	97	114	90	103	90	93
84.11.50,95	} Ventilatorer, luftkonditioneringsmaskiner.....	16	18	21	22	27	169
84.12							
84.15	Køleskabe og -maskiner.....	71	78	87	97	119	168
84.17	Maskiner til termisk materialebehandling.....	43	58	72	92	100	233
84.18	Centrifuger, filtre.....	20	22	23	35	33	165
84.19	Aftåpnings-, skylle- og pakkemaskiner.....	11	13	14	19	19	173
84.22	Kraner, spil, elevatorer m.v.....	48	56	66	78	83	173
84.24	Landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning..	25	31	35	42	45	180
84.25	Landbrugsmaskiner til høstens behandling....	26	32	39	41	46	177
84.26	Malke- og mejerimaskiner.....	20	23	25	25	23	115
84.28	Andre landbrugsmaskiner.....	5	7	9	11	15	300
84.30	Maskiner til næringsmiddelindustri.....	24	30	40	40	49	204
84.40	Vaske- og farverimaskiner.....	17	23	24	32	30	176
84.42	Skotøjsmaskiner m. v.....	12	11	10	11	12	100
84.45	Værktøjsmaskiner.....	23	29	38	43	45	196
84.52	Regne- og bogholderimaskiner.....	8	11	12	17	17	213
84.54	Duplikatorer m.v.....	13	14	17	20	24	185
84.14	Industriovne.....	34	46	48	56	58	171
84.56	Cementmaskiner m.v.....	111	89	104	109	160	144
84.58	Salgsautomater.....	10	9	11	12	7	70
84.61	Haner og ventiler.....	22	43	56	81	103	468
84.63	Aksler, tandhjul, gear m.v.....	15	21	23	41	43	287
	Undersøgte grupper i alt.....	842	944	1029	1196	1330	158
84	<i>Maskiner i alt.....</i>	962	1095	1194	1397	1541	160
	Undersøgte gruppers andel.....	88	86	86	86	86	.

ANM.: Varegruppen omfatter her kapitel 84 i BTN, som afviger noget fra kapitel 71 i SITC. Den væsentligste forskel er, at traktorer ikke indgår i BTN 84, men er med i SITC 71, mens omvendt køle- og fryseskabe til husholdningsbrug er med i BTN 84, men ikke i SITC 71.

holdene for vigtige undergrupper. En sådan undersøgelse vil også være af større interesse for de enkelte virksomheder, som ifølge sagens natur er mest interesserede i en beskrivelse af udviklingen inden for deres særlige vareområde.

I tabel 10 findes en oversigt over eksporten i 1959-63 af 24 af de vigtigste varer, som indgår i maskingruppen. I det følgende vil der blive givet en beskrivelse af udviklingen inden for hver enkelt af disse 24 grupper, som må betragtes som relativt homogene, og som i disse år har udgjort mellem 86 og 88 pct. af den samlede eksport af maskiner.

For hver gruppe vil blive givet en beskrivelse af Danmarks samlede eksport siden 1953, dens fordeling på de fire geografiske områder (EFTA-lande, EEC-lande, øvrige europæiske lande og oversøiske lande) og størrelsen af eksporten til de vigtigste enkelte lande. For nogle af disse landes vedkommende har man dernæst undersøgt, hvor stor den samlede import samt specielt importen fra Danmark af de pågældende maskiner har været i årene siden 1959, samt beregnet størrelsen af den danske importandel. Endelig er der givet en beskrivelse af, hvorledes den samlede danske eksport inden for gruppen har udviklet sig siden 1959 sammenlignet med den tilsvarende eksport fra nogle andre vesteuropæiske lande¹.

Man har ved fremstillingen bestræbt sig på at give så nøjagtige oplysninger om vareafgrænsninger og kilder, at en videreførelse af de forskellige oplysninger skulle være mulig på grundlag af de forskellige publikationer.

Inden man går over til denne partielle beskrivelse, skal fremhæves nogle af de alvorlige vanskeligheder og usikkerhedsmomenter, som generelt knytter sig til en sådan undersøgelse.

For at kunne belyse udviklingen over en år-række i den samlede eksport af en bestemt varegruppe må man forudsætte, at det fra år til år er de samme arter af varer, som bliver henført til gruppen, samt at alle varer, som eksporteres og som falder ind under gruppens betegnelse, også henføres dertil. I hvilken grad disse krav er opfyldt, og specielt om de er opfyldt i samme omfang fra år til år, er det umuligt at skønne.

Man må gå ud fra, at praktisk taget hele eksporten bliver registreret. Hvis det drejer sig om større varepartier, som eksporteres omkring årsskiftet, kan der dog være tale om en vis til-

fældighed med hensyn til i hvilket kalenderår, de registreres.

Fordelingen på de enkelte varegrupper kan være meget vanskelig at foretage eksakt, specielt hvis gruppen er stærkt specificeret. Det vil således være vanskeligt at afgøre, om en enkelt forsendelse bør betragtes som en »komplet« maskine eller som »dele« til denne maskine, idet det i det enkelte tilfælde kan være praktiske forhold i forbindelse med forsendelsen, som er afgørende for, hvorledes eksporten finder sted. En sondring mellem komplette maskiner og dele dertil vil derfor blive temmelig usikker. Men selv om man holder sig til større grupper (i det konkrete tilfælde til firecifrede varenumre i Bruxelles-nomenklaturen) kan klassifikationen være vanskelig. I nogle tilfælde kan en maskine dels eksporteres selvstændigt, dels som en del af en større enhed. Det gælder f.eks. luftkompressorer, som enten kan optages selvstændigt under BTN 84.11 eller kan indgå i eksporten af køleanlæg, d.v.s. under BTN 84.15. Helt tilsvarende gælder det, at ventilatorer i nogle tilfælde optages selvstændigt under BTN 84.11, i andre som en del af BTN 84.12, luftkonditioneringsanlæg. Flere tilsvarende eksempler kunne nævnes.

Det må være klart, at sammenligningsvanskelighederne bliver stærkt forøget, såfremt man skifter varenomenklatur. Man har derfor i det følgende ikke villet foretage en sammenligning af oplysninger for perioden som helhed, men kun sammenlignet de absolutte eksporttall inden for perioderne 1953-58 og 1959-62 hver for sig, idet man i den første periode benyttede SITC's varefordeling og i den sidste BTN.

Ønsker man foruden en fordeling af den samlede eksport på varer også en fordeling på lande, indfører man yderligere en fejlkilde. Den er måske ikke af så stor betydning, når man beskæftiger sig med de lande, som varen er solgt til, da oplysningen herom ret let kan gives af eksportørerne. Forbrugslandet kan være vanskeligere at præcisere, idet det strengt taget ikke behøver at være endeligt bestemt, når varen eksporteres her fra landet. Eksportørens viden herom er i hvert fald ofte mere usikker.

Ønsker man, som her, at følge den danske eksports registrering som import i de pågældende lande, forøges antallet af fejlmuligheder, idet tilsvarende forhold må gælde for de andre landes handelsstatistik. En lettelse er det ganske vist, at de fleste vesteuropæiske lande (bortset fra United Kingdom) nu benytter BTN, men

¹ I disse tabeller er eksporten fra de fremmede lande omregnet til d. kr. ved hjælp af de af OECD benyttede kursrer, jfr. tabellen side 14.

det har dog for Finlands vedkommende ikke været muligt at undersøge importen, da man her i midten af året 1960 har skiftet nomenklatur, hvorfor de mest detaljerede oplysninger om Finlands handel er blevet en del forsinket siden da.

I den danske handelsstatistik benytter man en mere detaljeret vareopdeling end de fire Bruxelles-cifre, men inden for hver undergruppe offentliggøres eksporttallene for alle lande, hvortil der er eksporteret. I flere af de andre landes handelsstatistik er importen på tilsvarende vis fordelt på flere undergrupper, men hvis importen fra et bestemt land i en sådan undergruppe er meget lille, er oplysninger om den ikke offentliggjort. Dette betyder sikkert, at en summation til det fire-cifrede BTN-nr. af importen

fra Danmark i de forskellige undergrupper flere steder har medført en mindre undervurdering af Danmarks andel i den samlede import.

På grund af disse forhold må det ikke undre, at der kan være endda ret betydelige forskelle imellem de oplysninger, som man har om Danmarks eksport i løbet af et år af en bestemt vare til et bestemt land og det pågældende lands egne oplysninger om importen fra Danmark af denne vare i samme år.

Til trods for disse forhold har man ikke villet undlade at foretage en undersøgelse af udviklingen for de enkelte varegrupper. Det må blot kraftigt understreges at oplysningerne som al anden statistik må vurderes under hensyn til de mangler, som knytter sig til deres kilder.

Tabel A 1. Danmarks eksport af forbrændingsmotorer med stempel (undt. fly-motorer) til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr. —										
EFTA-lande.....	36 129	48 139	60 632	49 567	49 407	50 024	57 610	59 812	45 912	60 821	64 797
EEC-lande.....	21 976	17 662	17 138	41 349	53 453	31 436	19 385	17 242	15 549	17 723	17 394
Øvrige Europa.....	11 606	12 415	18 646	16 875	27 412	53 522	59 835	34 091	41 287	33 401	30 874
Oversøiske lande...	18 119	26 420	19 037	27 103	23 618	27 572	16 939	33 747	34 973	23 091	23 274
Eksport i alt.	87 830	104 636	115 453	134 894	153 890	162 554	153 769	144 892	137 721	135 036	136 339
Sverige.....	15 537	8 282	22 873	17 828	17 072	15 548	18 898	20 190	13 724	16 664	14 304
Norge.....	17 131	33 565	27 531	25 398	27 722	26 513	34 032	36 460	27 888	40 390	36 231
United Kingdom	1 954	4 780	1 427	4 346	1 519	3 656	1 939	1 647	1 695	2 529	12 589
Vesttyskland.....	10 855	2 180	8 131	28 642	27 233	8 494	6 309	2 178	4 807	5 424	6 145
Holland.....	842	2 701	5 311	5 960	7 952	4 328	3 900	6 050	8 121	3 675	2 331
Finland.....	584	741	1 499	2 018	5 132	13 370	12 690	6 433	22 693	12 462	7 973
Polen.....	3 785	3 807	1 898	3 171	3 060	4 634	3 832	12 686	6 748	10 158	9 587
Sovjetunionen...	—	—	—	384	9 374	22 974	32 729	5 100	2 115	1 911	3 487
Brasilien.....	9 818	18 374	8 155	10 244	5 231	6 929	1 777	15 285	15 693	2 102	1 865

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.105; 1959-63: BTN 84.06 (undt. 84.06.15,91).

A. Forbrændingsmotorer med stempel (undtagen fly-motorer)

Danmarks eksport af disse maskiner, som for langt den største dels vedkommende er dieselmotorer til skibe, var i 1953 på 87,8 mill. kr., d.v.s. 20 pct. af den samlede maskineksport. I de følgende år steg eksporten ret jævnt, og i 1958 beløb den sig til 162,6 mill. kr. (jfr. tabel A1), hvilket svarer til en gennemsnitlig årlig stigning på 13 pct. (jfr. tabel A2). Imidlertid var eksporten af andre maskiner steget kraftigere, så forbrændingsmotorernes andel i maskineksporten var gået ned til 17 pct.

Fra 1959 til 1962 var eksporten af forbrændingsmotorer faldende, nemlig fra 153,8 mill. kr.

i 1959 til 135,0 mill. kr. i 1962, en årlig tilbagegang på 4 pct. I 1963 viste eksporten en ubetydelig fremgang på 1 pct. i forhold til 1962, idet den beløb sig til 136,3 mill. kr. Forbrændingsmotorernes andel i den samlede maskineksport er gået ned til 9 pct. i 1963.

Ser man på, hvorledes eksporten fordeler sig på forskellige markedsområder, viser det sig, at afsætningen til de enkelte lande er præget af ret store svingninger fra år til år. Sverige og især Norge har dog i de fleste år aftaget betydelige dele af eksporten, mens eksporten f.eks. til Vesttyskland har varieret noget mere. Eksporten til Sovjetunionen var i 1958 og 1959 meget betydelig. Eksporten til de oversøiske lande og

Tabel A 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af forbrændingsmotorer med stempel (undt. fly-motorer)

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	41,2	30,8	37,5	45,1	47,5	38	6	7
EEC-lande.....	25,0	19,3	12,6	13,1	12,8	43	÷9	÷2
Øvrige Europa.....	13,2	32,9	38,9	24,7	22,6	361	÷44	÷8
Oversøiske lande.....	20,6	17,0	11,0	17,1	17,1	52	36	1
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	85	÷12	1
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						13	÷4	1

blandt disse især Brasilien har de fleste år været ret omfattende.

Den nedgang, som siden 1959 har præget den samlede eksport, kan således først og fremmest henføres til en betydeligt mindre afsætning til Sovjetunionen. Eksporten til landene i frihandelsområdet har siden 1959 vist en svag stigning, men var dog relativt lille i 1961. Eksporten til Finland var dette år til gengæld ret stor. Eksporten til fællesmarkedslandene er gået noget tilbage siden 1959.

Som nævnt består den største del af denne eksport af dieselmotorer (motorer med kompressionstænding). I en undersøgelse af, hvor stor en del af importen i de enkelte lande, der stammer fra Danmark, har man derfor begrænset sig til at se på dieselmotorerne. Dette har dog kun været muligt for så vidt angår komplette motorer. Med hensyn til dele til motorer har en sådan deling mellem dieselmotorer og andre forbrændingsmotorer ikke kunnet foretages.

Oplysninger om Danmarks importandel findes i tabel A 3. I Sverige har Danmarks importandel for dieselmotorer fra 1959 til 1962 ligget stort set på 35-40 pct., men i 1963 var den 21 pct. Importandelen for dele til motorer er 3-4 pct. I Norge har den danske importandel for dieselmotorer også været betydelig - omkring 35 pct., i 1963 dog kun 19 pct., mens den for dele til motorer har været på 4-5 pct. I Vesttyskland har importen af dieselmotorer været stærkt faldende siden 1959. Danmarks andel har dog siden 1961 været ret betydelig. I Holland har importandelen derimod været meget ringe i 1962 og 1963.

Med hensyn til oplysningerne må dog fremhæves, at der knytter sig stor usikkerhed til tallene, jfr. bemærkningerne herom side 16-17.

Sammenligner man Danmarks eksport af forbrændingsmotorer med andre landes eksport heraf (tabel A 4) viser det sig, at mens Danmarks eksport har været faldende, har eksporten fra de

Tabel A 4. Eksport af forbrændingsmotorer med stempel fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.						
	pct.						
Danmark.....	171,9	170,3	162,2	149,4	145,5	÷5	÷3
Sverige.....	111,9	168,1	173,7	199,7	200,3	21	0
Norge.....	11,3	15,5	29,0	31,9	25,3	41	÷21
United Kingdom.....	1186,7	1315,2	1505,8	1440,0	...	7	...
Vesttyskland.....	953,2	1033,9	1163,1	1213,0	1258,6	8	4
Holland.....	...	102,2	112,0	116,1	139,3	7 ¹	20
Belgien-Luxembourg.....	...	93,8	181,9	119,2	124,8	13 ¹	5
Frankrig.....	281,2	367,2	335,7	373,9	417,5	10	12
Italien.....	326,8	345,1	279,3	326,1	338,4	0	4

¹ 1960-62.ANM.: Varegruppen omfatter i United Kingdom: Internal combustion piston engines, other than aircraft engines.
Øvrige lande: 84.06.

fleste andre vesteuropæiske lande været stigende. Således har Sveriges eksport, som i 1959 var betydeligt mindre end Danmarks, været præget af en stigning på godt 20 pct. årligt i 1959-62.

I de øvrige lande med en betydelig eksport, har den årlige stigning været på 7-10 pct. Dog er den italienske eksport i 1962 uændret i forhold til 1959.

Tabel A 3. Forskellige landes samlede import af dieselmotorer og dele til motorer og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
Dieselmotorer:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 s. kr.	25 305	16 426	26 492	18 207	26 303
Import fra Danmark.....	1000 s. kr.	9 196	7 157	8 784	7 269	5 560
» » »	pct.	36,3	43,6	33,2	39,9	21,1
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	62 687	66 590	82 442	92 135	78 340
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	21 555	20 741	32 544	30 783	15 142
» » »	pct.	34,4	31,1	39,5	33,4	19,3
<i>United Kingdom:</i>						
Import i alt (1).....	100 £	15 762	17 004	21 458	27 616	29 247
Import i alt (2).....	100 £	2 234	2 035	2 848	2 774	...
Import fra Danmark.....	100 £	26	25	114	90	...
» » »	pct.	1,2	1,2	4,0	3,2	...
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	17 406	13 020	9 253	8 168	4 996
Import fra Danmark.....	1000 DM	112	272	2 667	1 051	1 221
» » »	pct.	0,6	2,1	28,8	12,9	24,4
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	38 303	40 866	39 583	41 199
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	1 754	2 249	301	249
» » »	pct.	...	4,6	5,5	0,8	0,6
Dele til motorer:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 s. kr.	63 455	80 961	85 252	90 906	93 642
Import fra Danmark.....	1000 s. kr.	2 077	2 908	2 600	3 425	3 779
» » »	pct.	3,3	3,6	3,0	3,8	4,0
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	24 746	27 643	29 090	30 071	36 774
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	1 347	1 235	1 250	1 358	1 352
» » »	pct.	5,4	4,5	4,3	4,5	3,7
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	29 903	35 672	38 176	46 542	42 374
Import fra Danmark.....	1000 DM	2 486	288	578	869	644
» » »	pct.	8,3	0,8	1,5	1,9	1,5
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	23 622	26 139	26 042	19 947
Import for Danmark.....	1000 gld.	...	853	946	844	886
» » »	pct.	...	3,6	3,6	3,2	4,4

ANM.: Varegrupperne omfatter i

Sverige og Norge: Dieselmotorer: 84.06.7. Dele til motorer: 84.06.92-99.

United Kingdom: Dieselmotorer, import i alt (1): »Internal combustion engines, marine propulsion, complete«, import i alt (2): »do., not exceeding 300 b.h.p.«.

Vesttyskland: Dieselmotorer: 84.06.60-68. Dele til motorer: 84.06.90-99 (undt. 92).

Holland: Dieselmotorer: 1960: 84.06.60. 1961-63: 84.06.50. Dele til motorer: 1960: 84.06.80. 1961-63: 84.06.85.

B. Væskpumper o. l.

Danmarks eksport af væskpumper var i 1953 på 6,7 mill. kr. I 1958 var den steget med 152 pct. til 16,8 mill. kr. Stigningen var kraftigst til de nuværende fællesmarkedslande, hvis andel i eksporten var gået frem fra 12 til 20 pct., og til de oversøiske lande, hvis andel i eksporten var fordoblet fra 9 til 18 pct. Stigningen til de nuværende EFTA-lande var ikke så kraftig, og deres andel i eksporten var faldet fra 62 til 47 pct.

Fra 1959 til 1962 steg eksporten med 104 pct. – fra 16,9 mill. kr. til 34,5 mill. kr. I denne periode er det også eksporten til EFTA-landene, som har haft den mindste stigningstakt, så deres andel i eksporten er faldet fra 51 til 35 pct. EEC-landenes andel var i 1962 næsten lige så stor (34 pct.). De øvrige europæiske lande aftog i 1962 knap 20 pct. og de oversøiske lande 11,5 pct. af eksporten.

Den samlede eksport af væskpumper har

fortsat den kraftige stigning i 1963, hvor eksporten udgjorde 46,2 mill. kr. Dette var en stigning på 34 pct. i forhold til 1962. Til sammenligning skal nævnes, at der i perioden 1959–62 var tale om en gennemsnitlig årlig stigning på 27 pct. og i 1953–58 på 20 pct., jfr. den nederste linie i tabel B2. Den stærke eksportstigning i 1963 skyldtes især øget afsætning til EEC-landene og til EFTA-landene.

Medens Sverige i alle årene 1953–61 var den mest betydningsfulde enkeltaftager med omkring en fjerdedel af den samlede eksport, steg eksporten til Vesttyskland så kraftigt i 1962 og 1963, at den overgik eksporten til Sverige.

I tabel B3 findes oplysninger om importen af væskpumper i nogle lande, samt om Danmarks andel i denne import. Det ses her, at Danmark har haft 8–10 pct. af importen i Sverige og Norge i de senere år. I United Kingdom var vor importandel i 1959 på samme størrelse, mens den i de følgende år faldt til

Tabel B 1. Danmarks eksport af væskpumper til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	4 155	4 779	5 003	5 576	6 809	7 938	8 631	10 765	12 426	12 092	16 464
EEC-lande.....	821	609	1 183	2 276	2 652	3 341	4 142	3 810	7 268	11 625	18 602
Øvrige Europa.....	1 124	1 334	2 163	2 015	2 202	2 581	2 693	4 945	5 200	6 790	6 626
Oversøiske lande.....	592	718	736	941	1 222	2 975	1 400	1 897	2 189	3 945	4 526
Eksport i alt	6 692	7 440	9 085	10 808	12 885	16 835	16 866	21 417	27 083	34 452	46 218
Sverige.....	1 994	2 627	2 847	2 777	3 665	4 120	4 628	5 969	6 532	6 467	9 068
Norge.....	1 742	1 784	1 785	1 937	2 277	2 354	1 946	2 718	3 123	3 322	3 457
United Kingdom.....	367	340	248	652	676	1 336	1 936	1 858	2 408	1 561	2 609
Vesttyskland.....	172	248	676	1 446	1 780	2 344	3 068	2 141	4 284	7 391	10 174
Holland.....	306	200	235	358	368	324	384	827	1 069	1 497	1 841
Finland.....	900	1 083	1 937	1 511	1 704	1 119	900	1 499	1 879	2 420	2 353

Anm.: Varegruppen omfatter 1953–58: SITC 71.601; 1959–63: BTN 84.10.

Tabel B 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af væskpumper

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953–58	1959–62	1962–63
	pct.							
EFTA-lande.....	62,1	47,2	51,2	35,1	35,6	91	40	36
EEC-lande.....	12,3	19,8	24,5	33,7	40,3	307	181	60
Øvrige Europa.....	16,8	15,3	16,0	19,7	14,3	130	152	+2
Oversøiske lande.....	8,8	17,7	8,3	11,5	9,8	403	182	15
Eksport i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	152	104	34
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						20	27	34

knap 4 pct. i 1962. I Vesttyskland var Danmarks importandel i 1959 ca. 8 pct., men har siden ligget omkring 6 pct. I Holland er den nede på 1-2 pct.

Sammenligner man Danmarks eksport af væskepumper med eksporten heraf fra andre lande, viser det sig, at stigningstakten i den

danske eksport i de senere år har været højere end de fleste andre steder, jfr. tabel B4. Absolut er eksporten dog mindre end i de fleste andre af de anførte lande. I 1963 havde den således en størrelse, som svarede til f.eks. 8 pct. af Vesttysklands eksport, 13 pct. af U.K.'s eksport og 46 pct. af Sveriges eksport.

Tabel B 3. **Forskellige landes samlede import af væskepumper og Danmarks andel heri**

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige:</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	45 078	51 125	64 712	62 655	71 037
Import fra Danmark	1000 sv. kr.	3 490	4 314	5 463	6 091	7 393
» » »	pct.	7,7	8,4	8,4	9,7	10,4
<i>Norge:</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	29 205	34 110	37 358	41 083	40 386
Import fra Danmark	1000 n. kr.	2 879	2 760	2 996	3 827	2 294
» » »	pct.	9,9	8,1	8,0	9,3	5,7
<i>United Kingdom:</i>						
Import i alt	100 £	11 409	18 442	21 000	21 397	...
Import fra Danmark	100 £	1 106	1 060	951	770	...
» » »	pct.	9,7	5,7	4,5	3,6	...
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt	1000 DM	38 393	49 233	69 651	80 455	96 149
Import fra Danmark	1000 DM	2 999	2 528	3 849	5 203	6 668
» » »	pct.	7,8	5,1	5,5	6,5	6,9
<i>Holland:</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	42 235	50 302	55 323	59 888
Import fra Danmark	1000 gld.	...	564	693	927	1 038
» » »	pct.	...	1,3	1,4	1,7	1,7

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Power pumps, complete, other than petrol and oil measuring.
 Øvrige lande: 84.10.

Tabel B 4. **Eksport af væskepumper fra forskellige lande**

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark	16,9	21,4	27,1	34,5	46,2	27	34
Sverige	47,1	56,2	74,1	86,1	100,1	22	16
Norge	4,5	6,2	6,6	9,7	9,7	30	0
United Kingdom	331,7	336,3	348,1	372,1	353,2	4	-5
Vesttyskland	281,5	336,7	444,9	517,1	567,2	22	10
Holland	...	45,4	42,7	62,2	65,9	17 ¹	6
Belgien-Luxembourg	...	22,8	21,1	26,6	32,0	8 ¹	20
Frankrig	112,3	150,0	153,6	164,4	179,5	14	9
Italien	36,8	65,2	85,8	111,9	124,0	45	11

¹ 1960-62.
 ANM.: Varegruppen omfatter i alle lande undtagen United Kingdom: 84.10.
 I United Kingdom: Pumps for liquids.

C. Luftpumper og kompressorer

Eksportværdien for disse varer udgjorde i 1953 3,4 mill. kr. I de følgende år skete der en overordentlig kraftig stigning i denne eksport, og i 1958 var eksportværdien på 75,5 mill. kr., altså næsten 25 gange så stor som fem år tidligere. Denne voldsomme stigning skyldtes først og fremmest en meget betydelig afsætning til Italien og Vesttyskland, hvortil omkring 60 pct. af eksporten solgtes i 1958. Eksporten til Sverige og Brasilien var også steget betydeligt i disse år.

Eksportstigningen fortsatte, omend betydeligt afsvækket, indtil 1960, da eksporten udgjorde 114,4 mill. kr. Herefter faldt den i 1961 til 90,0 mill. kr. og var i 1962 på 103,2 mill. kr. og i 1963 på 89,8 mill. kr. Dette fald skyldtes især, at afsætningen til Vesttyskland gik stærkt tilbage; i 1960 var eksporten hertil nået op på 65 mill. kr., men den faldt i de følgende år ned til omkring 18 mill. kr. i 1963. Desuden er afsætningen til Italien blevet kraftigt formindsket siden 1957. Eksporten til Brasilien er også gået en del tilbage siden 1959.

Til gengæld er eksporten til Sverige steget indtil 1962, ligesom afsætningen til de øvrige EFTA-lande har vist en betydelig fremgang i de sidste år. Resultatet af denne udvikling var i 1963, at EFTA-landene aftog 37 pct. af den samlede eksport imod 13 pct. i 1959, mens fællesmarkedets landene aftog 28 pct. i 1963 mod 66 pct. i 1959. De øvrige europæiske lande aftog i 1963 16 pct. og de oversøiske lande 20 pct. af eksporten.

Ser man på, hvorledes Danmarks importandel

har udviklet sig i nogle af de lande, vi eksporterer til, viser det sig, at importandelen i Sverige har ligget relativt højt – omkring 21 pct. – i 1960–62, men i 1963 er den faldet noget. I Norge er der ikke sket nogen entydig ændring i de senere år; importandelen har her ligget på 6–7 pct. I Schweiz og Østrig har Danmark haft en stigende andel af importen.

I det vigtigste af vore aftagerlande, Vesttyskland, har den danske importandel vist et stærkt fald fra ca. 43 pct. i 1959–60 til godt 11 pct. i 1963. I Italien, hvor en relativt stor del af importen i 1959 og 1960 var af dansk oprindelse, er den samlede import fortsat med at stige, men den danske andel har i de sidste år været så lille, at oplysninger herom ikke er offentliggjort. I Brasilien, hvor den samlede import har været stort set uændret i de senere år, er importen fra Danmark gået tilbage, så også vor importandel har været faldende. Langt den største del af eksporten af maskiner i denne gruppe består af kompressorer til køleskabe og kølemaskiner, hvorfor oplysningerne om eksport- og importforhold må sammenholdes med de oplysninger, som gives om udviklingen inden for varegruppen køleskabe og kølemaskiner (afsnit E).

Da det desuden ved en sammenligning af eksportudviklingen i de enkelte lande har vist sig nødvendigt at undgå en mere detaljeret vareopdeling end 4-cifrede BTN-grupper, henvises der med hensyn til denne sammenligning til slutningen af det følgende afsnit om ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner (afsnit D).

Tabel C 1. Danmarks eksport af luftpumper og kompressorer til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 498	2 087	3 465	7 955	10 925	11 010	12 555	17 031	24 427	31 143	32 753
EEC-lande.....	571	1 906	334	6 372	27 078	45 442	64 057	76 085	40 889	42 202	24 673
Øvrige Europa.....	636	591	739	532	491	2 208	4 688	6 355	8 338	9 096	14 685
Oversøiske lande...	712	1 387	2 033	3 524	7 513	16 804	15 333	14 939	16 326	20 788	17 733
Eksport i alt.....	3 417	5 971	6 571	18 383	46 007	75 464	96 633	114 410	89 980	103 229	89 844
Sverige.....	345	586	1 528	4 280	6 633	7 304	8 158	13 193	16 863	17 411	16 211
Norge.....	1 066	1 366	1 753	2 901	2 817	2 310	1 921	1 481	2 685	2 600	2 164
United Kingdom	44	75	99	170	236	317	432	554	1 038	5 627	6 973
Schweiz.....	5	8	53	58	417	340	737	818	1 713	2 587	3 577
Østrig.....	—	4	2	512	739	695	1 132	737	1 801	2 549	3 547
Vesttyskland.....	150	77	21	1 247	11 214	32 171	51 060	65 088	34 708	36 833	18 144
Italien.....	51	1 679	59	4 472	14 591	12 544	11 168	8 814	3 959	2 553	4 377
Finland.....	399	189	361	316	356	1 060	2 273	4 087	5 090	4 570	8 946
Brasilien.....	213	726	1 254	1 231	2 355	4 733	7 192	4 089	3 575	3 091	2 125

ANM.: Varegruppen omfatter 1953–58: SITC 71.613.02; 1959–63: BTN 84.11.10–40,91.

Tabel C 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af luftpumper og kompressorer

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
EFTA-lande.....	43,9	14,6	13,0	30,2	36,5	635	148	5
EEC-lande.....	16,7	60,2	66,3	40,9	27,5	7858	÷ 34	÷ 42
Øvrige Europa.....	18,6	2,9	4,8	8,8	16,3	247	94	61
Oversøiske lande.....	20,8	22,3	15,9	20,1	19,7	2260	36	÷ 15
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	2108	7	÷ 13
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						86	2	÷ 13

Tabel C 3. Forskellige landes samlede import af luftpumper og kompressorer og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	38 083	49 651	54 511	60 624	69 963
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	4 944	10 079	11 658	13 133	11 620
» » ».....	pct.	13,0	20,3	21,4	21,7	16,6
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	23 649	34 388	36 769	41 498	41 711
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	1 923	1 803	2 579	2 410	2 432
» » ».....	pct.	8,1	5,2	7,0	5,8	5,8
<i>Schweiz:</i>						
Import i alt.....	1000 frc.	...	18 409	27 025	37 051	43 104
Import fra Danmark.....	1000 frc.	...	528	900	1 535	2 028
» » ».....	pct.	...	2,9	3,3	4,1	4,7
<i>Østrig:</i>						
Import i alt.....	10.000 sh.	3 928	4 956	6 467	8 437	9 441
Import fra Danmark.....	10.000 sh.	140	408	427	1 132	1 164
» » ».....	pct.	3,6	8,2	6,6	13,4	12,3
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	72 748	88 093	69 520	69 839	79 764
Import fra Danmark.....	1000 DM	31 690	37 592	19 595	17 849	9 098
» » ».....	pct.	43,6	42,7	28,2	25,6	11,4
<i>Italien:</i>						
Import i alt (1).....	100.000 lire	82 892	98 157	112 748	146 110	170 969
Import i alt (2).....	100.000 lire	43 062	45 983	48 428	59 056	72 064
Import fra Danmark.....	100.000 lire	6 823	8 455
» » ».....	pct.	15,8	18,4
<i>Brasilien:</i>						
Import i alt.....	1000 U.S. \$	7 569	5 520	7 543	7 291	...
Import fra Danmark.....	1000 U.S. \$	984	663	608	699	...
» » ».....	pct.	13,0	12,0	8,1	9,6	...

ANM.: Varegruppen omfatter i Sverige og Norge: 84.11.10-40,91.
 Schweiz: 84.11.10,12,14.
 Østrig: 84.11.10-40.
 Vesttyskland: 84.11.11-93 (undt. 81,89).
 Italien: Import i alt (1): 84.11, Import i alt (2) 1959-61: 84.11 (5391-5396), 1962-63: 84.11.22,27.
 Brasilien: 1959-61: 67 181, 67 300-67 399, 1962: 67 300-67 399.

D. Ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner

I 1953 eksporteredes der fra Danmark for 2,2 mill. kr. af disse maskiner. I de følgende år steg eksporten ret kraftigt, og i 1958 udgjorde den 15,7 mill. kr. Det var først og fremmest eksporten til Sverige, Vesttyskland og Polen, som steg stærkt i disse år.

Efter 1958 forøgedes eksporten væsentligt langsommere. I 1959 beløb den sig til 16,1 mill. kr. og i 1962 til 22,3 mill. kr., d.v.s. en stigning i løbet af de tre år på 39 pct., hvilket svarer til en gennemsnitlig årlig stigning på 11 pct. I modsætning hertil kan det anføres, at den gennemsnitlige årlige stigning i 1953-58 var på 48 pct. I 1963 steg eksporten med 21 pct.

Med hensyn til eksportens fordeling på markedsområder er EFTA-landenes og EEC-landenes andel i eksporten gået en smule tilbage i de senere år, idet eksporten til det øvrige Europa og især til de oversøiske lande er steget

relativt væsentligt kraftigere end eksporten til landene i de to markedsgrupper. Resultatet var, at godt 25 pct. af eksporten i 1963 gik til frihandelsområdet, godt 35 pct. til fællesmarkedslandene, 31 pct. til det øvrige Europa og 8 pct. til de oversøiske lande. De mest betydningsfulde aftagerlande var dog i 1963 de samme som i 1958, nemlig Sverige, Vesttyskland og Polen.

Ser man på importen fra Danmark i forhold til den samlede import i nogle af de europæiske lande, viser det sig, at den danske importandel i Sverige i de senere år har ligget mellem 25 og 30 pct. uden nogen entydig tendens til stigning eller fald. I Norge var den danske importandel faldende fra 19 pct. i 1960 til 10 pct. i 1962; i 1963 var den på 16 pct. I Vesttyskland og også i Holland har den danske importandel været vigende i de senere år.

Tabel D 1. Danmarks eksport af ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	—1000 kr.—										
EFTA-lande.....	1 284	1 199	2 023	4 159	3 652	4 795	4 624	6 390	6 189	5 712	6 898
EEC-lande.....	641	914	1 298	2 817	2 619	6 051	6 376	5 408	6 755	7 490	9 572
Øvrige Europa ..	106	102	279	865	1 553	4 141	4 211	5 414	6 574	6 903	8 341
Oversøiske lande.	154	155	185	393	198	689	874	478	1 968	2 184	2 136
Eksport i alt ...	2 185	2 370	3 785	8 234	8 022	15 676	16 085	17 690	21 486	22 289	26 947
Sverige.....	368	454	1 262	2 458	2 601	2 764	3 337	4 074	3 507	3 290	4 371
Norge.....	875	717	646	1 447	1 014	1 936	1 211	2 029	1 562	1 603	1 578
Vesttyskland ..	190	255	751	1 679	886	3 836	3 066	2 858	3 155	3 796	4 233
Holland.....	384	485	430	847	1 298	1 648	986	1 354	2 200	1 657	1 343
Finland.....	10	66	89	93	987	712	1 175	1 513	1 857	1 946	2 097
Polen.....	18	—	149	647	310	2 556	1 522	2 306	2 896	2 628	3 415

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.612.02; 1959-63 BTN 84.11.50,95 og BTN 84.12.

Tabel D 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	58,8	30,6	28,8	25,6	25,6	273	24	21
EEC-lande.....	29,3	38,6	39,6	33,6	35,5	844	17	28
Øvrige Europa.....	4,9	26,4	26,2	31,0	31,0	3807	64	21
Oversøiske lande.....	7,0	4,4	5,4	9,8	7,9	347	150	÷2
Eksport i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	617	39	21
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						48	11	21

Som anført under beskrivelsen af udviklingen for varegruppen luftpumper og kompressorer er det mest formålstjenligt ved en sammenligning af udviklingen i den samlede eksport fra forskellige lande at kombinere oplysningerne for denne varegruppe med oplysningerne for de i dette afsnit behandlede varer. Resultatet heraf fremgår af tabel D4. Det viser sig her, at Dan-

mark har en relativt stor eksport af disse varer. Udviklingen har imidlertid siden 1959 formet sig væsentligt anderledes for den danske eksport end for de øvrige landes eksport. Mens den danske eksport fra 1959 til 1962 kun er steget med gennemsnitlig 4 pct. om året, er eksporten fra de andre lande, bortset fra Frankrig steget betydeligt kraftigere.

Tabel D3. Forskellige landes samlede import af ventilatorer og luftkonditioneringsanlæg og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige:</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	7 510	8 919	9 142	10 079	12 091
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 953	2 521	2 871	2 200	3 173
» » »	pct.	26,0	28,3	31,4	21,8	26,2
<i>Norge:</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	5 245	7 844	8 841	9 911	10 388
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	923	1 468	1 104	1 017	1 679
» » »	pct.	17,6	18,7	12,5	10,3	16,2
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt	1000 DM	12 980	16 380	22 096	27 208	27 005
Import fra Danmark.....	1000 DM	2 446	2 424	3 251	3 105	3 052
» » »	pct.	18,8	14,8	14,7	11,4	11,3
<i>Holland:</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	10 313	12 768	14 264	15 252
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	588	1 074	788	580
» » »	pct.	...	5,7	8,4	5,5	3,8

ANM.: Varegruppen omfatter i
Sverige og Norge: 84.11.50,95 + 84.12.
Vesttyskland: 84.11.81, 89, 95, 99 + 84.12.
Holland: 84.11.80, 90 + 84.12.

Tabel D4. Eksport af luftpumper, kompressorer, ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	112,7	132,1	111,5	125,5	116,8	4	-7
Sverige	56,7	69,3	79,7	91,8	105,0	17	14
Norge	2,5	3,4	4,2	5,8	4,6	32	+21
United Kingdom.....	182,7	214,7	257,9	299,3	332,8	18	11
Vesttyskland.....	255,6	303,8	391,5	451,6	477,4	21	6
Holland.....	...	27,1	40,5	53,0	62,2	40 ¹	17
Belgien-Luxembourg.....	...	69,7	77,0	90,9	113,6	14 ¹	25
Frankrig.....	175,7	179,9	166,9	177,1	220,6	0	25
Italien.....	31,1	74,8	95,4	136,5	216,1	64	58

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
United Kingdom: Air-conditioning machines, fans, air and gas compressors and exhausters.
Øvrige lande: 84.11 + 84.12.

E. Køleskabe og -maskiner

Danmarks eksport af køleskabe og -maskiner var i 1953 på 27,5 mill. kr. I 1958 var den steget til 53,4 mill. kr. – en stigning på 94 pct. Stigningen havde imidlertid været meget kraftig i de første år af denne periode, idet eksporten i 1955 var på 64,5 mill. kr. Stigningen var i disse år særlig kraftig til de nuværende EEC-lande, hvortil eksporten blev næsten tre-doblet. Fra 1955 til 1958 var der derimod tale om et fald i den samlede eksport, hvilket først og fremmest skyldtes en tilbagegang i afsætningen til de europæiske markeder, mens eksporten til de

oversøiske lande stadig viste svag fremgang i forhold til det niveau, den havde nået i 1955. De oversøiske landes andel i den samlede eksport blev derfor forøget fra godt 28 pct. i 1953 til godt 38 pct. i 1958 (jfr. tabel E 2, s. 28).

Det var kun en mindre del af eksporten, der bestod af køleskabe – i 1953 20 pct., men i de følgende år mellem 5 og 10 pct.

Udviklingen i eksporten til de enkelte lande var temmelig uensartet. De kraftige udsving i den samlede eksport skyldes først og fremmest ændringer i eksporten til Italien, som i 1955 var på 14 mill. kr. og i 1958 på 2 mill. kr. Til

Tabel E 1a. Danmarks eksport af køleskabe og -maskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
	1000 kr.					
Køleskabe til husholdningsbrug:						
EFTA-lande.....	2 842	2 832	4 780	1 476	2 060	2 478
EEC-lande.....	203	43	150	511	1 104	847
Øvrige Europa.....	182	111	105	393	172	467
Overføiske lande.....	2 157	1 373	1 612	885	792	696
Eksport i alt.....	5 384	4 359	6 647	3 265	4 128	4 488
Sverige.....	605	860	973	1 315	1 200	1 734
Norge.....	2 107	1 918	3 696	53	715	605
Maskiner til køleanlæg m.v.:						
EFTA-lande.....	4 654	10 578	10 753	13 558	10 478	10 303
EEC-lande.....	6 996	11 338	20 517	19 445	11 189	11 575
Øvrige Europa.....	4 774	4 107	8 746	8 226	7 944	7 234
Overføiske lande.....	5 693	12 897	17 861	19 359	23 017	19 817
Eksport i alt.....	22 117	38 920	57 877	60 588	52 628	48 929
Sverige.....	2 284	6 620	5 864	7 259	5 699	5 692
Norge.....	1 639	2 946	4 106	4 699	3 602	1 825
United Kingdom.....	144	360	469	179	373	1 426
Vesttyskland.....	1 957	1 533	4 051	6 638	3 086	5 027
Holland.....	1 262	768	1 010	1 947	2 073	2 372
Italien.....	2 895	8 313	14 150	9 719	3 747	1 999
Finland.....	1 121	2 649	3 386	2 895	2 705	3 072
U.S.A.....	1	672	1 303	633	2 928	2 196
Brasilien.....	1 893	8 552	11 562	8 078	5 693	7 856
Køleskabe og -maskiner i alt:						
EFTA-lande.....	7 496	13 410	15 533	15 034	12 538	12 781
EEC-lande.....	7 199	11 381	20 667	19 956	12 293	12 422
Øvrige Europa.....	4 956	4 218	8 851	8 619	8 116	7 701
Overføiske lande.....	7 850	14 270	19 473	20 244	23 809	20 513
Eksport i alt.....	27 501	43 279	64 524	63 853	56 756	53 417

ANM.: Varegruppen »køleskabe til husholdningsbrug« omfatter SITC 89.908. Varegruppen »maskiner til køleanlæg m.v.« omfatter SITC 71.612.01.

Tabel E 1b. Danmarks eksport af køleskabe og -maskiner til forskellige områder

	1959	1960	1961	1962	1963
1000 kr.					
Køle- og fryseskabe:					
EFTA-lande.....	4 427	3 103	7 829	12 630	21 820
EEC-lande.....	2 550	1 310	3 839	2 119	5 768
Øvrige Europa.....	880	623	1 189	4 383	5 356
Oversøiske lande.....	1 179	1 204	681	713	1 189
Eksport i alt.....	9 036	6 240	13 538	19 845	34 133
Sverige.....	2 778	1 719	5 959	8 713	11 498
Norge.....	312	203	376	2 575	8 590
Vesttyskland.....	581	660	785	523	1 610
Køleanlæg:					
EFTA-lande.....	6 490	9 524	8 093	5 928	7 480
EEC-lande.....	8 248	10 339	10 783	8 910	7 509
Øvrige Europa.....	12 194	9 457	14 678	25 875	20 652
Oversøiske lande.....	12 018	10 598	14 035	10 634	14 064
Eksport i alt.....	38 950	39 918	47 589	51 347	49 705
Sverige.....	2 365	2 650	2 736	1 703	2 481
Norge.....	1 536	2 431	1 176	1 109	1 882
United Kingdom.....	1 785	2 479	3 261	1 693	1 428
Vesttyskland.....	5 595	6 970	6 292	2 706	3 423
Holland.....	883	494	1 410	1 365	447
Frankrig.....	861	1 022	1 438	2 511	1 790
Italien.....	384	990	1 153	787	1 157
Finland.....	2 257	2 057	2 697	1 676	956
Polen.....	7 101	3 785	6 363	8 396	5 141
U.S.A.....	2 620	2 284	1 509	1 693	523
Brasilien.....	3 310	854	1 082	513	144
Dele til kølemaskiner:					
EFTA-lande.....	8 321	15 047	9 611	7 564	11 079
EEC-lande.....	6 249	2 752	3 995	3 193	2 633
Øvrige Europa.....	4 051	8 179	5 568	8 309	13 110
Oversøiske lande.....	4 098	6 180	6 387	6 532	8 305
Eksport i alt.....	22 719	32 158	25 561	25 598	35 127
Sverige.....	5 153	7 192	4 402	4 874	8 447
Østrig.....	1 178	4 885	2 990	610	1 139
Vesttyskland.....	5 139	1 635	2 166	2 116	1 227
Finland.....	1 862	3 273	2 113	1 288	848
Polen.....	274	2 551	757	1 475	871
Chile.....	671	2 081	1 992	2 375	1 613
Køleskabe og -maskiner i alt:					
EFTA-lande.....	19 238	27 674	25 533	26 122	40 379
EEC-lande.....	17 047	14 401	18 617	14 222	15 910
Øvrige Europa.....	17 125	18 259	21 435	38 567	39 118
Oversøiske lande.....	17 295	17 982	21 103	17 879	23 558
Eksport i alt.....	70 705	78 316	86 688	96 790	118 965

ANM.: Varegruppen »køle- og fryseskabe« omfatter BTN 84.15.11-40.

Varegruppen »køleanlæg« omfatter BTN 84.15.80.

Varegruppen »dele til kølemaskiner« omfatter BTN 84.15.9.

Tabel E 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af køleskabe og -maskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	27,3	23,9	27,2	27,0	33,9	71	36	55
EEC-lande.....	26,2	23,3	24,1	14,7	13,4	73	+17	12
Øvrige Europa.....	18,0	14,4	24,2	39,8	32,9	55	125	1
Oversøiske lande.....	28,5	38,4	24,5	18,5	19,8	161	3	32
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	94	37	23
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						14	11	23

flere af de øvrige i tabel E 1 a nævnte lande har der fra 1955 til 1958 været en langsommere stigning eller direkte tilbagegang i eksporten.

I de følgende år steg eksporten ret jævnt fra 70,7 mill. kr. i 1959 til 96,8 mill. kr. i 1962. I 1963 steg eksporten med 23 pct. i forhold til 1962 og udgjorde 119 mill. kr. Den stærkeste stigning i perioden 1959-62 har været til de europæiske lande uden for de to markedsområder. Disse aftog i 1962 40 pct. af den samlede eksport mod 24 pct. i 1959. Afsætningen til EFTA-landene er forøget i takt med stigningen i den samlede eksport, mens eksporten til fællesmarkedslandene er gået tilbage. Eksporten til de oversøiske lande har ikke ændret sig væsentligt.

I 1963 steg eksporten som nævnt med 23 pct., først og fremmest på grund af en kraftig stigning på 55 pct. i afsætningen til EFTA-landene og på 32 pct. til de oversøiske lande.

Eksporten består stadig overvejende af køleanlæg og dele hertil, men der har i det sidste par år været tale om en bemærkelsesværdig stigning i afsætningen af køle- og fryseskabe til Sverige og Norge. Eksporten af disse varer steg i 1963 med 72 pct. og udgjorde dette år 29 pct. af den samlede eksport.

I tabel E 3 er anført oplysninger om importen af køle- og fryseskabe og køleanlæg (incl. dele) i forskellige lande. Det fremgår heraf, at den danske importandel for køle- og fryseskabene er blevet kraftigt forøget i Sverige og Norge i 1963 i forhold til de nærmest foregående år.

Den største del af den danske eksport bestod dog som nævnt af køleanlæg og dele til kølemaskiner. Ser man på disse varer, viser det sig, at den danske importandel i flere lande er gået tilbage. Det gælder først og fremmest Norge, Vesttyskland og Brasilien og til dels United Kingdom. I Sverige var importandelen meget

høj i 1963, mens den faldt en del i Holland og Frankrig.

Sammenlignet med andre lande har Danmark en relativt betydelig eksport af kølemaskiner, jfr. tabel E 4. Blandt de her betragtede lande har Vesttyskland og Italien den største eksport. I 1962 var den op mod fire gange så stor som den danske eksport. United Kingdom's eksport er ca. dobbelt så stor som den danske, men har været i tilbagegang siden 1960. Eksporten fra Sverige og Frankrig er hver for sig også en del større end eksporten fra Danmark, men i modsætning til den danske eksport viste eksporten fra såvel disse lande som fra Vesttyskland en større eller mindre tilbagegang i 1962.

Den italienske eksport har i 1959-62 vist en betydeligt kraftigere stigning end de andre landes eksport. I 1963 var den italienske eksportfremgang dog ret lille, mens den danske eksportstigning i dette år var blandt de største.

ANM. til tabel E 3:

Varegruppen »køle- og fryseskabe« omfatter

Sverige og Norge: 84.15.11-40.

Vesttyskland: 84.15.01-50.

Varegruppen »køleanlæg og dele til kølemaskiner« omfatter i

Sverige og Norge: 84.15.80-99.

United Kingdom: Refrigerators and refrigerating equipment, commercial and industrial.

Østrig: 84.15.80.90.

Vesttyskland: 84.15.61-90.

Holland: 84.15.80.

Frankrig: Import i alt (1): 84.15. Import i alt (2):

1959-60: 84.15.01. 1961-63: 84.15.02.

Brasilien: 67 100-67 199, 67 230.

Tabel E 3. Forskellige landes samlede import af køleskabe og -maskiner og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
Køle- og fryseskabe:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	24 042	33 343	39 260	31 225	36 901
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 993	1 585	4 253	6 313	8 364
» » »	pct.	8,3	4,8	10,8	20,2	22,7
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	13 838	15 581	24 928	27 676	46 803
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	462	241	435	2 380	9 355
» » »	pct.	3,3	1,5	1,7	8,6	20,0
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	34 782	52 357	42 952	42 879	44 741
Import fra Danmark.....	1000 DM	1 520	1 199	1 038	649	1 347
» » »	pct.	4,4	2,3	2,4	1,5	3,0
Køleanlæg og dele til kølemaskiner:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	19 146	23 730	25 715	23 110	26 204
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	5 631	6 744	6 903	6 093	9 251
» » »	pct.	29,4	28,4	26,8	26,4	35,3
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	11 091	14 179	14 877	11 548	11 905
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	2 231	3 307	1 933	1 048	1 674
» » »	pct.	20,1	23,3	13,0	9,1	14,1
<i>United Kingdom:</i>						
Import i alt.....	100 £	8 423	12 119	19 418	16 271	22 855
Import fra Danmark.....	100 £	872	736	1 540
» » »	pct.	10,4	6,1	7,9
<i>Østrig:</i>						
Import i alt.....	10.000 sh.	6 550	9 914	10 040	6 636	6 354
Import fra Danmark.....	10.000 sh.	784	1 570	1 125	945	847
» » »	pct.	12,0	15,8	11,2	14,2	13,3
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	8 983	13 729	16 909	20 084	24 424
Import fra Danmark.....	1000 DM	1 566	1 582	1 276	1 216	1 471
» » »	pct.	17,4	11,5	7,5	6,1	6,0
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	8 048	9 406	10 017	10 567
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	435	436	578	148
» » »	pct.	...	5,4	4,6	5,8	1,4
<i>Frankrig:</i>						
Import i alt (1).....	1000 NF	6 174	20 285	62 204	153 308	154 705
Import i alt (2).....	1000 NF	4 446	14 089	10 919	23 449	25 205
Import fra Danmark.....	1000 NF	199	185	1 350	796	433
» » »	pct.	4,5	1,3	12,4	3,4	1,7
<i>Brasilien:</i>						
Import i alt.....	1000 U.S. \$	1 324	739	412	411	...
Import fra Danmark.....	1000 U.S. \$	545	274	111	58	...
» » »	pct.	41,2	37,1	26,9	14,1	...

Tabel E 4. Eksport af køleskabe og -maskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark	70,7	78,3	86,7	96,8	119,0	11	23
Sverige	94,4	141,7	144,0	142,4	162,0	15	14
Norge	14,1	18,9	21,0	26,0	28,2	22	9
United Kingdom	276,1	310,2	270,1	243,5	211,9	÷4	÷13
Vesttyskland	309,1	375,5	403,4	384,5	398,3	8	4
Holland	14,1	12,6	18,4	21,0	14 ¹	14
Belgien-Luxembourg	13,2	11,9	18,6	26,3	19 ¹	41
Frankrig	115,3	176,0	146,2	108,6	131,1	÷2	21
Italien	131,2	220,9	282,7	362,8	395,4	40	9

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Refrigerators and refrigerating equipment.
 Øvrige lande: 84.15.

F. Maskiner til termisk materialebehandling

Eksporten af disse maskiner var ikke specificeret i handelsstatistikken før 1959. I 1959 udgjorde eksporten heraf 42,9 mill. kr. I de følgende år steg den til 91,7 mill. kr. i 1962. Stigningen var kraftigst til de europæiske lande uden for de to markedsområder, hvortil 32 pct. af eksporten

blev afsat i 1962. Eksporten til såvel EFTA-landene som EEC-landene er dog også mere end fordoblet i løbet af de tre år, de to områder aftog i 1962 henholdsvis 20 og 24 pct. af eksporten. Til de oversøiske lande har der derimod været tale om en betydelig mindre stigning.

I 1963 steg eksporten til 99,6 mill. kr., d.v.s.

Tabel F 1. Danmarks eksport af maskiner til termisk materialebehandling

	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.				
EFTA-lande	7 553	11 085	13 120	18 199	21 491
EEC-lande	9 805	11 799	17 050	21 666	17 195
Øvrige Europa	10 908	11 925	20 087	29 240	32 887
Overøiske lande	14 614	23 390	22 115	22 610	28 027
Eksport i alt	42 880	58 199	72 372	91 715	99 600
Sverige	2 872	3 681	5 371	4 364	7 848
Norge	1 591	2 045	2 377	3 427	3 362
United Kingdom	2 325	4 195	3 565	5 049	6 187
Schweiz	346	168	806	1 506	1 580
Østrig	259	381	899	2 528	2 071
Vesttyskland	2 258	4 329	4 323	4 559	4 540
Holland	2 263	3 159	3 265	5 551	3 348
Frankrig	1 092	786	4 244	5 136	3 258
Italien	3 658	2 430	4 395	5 107	4 316
Finland	1 466	2 110	2 758	2 432	3 654
Polen	3 711	3 694	4 260	10 882	8 179
Sovjetunionen	2 996	771	6 773	8 831	11 095
U.S.A.	1 047	1 224	1 377	2 707	2 183
Canada	274	315	460	1 729	622
Brasilien	816	970	2 698	1 027	2 325

ANM.: Varegruppen omfatter BTN 84.17.

med knap 9 pct. i forhold til 1962. Fra 1959 til 1962 var der derimod tale om en gennemsnitlig årlig eksportfremgang på knap 29 pct. Eksporten var i 1963 præget af et fald til EEC-landene.

Ser man på afsætningen til de enkelte lande, viser det sig, at den er spredt ret jævnt på et stort antal lande. Det er værd at bemærke, at Polen og Sovjetunionen i 1962 og 1963 var de største enkeltaftagere.

Den danske importandel i Sverige har i 1959-61 ligget på 13-14 pct. og var i 1962-63 11 pct. I Norge har den været stigende siden 1960 til 14 pct. i 1963. I de to EFTA-lande Schweiz og Østrig har den vist en stigende tendens, men er dog ret beskeden. Derimod har den været noget faldende i fællesmarkedslandene Vesttyskland og Holland og i 1963 også i Frankrig.

Tabel F 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af maskiner til termisk materialebehandling

	Eksportens fordeling på markedsområder			Eksportstigning	
	1959	1962	1963	1959-62	1962-63
	pct.				
EFTA-lande.....	17,6	19,8	21,6	141	18
EEC-lande.....	22,9	23,6	17,3	121	÷21
Øvrige Europa....	25,4	31,9	33,0	168	12
Oversøiske lande..	34,1	24,7	28,1	55	24
Eksport i alt....	100,0	100,0	100,0	114	9
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning				29	9

Tabel F 3. Forskellige landes samlede import af maskiner til termisk materialebehandling og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	18 593	18 372	26 262	29 552	45 832
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	2 444	2 543	3 816	3 250	5 040
» » »	pct.	13,1	13,8	14,5	11,0	11,0
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	14 529	31 748	24 026	35 766	34 229
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	1 832	2 337	1 844	3 679	4 714
» » »	pct.	12,6	7,4	7,7	10,3	13,8
<i>Schweiz:</i>						
Import i alt.....	1000 frc.	...	21 756	29 403	39 826	42 858
Import fra Danmark.....	1000 frc.	...	362	535	770	1 488
» » »	pct.	...	1,7	1,8	1,9	3,5
<i>Østrig:</i>						
Import i alt.....	10.000 sh.	13 461	14 990	19 205	23 697	24 110
Import fra Danmark.....	10.000 sh.	135	191	317	982	1 010
» » »	pct.	1,0	1,3	1,7	4,1	4,2
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	29 644	39 459	48 691	50 367	64 340
Import fra Danmark.....	1000 DM	3 246	3 688	4 759	2 689	2 274
» » »	pct.	10,9	9,3	9,8	5,3	3,5
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	45 182	59 306	56 143	79 455
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	1 816	1 964	1 520	2 273
» » »	pct.	...	4,0	3,3	2,7	2,9
<i>Frankrig:</i>						
Import i alt.....	1000 NF	44 678	56 770	74 338	101 342	114 269
Import fra Danmark.....	1000 NF	1 406	936	3 182	4 515	2 927
» » »	pct.	3,1	1,6	4,3	4,5	2,6

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene 84.17.

Tabel F 4. Eksport af maskiner til termisk materialebehandling fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	42,9	58,2	72,4	91,7	99,6	29	9
Sverige.....	93,7	96,5	178,0	338,0	191,6	53	÷43
Norge.....	2,8	3,2	5,6	10,9	12,9	57	18
Vesttyskland.....	452,5	500,7	812,9	940,4	865,4	28	÷8
Holland.....	...	69,8	80,3	194,7	129,6	67 ¹	÷33
Belgien-Luxembourg.....	...	30,8	54,0	50,0	46,0	27 ¹	÷8
Frankrig.....	137,1	204,8	221,0	299,6	265,8	30	÷11
Italien.....	70,2	131,2	88,2	202,1	333,8	42	65

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene 84.17.

Trods den relativt kraftige stigning, som har præget Danmarks eksport af disse maskiner i årene 1959-62, viser det sig ved en sammenligning med andre lande ikke at være noget enestående. En helt tilsvarende udvikling har præget eksporten flere andre steder. Den svenske eksport var i 1960-62 inde i en stigning,

som betød næsten en fordobling i både 1961 og 1962, men i 1963 var der her en tilbagegang på 43 pct. Også de fleste andre landes eksport var i 1963 betydelig mindre end i 1962, mens Danmark som nævnt havde en stigning på 9 pct. Italiens eksport er fortsat steget meget kraftigt.

Tabel G 1. Danmarks eksport af centrifuger og filtre til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	2 343	3 148	3 861	4 136	6 936	7 784	8 136	7 771	8 327	11 778	8 000
EEC-lande.....	1 223	2 109	1 326	3 750	2 518	3 120	4 070	4 674	3 254	4 802	3 895
Øvrige Europa.....	390	823	1 285	1 098	1 814	3 229	3 631	4 209	6 029	9 509	11 268
Oversøiske lande.....	725	2 124	1 975	2 309	4 340	3 209	3 870	5 835	5 073	9 309	9 426
Eksport i alt.....	4 681	8 204	8 447	11 293	15 608	17 342	19 707	22 489	22 683	35 398	32 589
Sverige.....	554	877	488	682	1 269	1 236	1 907	2 476	2 500	3 517	3 257
Norge.....	692	978	1 529	1 949	3 403	3 842	3 214	2 799	3 145	3 663	1 940
United Kingdom.....	1 050	1 067	1 713	1 405	2 049	2 419	2 855	2 337	2 335	3 652	2 382
Vesttyskland.....	193	41	53	1 535	968	883	1 846	1 396	1 375	1 372	1 521
Holland.....	474	715	475	882	612	1 015	1 484	2 112	1 224	2 077	619
Polen.....	2	294	133	1	357	1 431	1 386	1 806	2 075	5 497	5 120

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.203.02 + 71.613.03; 1959-63: BTN 84.18.

G. Centrifuger og filtre

Danmarks eksport af centrifuger og filtre udgjorde i 1953 4,7 mill. kr. I 1958 var den steget til 17,3 mill. kr. - en stigning på 270 pct.

I 1953 gik halvdelen af eksporten til de nuværende EFTA-lande, mens godt en fjerdedel blev solgt til fællesmarkedslændene. Imidlertid har eksportstigningen ikke været så stor til disse områder som til andre lande. Det er især eksporten til de øvrige europæiske lande, som blev

førøget relativt kraftigt, ligesom også eksporten til de oversøiske lande steg stærkt.

Den samme tendens har gjort sig gældende fra 1959 til 1962, hvor eksporten steg med 80 pct. fra 19,7 mill. kr. til 35,4 mill. kr. I 1962 aftog EFTA-landene en tredjedel af den samlede eksport, EEC-landene knap 14 pct., mens det øvrige Europa og de oversøiske lande hver aftog 26-27 pct.

I 1963 var eksporten mindre end i det fore-

gående år, idet den udgjorde 32,6 mill. kr., hvilket var et fald på 8 pct. i forhold til 1962. For årene 1959–62 var den gennemsnitlige årlige stigning på 22 pct., mens det tilsvarende tal for 1953–58 var 30 pct. Eksportfaldet i 1963 skyldtes især mindre afsætning til EFTA-landene og til Holland.

Blandt de enkelte lande har eksporten været størst til Sverige, Norge og United Kingdom i næsten alle årene. Eksporten til Polen har vist stor fremgang, den var i 1962 og 1963 på mere end 5 mill. kr.

Danmarks andel i importen af centrifuger og filtre er i Sverige faldet fra knap 8 pct. i 1959 til godt 5 pct. i 1963. I Norge er importandelen dobbelt så stor, omkring 13 pct., i 1963

dog kun 7 pct. I Vesttyskland viser importandelen også en tendens til fald, fra 7 pct. i 1959 til 3 pct. i 1963. I Holland har den været endnu lavere og var helt ubetydelig i 1963.

En sammenligning med andre landes eksport viser, at Vesttyskland i 1962 havde en eksport, som var ca. 11 gange så stor som den danske eksport, mens eksporten fra Sverige var ca. 5 gange så stor som fra Danmark. Den danske eksport ligger stort set på niveau med den hollandske. Den italienske eksport, som var ret lille i 1959, har vist en kraftig ekspansion siden da, dog var der en nedgang i eksporten i 1963, således som det også var tilfældet i Danmark, Sverige og Benelux.

Tabel G 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af centrifuger og filtre

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	50,1	44,9	41,3	33,3	24,5	232	45	+32
EEC-lande.....	26,1	18,0	20,7	13,5	12,0	155	18	+19
Øvrige Europa.....	8,3	18,6	18,4	26,9	34,6	728	162	18
Overseiske lande.....	15,5	18,5	19,6	26,3	28,9	343	141	1
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	270	80	+8
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						30	22	+8

Tabel G 3. Forskellige landes import af centrifuger og filtre og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	17 484	24 074	31 204	37 697	41 000
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 354	1 747	2 077	2 380	2 217
» » ».....	pct.	7,7	7,3	6,7	6,3	5,4
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	11 631	16 571	21 257	24 617	22 751
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	1 876	2 158	2 705	3 251	1 687
» » ».....	pct.	16,1	13,0	12,7	13,2	7,4
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	15 661	18 984	28 736	31 572	37 155
Import fra Danmark.....	1000 DM	1 074	1 212	1 033	1 331	1 131
» » ».....	pct.	6,9	6,4	3,6	4,2	3,0
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	34 157	41 182	52 766	55 002
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	1 154	696	1 310	396
» » ».....	pct.	...	3,4	1,7	2,5	0,7

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene 84.18.

Tabel G 4. Eksport af centrifuger og filtre fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	19,7	22,5	22,7	35,4	32,6	22	÷8
Sverige.....	97,9	111,2	138,5	171,9	158,5	21	÷8
Norge.....	2,1	2,6	2,4	2,9	2,9	12	÷1
United Kingdom.....	...	77,3	78,2	90,5	111,2 ²	8 ¹	... ²
Vesttyskland.....	242,4	264,5	366,0	388,4	424,6	17	9
Holland.....	...	30,1	38,0	42,0	37,6	18 ¹	÷11
Belgien-Luxembourg.....	...	7,8	16,3	16,7	14,7	46 ¹	÷11
Frankrig.....	49,6	94,1	79,2	97,9	101,3	25	3
Italien.....	9,1	26,5	39,0	51,9	45,1	79	÷13

¹ 1960-62. ² 1962 og 1963 er ikke fuldt sammenlignelige.

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Centrifugal drying and separating machines. Water filters.

Øvrige lande: 84.18.

H. Aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner

Danmarks eksport af disse maskiner havde i 1953 en værdi på 3,7 mill. kr. I 1956 var den steget til 9,6 mill. kr., men faldt derefter og udgjorde i 1958 7,5 mill. kr., hvilket i forhold til 1953 var en stigning på 105 pct. Stigningen i eksporten i denne periode var kraftigst til de europæiske lande uden for de to nuværende markedsområder.

Fra 1959 til 1962 steg eksporten af maskiner i denne gruppe fra 10,9 mill. kr. til 18,6 mill. kr. d.v.s. med 71 pct. Stigningen var i denne periode kraftigst til EFTA-landene, hvis andel i den samlede eksport steg fra 30 pct. til 42 pct. Eksportstigningen til fællesmarkedslandene har ikke været af tilsvarende styrke, og deres andel af den samlede eksport er gået noget tilbage og

udgjorde i 1962 17 pct. De øvrige europæiske landes andel i eksporten var i 1962 på 26 pct., mens 15-16 pct. blev eksporteret til forskellige oversøiske lande.

De mest betydningsfulde lande for eksporten af disse maskiner er Sverige og Norge. Eksporten til Vesttyskland er i øvrigt steget en del i de seneste år.

I 1963 udgjorde den samlede eksport 18,9 mill. kr., hvilket betød en stigning på 1 pct. i forhold til 1962. Til sammenligning kan nævnes, at der i 1959-62 var tale om en gennemsnitlig årlig stigning på 20 pct. og i 1953-58 på 16 pct.

Ser man på importen i enkelte af aftagerlandene, viser det sig, at den danske andel i Sveriges import har været svagt stigende til 9

Tabel H 1. Danmarks eksport af aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 389	2 222	1 986	3 609	3 044	2 466	3 205	5 790	5 548	7 727	8 647
EEC-lande.....	1 184	1 918	1 924	2 047	1 996	1 879	1 981	2 080	2 247	3 092	2 586
Øvrige Europa.....	464	486	1 464	1 855	1 142	1 993	3 124	2 000	3 195	4 918	4 078
Oversøiske lande...	626	940	1 384	2 073	2 211	1 185	2 556	3 614	3 329	2 883	3 542
Eksport i alt.....	3 663	5 566	6 758	9 584	8 393	7 523	10 866	13 484	14 319	18 620	18 853
Sverige.....	791	1 084	1 149	1 029	1 309	908	1 568	1 749	1 505	2 985	3 792
Norge.....	350	864	411	854	816	1 016	678	2 863	2 086	3 444	3 162
United Kingdom	187	135	280	725	737	364	476	903	1 481	531	974
Vesttyskland....	96	419	496	467	648	417	688	1 129	1 175	1 578	1 310

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.613.21,22; 1959-63: BTN 84.19.30,40,80,99.

Tabel H 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	37,9	32,8	29,5	41,5	45,9	78	141	12
EEC-lande.....	32,3	25,0	18,2	16,6	13,7	59	56	+16
Øvrige Europa.....	12,7	26,5	28,8	26,4	21,6	330	57	+17
Oversøiske lande.....	17,1	15,7	23,5	15,5	18,8	89	13	23
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	105	71	1
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						16	20	1

Tabel H 3. Forskellige landes samlede import af aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	11 109	14 060	16 118	19 605	26 478
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	749	992	1 420	1 570	2 400
» » »	pct.	6,7	7,1	8,8	8,0	9,1
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	7 015	19 216	14 104	16 274	18 722
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	592	2 773	2 070	2 487	3 098
» » »	pct.	8,4	14,4	14,7	15,3	16,5
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	24 017	33 185	42 115	47 389	56 550
Import fra Danmark.....	1000 DM	410	820	754	820	738
» » »	pct.	1,7	2,5	1,8	1,7	1,3

ANM.: Varegruppen omfatter i
Sverige og Norge: 84.19.30-80,99.
Vesttyskland: 84.19.21-90.

Tabel H 4. Eksport af opvaske-, aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	10,9	13,6	14,4	18,8	19,1	20	2
Sverige.....	25,3	33,9	37,9	46,1	59,0	22	28
Norge.....	0,5	0,8	1,3	1,9	1,8	51	+3
United Kingdom.....	97,3	105,4	129,5	151,4	181,6	16	20
Vesttyskland.....	229,3	254,2	324,9	394,8	463,6	20	17
Holland.....	...	22,6	33,1	31,8	35,7	19 ¹	12
Belgien-Luxembourg.....	...	41,2	46,2	54,0	63,0	15 ¹	17
Frankrig.....	39,6	51,6	63,5	61,2	69,0	16	13
Italien.....	23,1	36,5	56,5	62,3	76,7	39	23

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
United Kingdom: Packing, packeting, bottling, canning and labelling machinery. Eksporten af opvaskemaskiner fra United Kingdom udgjorde i 1963 4,5 mill. kr. (233.000 £).
Øvrige lande: 84.19.

pct. i 1963. I Norge var den danske importandel godt 16 pct. i 1963. Tendensen har også her været stigende siden 1959. I Vesttyskland har den danske importandel derimod vist en lille nedgang og var i 1963 kun godt 1 pct.

Den danske eksport af disse maskiner er relativt lille i forhold til de fleste øvrige vesteuropæiske landes eksport. Det er især eksporten fra Vesttyskland, som er dominerende, idet den i

1962 var næsten lige så stor som eksporten fra alle de øvrige i tabel H4 nævnte lande til sammen.

Den danske eksportfremgang i 1959-62 ligger stort set på linie med fremgangen i de øvrige lande. Den italienske eksport har dog vist en særlig kraftig stigning. Den danske eksportstigning var i 1963 meget lille.

Tabel 11. Danmarks eksport af kraner, spil, elevatorer m. v. til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	11 245	13 622	13 289	13 877	20 695	21 345	15 948	18 795	20 323	26 823	33 996
EEC-lande.....	4 404	6 382	9 972	19 032	13 927	14 061	19 507	23 041	24 061	21 023	21 811
Øvrige Europa.....	756	1 646	1 943	3 371	2 887	7 067	5 838	7 175	8 346	11 796	16 511
Oversøiske lande.....	2 583	4 129	2 508	4 285	3 214	4 194	6 607	6 712	12 970	18 525	11 007
Eksport i alt.....	18 988	25 779	27 712	40 565	40 723	46 667	47 900	55 723	65 700	78 167	83 325
Sverige.....	5 293	6 013	7 647	5 808	10 735	10 131	7 334	6 476	8 130	10 053	14 499
Norge.....	4 225	4 807	3 340	4 312	3 965	5 695	4 642	5 426	4 817	6 376	7 761
United Kingdom.....	1 572	2 629	2 202	3 334	5 418	4 463	2 461	5 607	5 208	7 671	7 196
Vesttyskland.....	849	763	2 679	7 878	6 161	6 064	6 950	10 408	8 559	8 182	9 484
Holland.....	3 138	4 648	4 771	8 118	4 763	3 627	5 767	6 219	8 577	5 138	2 743
Belgien-Luxembourg .	399	894	410	536	974	812	3 289	1 954	2 123	2 256	1 475
Frankrig.....	13	71	1 966	2 157	1 533	2 792	2 284	3 650	4 413	2 718	4 767
Italien.....	5	6	146	343	496	766	1 217	810	389	2 729	3 342
Finland.....	505	773	1 298	2 621	1 791	3 805	2 832	3 634	2 736	3 581	1 927
Polen.....	2	1	8	12	102	241	305	1 312	911	1 925	5 729
U.S.A.....	47	48	189	101	88	115	254	1 616	4 525	6 177	4 015

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.603.01; 1953-63: BTN 84.22.

I. Kraner, spil, elevatorer m. v.

Danmarks eksport af disse maskiner havde i 1953 en værdi af 19 mill. kr. I 1958 var den steget til knap 47 mill. kr., hvilket er en stigning på 146 pct. Omkring halvdelen af eksporten gik i disse år til de nuværende EFTA-lande, men deres andel viste dog nogen tilbagegang. Fællesmarkedslandenes andel steg derimod til 30 pct., eftersom eksportstigningen til dette område var på over 200 pct. Den relativt kraftigste stigning skete i eksporten til de øvrige europæiske lande, hvis andel i eksporten gik frem fra 4 til 15 pct.

Fra 1959 til 1962 steg eksporten fra 48 mill. kr. til 78 mill. kr. Der var i disse år kun tale om en meget begrænset eksportstigning over for fællesmarkedslandene, hvis andel i eksporten i 1962 var på 27 pct. Frihandelsområdets lande har i denne periode aftaget omkring en tredjedel af den samlede eksport. Efter 1960 har der været en stærk eksportstigning til de oversøiske

lande, hvis andel i eksporten i 1962 udgjorde næsten 24 pct.

Som det fremgår af den nederste del af tabel 11 skyldes en ret væsentlig del af stigningen til dette område en kraftig forøgelse af eksporten til U.S.A. I øvrigt er eksporten ret jævnt fordelt på en lang række lande, blandt hvilke Sverige, Vesttyskland og Holland i de fleste år har været de mest betydningsfulde.

I 1963 havde eksporten af disse maskiner en værdi af 83 mill. kr., en stigning på 7 pct. i forhold til 1962. Denne stigning var relativt lille, idet der i årene 1959-62 var tale om en gennemsnitlig årlig stigning på 18 pct. og i 1953-58 på 20 pct. Årsagen til den ringe eksportstigning i 1963 var et kraftigt fald i afsætningen til de oversøiske lande.

Den danske andel i Sveriges import af disse maskiner har i de senere år ligget nogenlunde uændret omkring 7 pct. I 1963 var den dog på

Tabel 12. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af kraner, spil, elevatorer m. v.

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	59,2	45,7	33,3	34,3	40,8	90	68	27
EEC-lande.....	23,2	30,1	40,7	26,9	26,2	219	8	4
Øvrige Europa.....	4,0	15,2	12,2	15,1	19,8	835	102	40
Oversøiske lande.....	13,6	9,0	13,8	23,7	13,2	62	180	÷41
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	146	63	7
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning						20	18	7

Tabel 13. Forskellige landes samlede import af kraner, spil, elevatorer, m. v. og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	82 461	68 524	84 505	89 041	114 135
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	6 310	5 294	5 413	6 258	11 983
» » »	pct.	7,7	7,7	6,4	7,0	10,5
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	42 963	51 255	59 716	68 397	72 450
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	6 256	5 490	5 078	5 509	6 559
» » »	pct.	14,6	10,7	8,5	8,1	9,1
<i>United Kingdom:</i>						
Import i alt (1).....	100 £	47 595	43 444	51 715	56 067	64 839
Import i alt (2).....	100 £	29 634	24 739	29 676	34 823	38 039
Import fra Danmark.....	100 £	1 084	2 033	2 402	3 068	...
» » »	pct.	3,7	8,2	8,1	8,8	...
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	38 509	61 127	83 182	113 315	108 302
Import fra Danmark.....	1000 DM	4 230	5 525	4 662	4 665	5 465
» » »	pct.	11,0	9,0	5,6	4,1	5,0
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	66 465	86 683	100 461	103 219
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	2 412	3 785	2 453	1 596
» » »	pct.	...	3,6	4,4	2,4	1,5
<i>Frankrig:</i>						
Import i alt.....	1000 NF	94 017	108 129	162 990	216 509	262 955
Import fra Danmark.....	1000 NF	970	2 957	2 005	2 805	2 852
» » »	pct.	1,0	2,7	1,2	1,3	1,1

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Import i alt (1): Mechanical handling equipment (excl. underground mining equipment). Import i alt (2): Hoists and other lifting machinery + Other, incl. cableway dragline excavators, conveyors, elevators etc.

Øvrige lande: 84.22.

Tabel I 4. Eksport af kraner, spil, elevatorer m. v. fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	47,9	55,7	65,7	78,2	83,3	18	7
Sverige.....	83,9	104,3	118,1	147,6	180,5	21	22
Norge.....	12,8	23,1	35,3	51,7	49,1	59	-5
United Kingdom.....	413,2	376,2	376,0	410,5	454,8 ²	0	... ²
Vesttyskland.....	686,8	762,0	946,0	1126,5	1220,7	18	8
Holland.....	...	48,2	73,9	84,7	86,1	33 ¹	2
Belgien-Luxembourg.....	...	57,7	65,1	93,3	98,0	27 ¹	5
Frankrig.....	192,6	280,8	311,3	370,8	400,1	24	8
Italien.....	60,8	104,1	94,0	110,2	148,5	22	35

¹ 1960-62. ² 1962 og 1963 er ikke fuldt sammenlignelige.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Mechanical handling equipment.
 Øvrige lande: 84.22.

10-11 pct. I Norge har den derimod vist nogen tilbagegang, nemlig fra knap 15 pct. i 1959 til 8 pct. i 1962; i 1963 var den på 9 pct. I United Kingdom er den danske importandel gået frem fra ca. 4 pct. i 1959 til knap 9 pct. i 1962.

Ser man på fællesmarkedslandene er der for Vesttysklands vedkommende sket en ret tydelig tilbagegang i den danske importandel. Den var her i 1959 på 11 pct. og i 1962-63 kun på 4-5 pct. Noget lignende gør sig gældende i Holland, hvor Danmark i 1960-61 havde omkring 4 pct. af importen, men i 1962-63 kun omkring 2 pct.

I Frankrig ligger den danske importandel på 1-2 pct.

Den eksportstigning der for Danmarks vedkommende er sket i de sidste år for disse maskiner, er relativt mindre end stigningen i de fleste andre vesteuropæiske lande, når man ser bort fra United Kingdom. Den gennemsnitlige årlige eksportstigning var i 1959-62 den samme i Vesttyskland som i Danmark (18 pct.), men i andre lande har den ligget mellem 20 og 30 pct. I 1963 var det dog kun eksporten fra Sverige og Italien, som steg kraftigt.

J. Landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning

Værdien af Danmarks eksport af disse maskiner udgjorde i 1953 3,6 mill. kr. I 1958 var den i forhold hertil mere end firedoblet, idet den var på 14,6 mill. kr.

En væsentlig del af denne stigning skyldtes en forøgelse af eksporten til Vesttyskland. For de nuværende fællesmarkedslande under ét var der tale om mere end en nidobling af eksporten, således at 47 pct. af den samlede eksport blev afsat til disse lande i 1958 mod 21 pct. i 1953. Også eksporten til det nuværende frihandels-

område steg stærkt, men dets procentvise andel gik dog ned fra 51 pct. til 38 pct.

Eksporten til det øvrige Europa (først og fremmest Finland) var temmelig stor i 1956, men en hel del mindre i de to følgende år. I 1958 udgjorde den 12 pct. af den samlede eksport.

I 1959 var eksporten af disse landbrugsmaskiner på 24,7 mill. kr., og den var i 1962 steget til 41,6 mill. kr. Eksporten til de europæiske områder var i denne periode jævnt stigende, men den viste noget større udsving for de oversøiske landes vedkommende. Eksporten

Tabel J 1. Danmarks eksport af landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 807	1 839	2 742	2 086	3 897	5 484	8 694	10 730	13 740	13 543	14 672
EEC-lande.....	749	998	1 383	2 121	4 670	6 822	9 782	10 866	15 893	19 403	23 409
Øvrige Europa.....	940	1 357	2 210	4 117	1 140	1 717	1 424	1 814	2 740	3 407	3 883
Oversøiske lande.....	59	72	192	484	389	591	4 750	7 417	2 348	5 268	3 451
Eksport i alt.....	3 555	4 266	6 527	8 808	10 096	14 614	24 650	30 827	34 721	41 621	45 415
Sverige.....	1 207	1 250	1 578	1 370	2 109	2 259	3 791	5 086	6 300	6 798	7 015
Norge.....	545	546	1 095	547	944	755	683	834	784	905	787
United Kingdom.....	43	32	48	106	734	1 957	3 591	3 755	4 917	3 923	4 116
Schweiz.....	9	3	11	32	43	138	327	424	829	1 039	1 254
Vesttyskland.....	89	138	272	743	2 669	4 617	6 157	7 250	11 087	12 515	13 017
Holland.....	631	777	1 015	1 206	1 580	1 670	2 718	2 529	2 943	2 840	3 504
Frankrig.....	3	—	23	43	85	25	251	585	1 107	2 854	5 808
Finland.....	928	1 325	2 204	3 965	936	903	453	495	847	1 484	1 725
U.S.A.....	5	—	—	—	3	3	3	95	300	1 523	1 337
Brasilien.....	—	—	108	265	87	29	4 150	6 310	138	10	—

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.201; 1959-63: BTN 84.24.

Tabel J 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	50,8	37,5	35,3	32,5	32,3	203	56	8
EEC-lande.....	21,1	46,7	39,7	46,6	51,5	811	98	21
Øvrige Europa.....	26,4	11,8	5,8	8,2	8,6	83	139	14
Oversøiske lande.....	1,7	4,0	19,2	12,7	7,6	902	11	+34
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	311	69	9
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						33	19	9

Tabel J 3. Forskellige landes samlede import af landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
	1000 kr.					
<i>Sverige :</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	6 838	9 083	10 940	12 164	15 218
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	2 680	4 076	4 921	5 062	5 330
» » »	pct.	39,2	44,9	45,0	41,6	35,0
<i>Norge :</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	2 633	4 265	3 879	3 191	3 197
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	544	822	1 014	736	960
» » »	pct.	20,7	19,3	26,1	23,1	30,0
<i>United Kingdom :</i>						
Import i alt	100 £	8 264	10 568	11 468	11 618	13 890
Import fra Danmark.....	100 £	1 974	2 110	2 580	2 057	...
» » »	pct.	23,9	20,0	22,5	17,7	...
<i>Schweiz :</i>						
Import i alt	1000 frc.	...	5 438	6 982	7 839	8 462
Import fra Danmark.....	1000 frc.	...	312	462	573	566
» » »	pct.	...	5,7	6,6	7,3	6,7
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt	1000 DM	7 768	10 438	15 512	20 097	22 963
Import fra Danmark.....	1000 DM	3 621	4 455	6 330	7 131	7 480
» » »	pct.	46,6	42,7	40,8	35,5	32,6
<i>Holland :</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	8 690	11 430	11 025	12 267
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	1 318	1 593	1 466	1 963
» » »	pct.	...	15,2	13,9	13,3	16,0
<i>Frankrig :</i>						
Import i alt	1000 NF	15 784	17 951	20 654	23 915	31 704
Import fra Danmark.....	1000 NF	183	482	761	2 259	4 267
» » »	pct.	1,2	2,7	3,7	9,4	13,5
<i>Brasilien :</i>						
Import i alt	1000 U.S. \$	1 087	1 454	1 341	395	...
Import fra Danmark.....	1000 U.S. \$	393	691	535
» » »	pct.	36,2	47,5	39,9

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Agricultural machinery for preparing and cultivating the soil.
 Brasilien: 62000-62099.
 Øvrige lande: 84.24.

Tabel J 4. Eksport af landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	24,7	30,8	34,7	41,6	45,4	19	9
Sverige.....	7,6	8,6	10,7	10,7	15,1	12	42
Norge.....	4,2	5,8	7,4	9,7	15,1	32	56
United Kingdom.....	105,9	118,4	120,1	109,2	142,9	1	31
Vesttyskland.....	81,9	102,7	122,5	120,4	140,2	14	17
Holland.....	...	10,0	14,6	19,0	24,5	38 ¹	29
Belgien-Luxembourg.....	...	7,1	9,7	9,8	9,5	17 ¹	+2
Frankrig.....	32,2	36,8	32,8	42,1	53,0	9	26
Italien.....	7,1	5,5	3,7	5,5	10,2	+8	86

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Agricultural machinery for preparing and cultivating the soil.

Øvrige lande: 84.24.

til Brasilien var således i 1960 på godt 6 mill. kr., mens den i 1962 til dette land var helt ubetydelig.

Blandt de europæiske lande har Vesttyskland i disse år været den betydeligste aftager – omkring 30 pct. af den samlede eksport i 1962 blev afsat hertil.

I 1963 var eksportværdien på 45,4 mill. kr., hvilket betød en stigning på 9 pct. i forhold til 1962. Til sammenligning kan det anføres, at den gennemsnitlige årlige stigning i 1959-62 var på 19 pct. og i 1953-58 på 33 pct. Den ret svage eksportstigning i 1963 skyldtes især faldende afsætning til de oversøiske lande. Eksporten til EEC-landene viste en kraftig stigning.

De vigtigste maskintyper er harver (15,9 mill. kr. i 1963) og gødningsspredere (18,6 mill. kr. i 1963).

I flere lande har Danmark en ret betydelig del af importen af landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning. I Sverige stammede således i årene 1960-61 45 pct. af importen fra Danmark, men denne andel er siden faldet til 35 pct. i 1963. I Norge og U.K. ligger den danske importandel i de fleste af årene siden 1959 på 20-25 pct. uden nogen tydelig tendens til ændring; i Norge var importandelen dog 30 pct. i 1963. I Schweiz er andelen betydeligt lavere, idet den ligger på ca. 7 pct.

Ser man på fællesmarkedslandene er udviklingen i Vesttyskland mest bemærkelsesværdig. Her var den danske importandel i 1959 på næsten 47 pct., men den har siden været jævnt faldende til 33 pct. i 1963. I Holland var den danske importandel noget faldende fra 1960 til 1962, men i 1963 steg den til 16 pct. I Frankrig lå andelen tidligere betydeligt lavere, men er steget stærkt i det sidste par år og var på 13-14 pct. i 1963.

I Brasilien kom en stor del af importen af disse landbrugsmaskiner i årene 1959-61 fra Danmark, men i 1962 blev der importeret for en betydeligt lavere værdi, og importen fra Danmark var dette år så begrænset, at den ikke er offentliggjort.

Ved en sammenligning med andre landes eksport viser det sig, at Danmark har en relativt betydelig eksport af disse maskiner. Den ligger på niveau med Frankrigs eksport og svarer til ca. en tredjedel af den vesttyske eksport. Stigningen i den danske eksport har også været relativt kraftig i de senere år; ganske vist viser Norges og Hollands eksport en større procentvis stigning end Danmarks, men det er foregået fra et væsentligt lavere niveau. I 1963 var den danske eksportstigning på 9 pct. derimod relativt lille.

K. Landbrugsmaskiner til høstens behandling

Danmarks eksport af disse maskiner beløb sig i 1953 til 6,0 mill. kr. I 1958 var eksporten steget til 20,2 mill. kr. d.v.s. en stigning på 236 pct.

I 1953 blev godt halvdelen af eksporten solgt til de nuværende EFTA-lande og godt en tredjedel til fællesmarkedslandene. Imidlertid steg eksporten til det sidstnævnte område kraftigst, så disse lande i alt aftog 44 pct. af eksporten i 1958, mens frihandelsområdets lande aftog 34 pct. samme år. Også til de øvrige europæiske lande, først og fremmest til Finland, var der tale om en betydelig eksportstigning.

Blandt de enkelte lande var det i øvrigt Vesttyskland, som i disse år var det mest betydningsfulde salgsland. Eksporten hertil steg meget voldsomt fra 1953 til 1955, hvorefter den gik en del tilbage. I 1958 blev dog ca. en tredjedel af den samlede eksport solgt til Vesttyskland.

Fra 1959 til 1962 steg eksporten af disse maskiner med 58 pct., nemlig fra 25,8 mill. kr. til 40,8 mill. kr. Stigningen var i disse år kraftigst til EFTA-landene (160 pct.) og i 1962 gik knapt halvdelen af den samlede eksport til dette område mod 30 pct. i 1959. Det er især eksporten til Sverige og Norge, som er steget kraftigt.

Tabel K 1. Danmarks eksport af landbrugsmaskiner til høstens behandling til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	3 225	3 184	2 743	3 900	5 491	6 904	7 723	12 473	17 276	20 104	20 888
EEC-lande.....	2 131	5 750	12 624	12 066	11 209	8 843	7 685	8 166	8 984	11 573	15 648
Øvrige Europa.....	399	1 318	1 178	2 026	1 968	3 896	5 634	6 933	8 515	7 262	6 935
Oversøiske lande.....	258	302	210	280	485	563	4 785	4 063	4 396	1 892	2 876
Eksport i alt.....	6 013	10 554	16 755	18 272	19 153	20 206	25 827	31 635	39 171	40 831	46 347
Sverige.....	365	450	439	801	1 622	2 060	2 579	5 666	8 573	9 896	8 442
Norge.....	538	556	506	590	1 000	1 514	962	1 784	2 447	3 124	3 772
United Kingdom.....	252	376	461	968	915	1 794	3 088	3 743	4 455	4 363	4 071
Schweiz.....	586	776	794	892	958	430	660	830	1 148	1 125	1 634
Vesttyskland.....	1 586	3 726	10 241	9 128	8 793	6 979	5 876	5 363	5 476	7 555	10 123
Holland.....	426	749	1 172	1 379	948	858	685	980	1 610	1 596	1 256
Finland.....	341	1 252	962	1 497	1 299	2 008	1 625	2 776	4 007	4 405	2 760
Brasilien.....	-	47	5	28	32	9	3 448	1 336	824	177	728

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.202; 1959-63: BTN 84.25.

Tabel K 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af landbrugsmaskiner til høstens behandling

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	53,6	34,2	29,9	49,2	45,1	114	160	4
EEC-lande.....	35,5	43,7	29,8	28,4	33,8	315	51	35
Øvrige Europa.....	6,6	19,3	21,8	17,8	14,9	876	29	+5
Oversøiske lande.....	4,3	2,8	18,5	4,6	6,2	118	+60	52
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	236	58	14
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						27	16	14

Til fællesmarkedslandene var stigningen betydeligt mindre. Disse lande aftog i 1962 28 pct. af den samlede eksport.

Trods en stor forøgelse af eksporten til Finland, har der kun været en ret begrænset stigning i eksporten til de europæiske lande uden for de to markedsområder.

Eksporten til de oversøiske lande var relativt betydelig i 1959, især på grund af en stor eksport af mejetærskere til Brasilien. Den har dog været faldende siden og udgjorde i 1962 mindre end 5 pct. af den samlede eksport.

I 1963 var eksportværdien for landbrugsmaskiner til høstens behandling på 46,3 mill. kr., hvilket var en stigning på 14 pct. i forhold til

1962. Sammenlignet hermed var den gennemsnitlige årlige stigning i perioden 1959-62 på 16 pct. og i 1953-58 på 27 pct. Det var særligt eksporten til fællesmarkedslandene, som steg kraftigt i 1963.

Den mest betydningsfulde maskintype i denne gruppe er grøntfoderhøstere, af hvilke der i 1963 var en eksport på næsten 18 mill. kr. Eksporten af disse maskiner er steget meget kraftigt siden 1959.

Ser man på Danmarks andel i importen i de enkelte lande, viser det sig, at den i Sverige i 1960 var nær 25 pct., men siden er den faldet tilbage til niveauet fra 1959, omkring 16 pct. I Norge har den været stigende fra 5 pct. i 1959

Tabel K 3. Forskellige landes samlede import af landbrugsmaskiner til høstens behandling og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige :</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	12 330	17 406	30 393	35 361	42 867
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 992	4 271	6 755	7 567	6 637
» » »	pct.	16,2	24,5	22,2	21,4	15,5
<i>Norge :</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	17 956	23 207	28 462	30 777	27 997
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	841	1 837	2 945	3 425	3 825
» » »	pct.	4,7	7,9	10,3	11,1	13,7
<i>United Kingdom :</i>						
Import i alt (1).....	100 £	20 564	13 212	35 144	47 064	73 698
Import i alt (2).....	100 £	18 291	13 538	16 587	17 492	...
Import fra Danmark.....	100 £	1 428	1 737	2 059	1 478	...
» » »	pct.	7,8	12,8	12,4	8,4	...
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt.....	1000 DM	18 872	50 065	54 181	65 187	54 475
Import fra Danmark.....	1000 DM	3 420	3 147	2 973	4 504	5 603
» » »	pct.	18,1	6,3	5,5	6,9	10,3
<i>Holland :</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	31 234	40 574	42 739	35 327
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	539	833	856	643
» » »	pct.	...	1,7	2,0	2,0	1,8
<i>Brasilien :</i>						
Import i alt.....	1000 U.S. \$	2 286	4 141	2 039	1 479	...
Import fra Danmark.....	1000 U.S. \$	320	686	238	18	...
» » »	pct.	14,0	16,6	11,7	1,2	...

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Import i alt (1): Agricultural machinery for harvesting, threshing and sorting. Import i alt (2): do., excl. Hay and grass

Brasilien: 62200-62299.

Øvrige lande: 84.25.

Tabel K 4. Eksport af landbrugsmaskiner til høstens behandling fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	25,8	31,6	39,2	40,8	46,3	16	14
Sverige.....	62,2	65,9	77,6	84,9	97,9	11	15
Norge.....	4,5	7,1	11,9	16,4	17,2	54	5
United Kingdom.....	106,7	136,0	144,0	157,4	196,6	14	25
Vesttyskland.....	389,9	382,7	493,7	534,6	630,3	11	18
Holland.....	...	29,5	34,8	39,3	50,6	16 ¹	29
Belgien-Luxembourg.....	...	99,0	121,4	169,9	221,1	31 ¹	30
Frankrig.....	46,6	73,6	110,2	126,9	152,4	40	20
Italien.....	4,0	9,0	14,7	19,3	22,0	69	14

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Agricultural machinery for harvesting, threshing and sorting.
 Øvrige lande: 84.25.

til 14 pct. i 1963. I Vesttyskland var den i 1959 på 18 pct., men faldt derefter til 5-6 pct.; i 1963 var den dog omkring 10 pct. I Holland ligger den danske importandel på ca. 2 pct. I Brasilien var den danske importandel i 1962 på ca. 1 pct. mod 10-15 pct. i de foregående år.

Blandt de i tabel K 4 betragtede lande er det kun Norge og Italien, som har en eksport af

disse landbrugsmaskiner, som er mindre end den tilsvarende danske eksport. Blandt de øvrige lande er det især eksporten fra Frankrig og Belgien-Luxembourg, der har vist en kraftig stigning i de senere år. Den danske stigningstakt har dog været større end stigningstakten i den svenske og den vesttyske eksport. I 1963 var stigningen i den danske eksport relativt lille.

L. Malke- og mejerimaskiner

Danmarks eksport af malke- og mejerimaskiner var i 1953 på 17,3 mill. kr. I 1958 var den på 37,3 mill. kr., men eksporten var dette år særligt stor på grund af en omfattende eksport til Polen, hvortil der i 1958 eksporteredes for 12 mill. kr. i modsætning til en eksport i de nærmest foregående år på 0,5 mill. kr. eller mindre.

I årene 1953-57 blev 40-50 pct. af eksporten af disse maskiner afsat til de nuværende fællesmarkedslande, omkring 30 pct. til europæiske lande uden for de nuværende to markedsgrupper, mens resten, ca. 25 pct. var nogenlunde ligeligt fordelt på de nuværende EFTA-lande og de oversøiske lande.

I 1959 beløb eksporten sig til 20,2 mill. kr.,

og den var i 1962 steget til 25,1 mill. kr., en ret beskedent stigning på 24 pct. i løbet af de tre år. Det er stadig sådan, at fællesmarkedslandene aftager for godt 40 pct. af den samlede eksportværdi. Eksporten til de oversøiske lande er steget relativt kraftigst, så deres andel i 1962 var kommet op på 25 pct. Til gengæld har der været en tendens til stagnation i eksporten til EFTA-landene og de øvrige europæiske lande uden for fællesmarkedet. Til begge disse områder var eksporten i 1962 mindre end i 1959.

I 1963 var den samlede eksportværdi for disse maskiner på 22,6 mill. kr., hvilket er 10 pct. mindre end i 1962. For 1959-62 var der i gennemsnit en stigning på 7 pct. om året, og i 1953-58 17 pct. Eksportnedgangen i 1963 faldt inden for alle fire markedsområder.

Den mest betydningsfulde aftager af disse maskiner har siden 1959 været Vesttyskland. Eksporten hertil var i 1963 på 6,1 mill. kr. Desuden er eksporten til Holland og Finland relativt stor.

Tabel L 1. Danmarks eksport af malke- og mejerimaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	2 476	2 363	3 029	2 519	2 878	3 564	2 769	2 674	3 468	2 608	2 573
EEC-lande.....	8 860	7 732	7 973	8 918	8 567	9 103	8 430	9 444	9 588	10 733	10 426
Øvrige Europa.....	4 574	5 399	4 348	7 587	7 196	20 027	6 382	7 326	6 625	5 390	4 955
Oversøiske lande.....	1 364	2 822	2 839	2 896	3 362	4 591	2 645	3 818	4 899	6 368	4 661
Eksport i alt.....	17 274	18 316	18 189	21 920	22 003	37 285	20 226	23 262	24 580	25 099	22 615
Sverige.....	537	374	856	587	545	457	822	538	695	471	610
Norge.....	1 372	956	780	813	1 029	1 012	732	788	748	750	442
United Kingdom.....	342	484	448	331	429	449	161	189	1 129	467	422
Schweiz.....	85	285	243	333	245	417	353	536	580	478	398
Vesttyskland.....	2 684	2 167	2 060	1 861	2 676	3 401	3 926	3 336	4 351	5 414	6 073
Holland.....	1 172	1 415	1 118	2 274	2 253	2 345	2 841	3 980	3 078	3 017	2 062
Frankrig.....	1 302	1 223	2 494	2 055	2 009	1 716	830	587	817	823	1 068
Finland.....	2 899	2 481	2 499	3 119	2 534	2 216	2 495	3 478	4 482	3 221	2 845
Polen.....	14	-	326	496	265	11 822	2 642	2 476	374	302	-

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.203.01.03; 1959-63 BTN 84.26. Foruden under BTN 84.26 kan mejerimaskiner i den sidste periode være optaget under BTN 84.17 (maskiner til termisk materialebehandling) eller BTN 84.18 (centrifuger). Ligeså kan dele til malke-maskiner (vacuumpumper) være optaget under BTN 84.11 (luftpumper og kompressorer).

Tabel L 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af malke- og mejerimaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	14,3	9,6	13,7	10,4	11,4	44	÷6	÷1
EEC-lande.....	51,3	24,4	41,7	42,7	46,1	3	27	÷3
Øvrige Europa.....	26,5	53,7	31,5	21,5	21,9	338	÷16	÷8
Oversøiske lande.....	7,9	12,3	13,1	25,4	20,6	237	141	÷27
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	116	24	÷10
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						17	7	÷10

Til trods for at eksporten til de enkelte lande inden for EFTA-området er relativt beskedent (under 1 mill. kr. årligt) er den danske importandel i flere af disse lande dog ret betydelig. I Sverige var den i 1959 på 29 pct., i de tre følgende år en del lavere, men dog på 23 pct. i 1963. I Norge har den været stigende til 31 pct. i 1962, men var kun 19 pct. i 1963. I United Kingdom lå den i 1962 på 28 pct. I Schweiz har den danske importandel ligget på 10-15 pct. fra 1960 til 1962. I 1963 var den på 7 pct.

Ser man på fællesmarkedslandene, er den danske importandel tilsvarende høj. I Vesttysk-

land er den steget fra 27 pct. i 1960 til 43 pct. i 1963. I Holland er tendensen dog omvendt, idet den viser et fald fra 29 pct. i 1960 til 18 pct. i 1963.

Danmark har en relativt betydelig eksport af malke- og mejerimaskiner, idet den ligger på niveau med den vesttyske og er ca. halvt så stor som den engelske eksport af maskiner i denne gruppe. Den danske eksportstigning har dog været meget lille i de sidste år i forhold til den stigning, der har præget de fleste andre landes eksport af disse maskiner.

Tabel L.3. **Forskellige landes samlede import af malke- og mejerimaskiner og Danmarks andel heri**

	1959	1960	1961	1962	1963	
	1000 kr.					
<i>Sverige :</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	1 206	1 769	3 232	2 091	1 833
Import fra Danmark	1000 sv. kr.	350	399	478	336	420
» » »	pct.	29,0	22,6	14,8	16,1	22,9
<i>Norge :</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	2 259	2 533	2 757	2 560	2 293
Import fra Danmark	1000 n. kr.	527	668	915	802	435
» » »	pct.	23,3	26,4	33,2	31,3	19,0
<i>United Kingdom :</i>						
Import i alt (1)	100 £	2 814	3 123	3 968	3 538	3 553
Import i alt (2)	100 £	1 390	1 412	2 601	2 455	...
Import fra Danmark	100 £	142	183	751	687	...
» » »	pct.	10,2	13,0	28,9	28,0	...
<i>Schweiz :</i>						
Import i alt	1000 frc.	...	2 039	2 651	3 169	2 995
Import fra Danmark	1000 frc.	...	239	266	454	217
» » »	pct.	...	11,7	10,0	14,3	7,2
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt	1000 DM	6 833	6 938	7 650	6 958	6 908
Import fra Danmark	1000 DM	1 972	1 848	2 525	2 713	2 966
» » »	pct.	28,9	26,6	33,0	39,0	42,9
<i>Holland :</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	5 746	5 362	5 233	3 921
Import fra Danmark	1000 gld.	...	1 689	1 240	1 213	700
» » »	pct.	...	29,4	23,1	23,2	17,9

ANM.: Varegruppen omfatter i United Kingdom: Import i alt (1): Dairy machinery. Import i alt (2): do., excl. Milking machines. Øvrige lande: 84.26.

Tabel L 4. Eksport af malke- og mejerimaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	20,2	23,3	24,6	25,1	22,6	7	÷ 10
Sverige.....	26,3	29,5	36,2	39,8	36,3	15	÷ 9
Norge.....	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	.	.
United Kingdom.....	35,7	45,2	54,6	57,7	61,6	17	7
Vesttyskland.....	14,3	18,3	22,1	24,9	26,0	20	4
Holland.....	...	1,5	2,9	3,5	4,8	51 ¹	37
Belgien-Luxembourg.....	...	12,7	13,4	12,9	11,6	1 ¹	÷ 10
Frankrig.....	1,5	3,2	3,7	3,2	3,1	28	÷ 2
Italien.....	0,4	0,4	0,7	0,9	1,1	27	17

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
United Kingdom: Dairy machinery.
Øvrige lande: 84.26.

M. Andre landbrugsmaskiner¹

Danmarks eksport af andre landbrugsmaskiner end de i de foregående afsnit behandlede – det drejer sig først og fremmest om kværne – var i 1953 på 2,4 mill. kr. og i 1958 på 5,6 mill. kr. Over halvdelen af eksporten gik i denne periode til forskellige oversøiske lande.

Fra 1959 til 1962 fortsatte eksportstigningen, nemlig fra 5,2 mill. kr. til 10,6 mill. kr. Eksporten til de oversøiske lande er fortsat af relativt stort omfang, men der er siden 1960 sket en kraftig forøgelse af eksporten til fællesmarkedslandene, som i 1962 aftog omkring en tredjedel af den samlede eksport af disse maskiner.

I 1963 udgjorde eksporten 15,2 mill. kr. en stigning på ikke mindre end 44 pct. i forhold til 1962. I 1959-62 var der tale om en gennemsnitlig årlig eksportstigning på 27 pct. og i 1953-58 på 19 pct.

Den kraftige eksportstigning i 1963 skyldtes en stigning i afsætningen til EFTA-landene på 78 pct., men eksporten til fællesmarkedet og de oversøiske lande blev også forøget kraftigt.

Vesttyskland var i 1963 den største enkelte aftager, og Danmarks andel i dette lands import ligger nu på 20 pct. Eksporten til Sverige og Norge har ikke vist en tilsvarende stigning, men den danske importandel i disse lande har dog den største del af tiden ligget på 50-60 pct. eller mere.

Holland er det land i Vesteuropa, som har den største eksport i denne gruppe. Den hollandske eksport er ca. dobbelt så stor som den danske og den vesttyske, som ligger på samme niveau. Den kraftige stigning, som har præget den danske eksport, har også gjort sig gældende for de fleste andre landes eksport, men dog ikke Vesttysklands.

¹ Tabellerne til dette afsnit findes på de følgende sider.

Tabel M 1. Danmarks eksport af andre landbrugsmaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	503	832	1 003	1 157	998	1 102	1 205	1 635	2 014	2 018	3 588
EEC-lande.....	257	353	397	531	541	846	516	690	1 847	3 427	4 737
Øvrige Europa.....	359	144	319	338	101	140	220	400	491	810	877
Oversøiske lande.....	1 270	1 804	2 028	2 262	3 415	3 538	3 229	4 015	4 653	4 309	5 989
Eksport i alt.....	2 389	3 133	3 747	4 288	5 055	5 626	5 170	6 740	9 005	10 564	15 191
Sverige.....	264	480	462	526	454	523	567	721	1 098	978	1 811
Norge.....	135	296	471	461	201	314	341	444	429	378	730
Vesttyskland.....	71	77	90	127	320	539	158	379	1 618	3 256	4 372

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.209; 1959-63: BTN 84.28.

Tabel M 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af andre landbrugsmaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	21,0	19,6	23,3	19,1	23,6	119	67	78
EEC-lande.....	10,8	15,0	10,0	32,4	31,2	229	564	38
Øvrige Europa.....	15,0	2,5	4,2	7,7	5,8	÷61	268	8
Oversøiske lande.....	53,2	62,9	62,5	40,8	39,4	179	33	39
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	135	104	44
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						19	27	44

Tabel M 3. Forskellige landes samlede import af andre landbrugsmaskiner og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	1 470	1 227	1 458	1 949	2 219
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 200	795	906	982	1 385
» » ».....	pct.	81,6	64,8	62,1	50,4	62,4
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	585	1 532	704	812	1 097
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	375	822	504	356	572
» » ».....	pct.	64,1	53,7	71,6	43,8	52,1
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	3 066	5 845	11 811	12 435	18 633
Import fra Danmark.....	1000 DM	234	709	1 516	2 490	3 661
» » ».....	pct.	7,6	12,1	12,8	20,0	19,6

ANM.: Varegruppen omfatter i alle tre lande: 84.28

Tabel M 4. Eksport af andre landbrugsmaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	5,2	6,7	9,0	10,6	15,2	27	44
Sverige.....	0,9	1,3	2,5	3,2	2,9	51	÷10
Norge.....	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	.	.
Vesttyskland.....	10,5	10,4	10,8	11,5	12,6	3	9
Holland.....	...	11,4	22,6	23,2	36,1	42 ¹	56
Belgien-Luxembourg.....	...	2,6	2,6	2,8	4,1	4 ¹	49
Frankrig.....	2,5	3,9	5,0	5,2	9,2	27	79
Italien.....	0,9	1,3	1,2	1,3	1,1	14	÷18

¹ 1960-62

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene: 84.28.

N. Maskiner til næringsmiddelindustri

Den danske eksport af disse maskiner havde i 1953 en værdi på 17,7 mill. kr. I 1958 var den steget med 142 pct. til 42,9 mill. kr. Stigningen var kraftigst til de europæiske lande uden for de nuværende to markedsgrupper med det resultat, at eksportens fordeling på de i tabel N1 anførte fire områder var nogenlunde ligelig i 1958.

I 1959 udgjorde eksporten af forskellige maskiner til næringsmiddelindustri 23,5 mill. kr. Eksportværdien for denne gruppe var i 1962 39,9 mill. kr., d.v.s. en stigning på 70 pct. Den kraftigste stigning var sket til de oversøiske lande, hvortil eksporten var blevet fordoblet i løbet af de tre år. Svagest havde stigningen været til fællesmarkedslandene, hvortil eksporten steg med en trediedel.

Tabel N 1. Danmarks eksport af maskiner til næringsmiddelindustri til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	4 390	7 172	7 021	5 299	7 822	12 375	6 823	7 950	8 921	11 146	15 090
EEC-lande.....	5 007	4 708	5 609	5 094	10 078	10 051	5 638	5 464	7 695	7 422	11 393
Øvrige Europa.....	1 998	4 419	4 238	4 037	6 392	8 870	3 916	7 076	10 366	7 156	9 588
Oversøiske lande.....	6 335	6 134	10 277	12 027	9 039	11 645	7 133	9 347	13 255	14 215	13 109
Eksport i alt.....	17 730	22 433	27 145	26 457	33 331	42 941	23 510	29 837	40 237	39 939	49 180
Sverige.....	1 541	1 189	1 259	1 327	1 894	3 147	2 041	1 252	2 706	2 080	4 247
Norge.....	1 049	550	642	467	974	1 373	699	1 604	1 145	1 287	975
United Kingdom.....	1 436	4 394	3 832	2 738	3 558	5 753	3 248	4 187	3 526	5 246	7 644
Vesttyskland.....	747	1 099	2 080	1 728	3 982	4 340	2 832	2 996	4 040	3 541	4 086
Holland.....	2 338	807	896	608	1 758	1 108	1 071	1 127	1 326	1 357	2 020
Italien.....	504	718	847	1 170	1 160	2 501	1 104	782	1 466	1 102	2 178
Finland.....	1 195	814	2 254	2 060	1 181	1 259	650	2 481	872	2 887	1 155
Polen.....	89	465	461	386	715	1 917	1 677	3 403	1 432	770	1 912
U.S.A.....	426	231	1 160	1 318	983	2 510	617	2 635	641	1 507	3 589
Japan.....	-	1 273	9	1 281	1 958	90	2 416	2 071	2 367	4 753	3 950

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.613.11-16,19. 1959-63: BTN 84.30. I den sidste periode er der også optaget forskellige maskiner til næringsmiddelindustri under BTN 84.59.10,91. Eksporten heraf udgjorde i alt i 1959 4,1 mill. kr., 1960 2,8 mill. kr., 1961 2,7 mill. kr. 1962 40,1 mill. kr. (heraf 33,4 mill. kr. til Sovjetunionen) og 1963 39,6 mill. kr. (heraf 34,7 mill. kr. til Sovjetunionen).

I 1963 nåede eksportværdien op på 49,2 mill. kr., idet stigningen i forhold til 1962-eksporten var på 23 pct. Stigningen havde i begge perioderne 1953-58 og 1959-62 været på 19 pct. gennemsnitligt om året. Eksporten til fællesmar-

kedslandene steg med mere end 50 pct. i 1963, mens fremgangen over for EFTA-landene og det øvrige Europa var på ca. 35 pct.

Eksporten er fordelt med ret betydelige beløb på mange forskellige lande. Vesttyskland og

Tabel N 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af maskiner til næringsmiddelindustri

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	24,8	28,8	29,0	27,9	30,7	182	63	35
EEC-lande.....	28,2	23,4	24,0	18,6	23,2	101	32	54
Øvrige Europa.....	11,3	20,7	16,7	17,9	19,5	344	83	34
Oversøiske lande.....	35,7	27,1	30,3	35,6	26,6	84	99	÷8
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	142	70	23
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						19	19	23

Tabel N 3. Føskellige landes samlede import af maskiner til næringsmiddelindustri og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige :</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	11 034	9 078	10 050	14 296	18 701
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 327	880	1 395	1 438	2 674
» » »	pct.	12,0	9,7	13,9	10,1	14,3
<i>Norge :</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	5 415	10 208	13 243	14 895	12 671
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	632	848	746	866	751
» » »	pct.	11,7	8,3	5,6	5,8	5,9
<i>United Kingdom :</i>						
Import i alt (1).....	100 £	24 368	31 652	33 539	43 073	...
Import i alt (2).....	100 £	19 330	26 307	28 733	37 244	...
Import fra Danmark.....	100 £	2 334	4 719	3 665	4 267	...
» » »	pct.	12,1	17,9	12,8	11,5	...
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt.....	1000 DM	12 115	14 220	18 130	20 557	20 272
Import fra Danmark.....	1000 DM	1 423	1 042	2 227	3 139	2 274
» » »	pct.	11,7	7,3	12,3	15,3	11,2
<i>Holland :</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	15 770	16 934	22 362	26 374
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	555	380	370	525
» » »	pct.	...	3,5	2,2	1,7	2,0

ANM.: Varegruppen omfatter i United Kingdom: Import i alt (1): Food preparation and sterilising machinery. Import i alt (2): do., excl. Bakery and biscuit machinery. Øvrige lande: 84.30.

United Kingdom har i de fleste år været de største enkelttaftagere, men i 1962 var der også en relativt stor eksport til Japan.

Omkring halvdelen af eksporten bestod i 1962 af maskiner til chokolade- og sukkervareindustri, men maskiner til slagteri og charcuteri udgør også en betydelig del.

I Sverige og Norge var Danmarks importandel på 12 pct. i 1959, og i Sverige er den stort set blevet opretholdt, mens den i Norge er faldet til omkring 6 pct. I United Kingdom har Danmark i 1959-62 haft 12-18 pct. af den samlede import af forskellige maskiner til fødevarerindustrien.

I Vesttyskland har den danske importandel i de sidste år ligget mellem 11 og 15 pct., mens den i Holland kun er på 2 pct.

Den danske eksport af disse maskiner er større end den tilsvarende eksport fra Sverige, Norge og Belgien-Luxembourg, men der er i disse tre lande i de sidste år sket en relativt meget kraftig eksportforøgelse. Blandt de øvrige vesteuropæiske lande har Holland haft en ret betydelig nedgang i sin eksport fra 1960 til 1962. Den danske eksportstigning har været relativt kraftigere end stigningen i U.K.s eksport, ligget på linie med stigningen i Vesttysklands eksport og været en del mindre end stigningen i Italiens eksport.

Tabel N 4. Eksport af maskiner til næringsmiddelindustri fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	23,5	29,8	40,2	39,9	49,2	19	23
Sverige.....	7,2	9,6	13,7	33,0	34,8	66	5
Norge.....	2,4	0,6	1,6	15,8	18,5	89	17
United Kingdom.....	154,5	202,6	271,6	233,2	229,8 ^a	15	... ^a
Vesttyskland.....	150,1	168,8	204,7	256,8	284,9	20	11
Holland.....	...	87,7	71,4	51,1	53,3	+24 ¹	4
Belgien-Luxembourg.....	...	12,7	23,9	34,3	23,8	64 ¹	+31
Frankrig.....	46,3	70,2	76,1	68,3	50,7	14	+26
Italien.....	35,3	43,3	70,8	73,7	74,5	28	1

¹ 1960-62. ^a Tallet for 1963 er ikke fuldt sammenligneligt med de foregående år.

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Food and drink preparation and sterilising machinery.

Øvrige lande: 84.30.

O. Vaske- og farverimaskiner

Danmarks eksport af disse maskiner udgjorde i 1953 5,0 mill. kr. I de følgende to år skete der en meget voldsom forøgelse af denne eksport, hvorefter den i 1956 og 1957 var noget mindre end i 1955. I 1958 udgjorde den 15,7 mill. kr., hvilket i forhold til 1953 niveauet var en stigning på 214 pct. Stigningen var kraftigst til de nuværende fællesmarkedslande, hvortil 40 pct. af 1958-eksporten blev afsat. Heraf blev mere end halvdelen eksporteret til Vesttyskland. Eksporten til de nuværende EFTA-lande steg ikke særligt kraftigt i denne periode, og disse landes andel af eksporten blev halveret, så den i 1958 udgjorde 17 pct. Dette år aftog det øvrige Eu-

ropa og de oversøiske lande hver knap 22 pct.

Eksportfremgangen er fortsat med nogenlunde samme styrke fra 1959, da der var en eksport på 17,3 mill. kr., til 1962, da den udgjorde 32,4 mill. kr. Denne stigning svarer til en gennemsnitlig årlig stigning på 23 pct. Den tilsvarende stigning i perioden 1953-58 var på 26 pct.

I perioden 1959-62 er det især eksporten til de europæiske lande uden for de to markedsdannelse, der er steget. Det skyldes først og fremmest en kraftig forøgelse af eksporten til Polen, som i 1962 var den største enkelttaftager. Eksporten til frihandelsområdets lande er også steget ret stærkt i de sidste år, hvorimod eks-

porten til EEC-landene i 1962 var af samme størrelse som i 1959.

I 1963 faldt den samlede eksport med 8 pct., fordi eksporten til Polen gik stærkt tilbage. Eksporten til frihandelsområdet og de oversøiske lande steg med 24 pct.

Langt den overvejende del af eksporten består af industrimaskiner og kun en ubetydelig del er husholdningsmaskiner. Den væsentligste gruppe er farverimaskiner, som i 1962 udgjorde halvdelen af hele eksporten.

Ved en undersøgelse af Danmarks andel af importen i forskellige lande har man derfor begrænset sig til at se på importandelen for industrimaskiner. I tabel O 3 findes dog også oplysninger om importen af samtlige maskiner i

gruppe BTN 84.40. Det fremgår heraf, at husholdningsmaskiner (for største delen elektriske vaskemaskiner) udgør en væsentlig del af importen i de forskellige lande.

Danmarks andel i importen af industrimaskiner i Sverige har været noget varierende; den var i 1963 på 11 pct. Importandelen i Norge var i 1962 som i 1959 på knap 7 pct., men noget højere i de mellemliggende år. I Vesttyskland ligger importandelen på 6-7 pct. I Holland er den en del lavere, 2-3 pct.

En sammenligning af eksporten fra forskellige lande viser, at den stigning som prægede den danske eksport i 1959-62 var relativt kraftig. Den italienske eksport er dog steget væsentligt kraftigere.

Tabel O 1. Danmarks eksport af vaske- og farverimaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 690	2 155	1 809	1 820	2 028	2 675	2 582	5 365	4 903	7 334	9 066
EEC-lande.....	670	1 627	3 552	4 594	4 139	6 231	9 076	8 826	8 500	9 093	9 349
Øvrige Europa.....	841	3 519	5 675	1 759	2 590	3 395	3 417	5 487	6 808	10 883	5 169
Oversøiske lande.....	1 797	2 438	3 689	2 683	3 834	3 378	2 237	2 927	3 750	5 115	6 365
Eksport i alt.....	4 998	9 739	14 725	10 856	12 591	15 679	17 312	22 605	23 961	32 425	29 949
Sverige.....	437	758	622	344	757	929	1 130	2 563	1 762	3 518	5 021
Norge.....	946	683	392	728	556	871	700	1 578	1 416	1 215	1 541
Vesttyskland.....	273	939	2 343	1 873	2 398	3 685	5 791	5 662	5 677	5 774	6 141
Holland.....	229	439	550	912	727	921	1 499	1 222	1 049	1 220	992
Finland.....	621	1 508	2 499	1 000	677	1 408	1 336	1 135	908	1 023	816
Polen.....	-	-	650	32	128	1 137	561	3 077	2 483	6 918	1 082

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.608.11,12. 1959-63: BTN 84.40.

Tabel O 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af vaske- og farverimaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
EFTA-lande.....	33,8	17,1	14,9	22,6	30,3	58	184	24
EEC-lande.....	13,4	39,7	52,4	28,0	31,2	830	0	3
Øvrige Europa.....	16,8	21,7	19,8	33,6	17,3	304	218	+53
Oversøiske lande.....	36,0	21,5	12,9	15,8	21,2	88	129	24
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	214	87	+8
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						26	23	+8

Tabel O 3. Forskellige landes samlede import af vaske- og farverimaskiner og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige :</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	26 814	31 327	42 436	43 398	67 897
Import af industrimaskiner	1000 sv. kr.	11 476	14 226	16 099	14 590	26 904
Import af industrimaskiner fra Danmark	1000 sv. kr.	822	1 703	1 197	1 962	2 980
» » » » »	pct.	7,2	12,0	7,4	13,4	11,1
<i>Norge :</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	25 603	32 435	29 819	39 293	53 870
Import af industrimaskiner	1000 n. kr.	9 923	15 668	13 263	15 853	22 184
Import af industrimaskiner fra Danmark	1000 n. kr.	655	1 776	1 281	1 100	1 675
» » » » »	pct.	6,6	11,3	9,7	6,9	7,6
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt	1000 DM	56 792	64 928	70 283	86 559	78 234
Import af mask. til tekstilindustri m.v.	1000 DM	40 519	42 781	49 335	53 293	47 238
Import fra Danmark	1000 DM	2 964	2 891	3 238	3 072	3 155
» » »	pct.	7,3	6,8	6,6	5,8	6,7
<i>Holland :</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	50 274	62 168	59 976	79 161
Import af industrimaskiner	1000 gld.	...	23 798	27 611	22 196	23 944
Import af industrimaskiner fra Danmark	1000 gld.	...	697	612	636	545
» » » » »	pct.	...	2,9	2,2	2,9	2,3

ANM.: »Import i alt« omfatter i alle fire lande: 84.40.
 »Import af industrimaskiner« omfatter i
 Sverige og Norge: 84.40.21,29,39-80,92,99.
 Holland: 84.40.60,70,80,90.
 »Import af maskiner til tekstilindustri m.v.« omfatter i
 Vesttyskland: 84.40.01-20,50-89,91,97,99.

Tabel O 4. Eksport af vaske- og farverimaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark	17,3	22,6	24,0	32,4	30,0	23	+8
Sverige	25,0	29,5	28,8	36,2	37,7	13	4
Norge	2,3	2,7	2,2	2,3	2,5	+1	10
United Kingdom	271,0	306,6	343,4	380,4 ^a	13 ¹	... ^a
Vesttyskland	481,8	560,7	699,3	793,1	890,3	18	12
Holland	66,9	79,5	58,0	56,1	+7 ¹	+3
Belgien-Luxembourg	25,1	33,4	31,0	31,4	11 ¹	1
Frankrig	76,0	87,5	87,9	83,0	94,8	3	14
Italien	48,6	80,0	104,3	124,3	151,8	37	22

¹ 1960-62. ^a Tallet for 1963 er ikke fuldt sammenligneligt med de foregående år.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Washers, domestic type, electrically. Laundering and dry cleaning machinery. Textile machinery, bleaching and dyeing, printing, other finishing.
 Øvrige lande: 84.40.

P. Skotøjsmaskiner m. v.

Danmarks eksport af skotøjsmaskiner og andre maskiner til læder- og gummiindustri udgjorde i 1953 10,2 mill. kr. I 1958 var eksporten steget til 15,7 mill. kr., en stigning på 54 pct. svarende til en gennemsnitlig årlig stigning på 9 pct. Omkring halvdelen af eksporten gik i disse år til de oversøiske lande. Omkring 30 pct. eksporteredes til de nuværende EFTA-lande og ca. 10 pct. til fællesmarkedslandene – til begge områder var andelen dog faldende. Derimod steg det øvrige Europas andel i eksporten en smule.

I perioden 1959–62 var der en mindre nedgang i eksporten. Den var i disse år på omkring 11 mill. kr. I 1963 steg den med 8 pct. i forhold

til 1962 og udgjorde 11,7 mill. kr. I disse år gik omkring 60 pct. af eksporten til de oversøiske lande, i 1963 dog kun 53 pct. Dette år steg eksporten til de europæiske lande med 25–30 pct.

Eksporten af disse maskiner er i øvrigt fordelt på et større antal lande, hvoraf de mest betydningsfulde er Sverige, Norge, Holland og U.S.A. Af tabel P3 fremgår det at den danske importandel i Sverige er på 7–9 pct., i Norge 10–14 pct. og i Holland 3–4 pct.

De fleste øvrige europæiske lande har i de sidste år haft en ret betydelig eksportstigning for disse maskiner, jfr. tabel P 4, mens den danske eksport som nævnt har ligget ret konstant i disse år.

Tabel P 1. **Danmarks eksport af skotøjsmaskiner m. v. til forskellige områder**

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	3 343	2 950	3 187	4 619	5 551	4 350	2 233	1 969	1 829	1 981	2 576
EEC-lande.....	1 155	1 223	1 425	1 510	1 632	1 602	1 199	1 037	912	1 016	1 269
Øvrige Europa.....	790	1 199	1 777	1 240	1 032	1 751	1 042	1 061	990	1 304	1 703
Oversøiske lande.....	4 911	8 028	6 181	6 486	7 913	8 030	7 032	6 631	6 529	6 545	6 151
Eksport i alt.....	10 199	13 400	12 570	13 855	16 128	15 733	11 506	10 698	10 260	10 846	11 699
Sverige.....	874	1 059	1 086	1 357	2 306	1 802	659	500	676	531	957
Norge.....	1 102	962	724	1 112	1 032	867	483	709	434	552	578
Holland.....	495	528	529	626	645	449	544	484	417	461	403
U.S.A.....	253	768	619	560	669	746	1 381	822	660	1 134	1 012

ANM.: Varegruppen omfatter 1953–58: SITC 71.613.06,07; 1959–63; BTN 84.42.

Tabel P 2. **Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af skotøjsmaskiner m. v.**

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953–58	1959–62	1962–63
	pct.							
EFTA-lande.....	32,8	27,7	19,4	18,3	22,0	30	÷11	30
EEC-lande.....	11,3	10,2	10,4	9,4	10,8	39	÷15	25
Øvrige Europa.....	7,7	11,1	9,1	12,0	14,6	122	25	31
Oversøiske lande.....	48,2	51,0	61,1	60,3	52,6	64	÷7	÷6
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	54	÷6	8
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						9	÷2	8

Tabel P 3. Forskellige landes samlede import af skotøjsmaskiner m. v. og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige:</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	2 764	3 103	3 872	3 798	4 973
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	246	278	291	184	358
» » »	pct.	8,9	9,0	7,5	4,8	7,2
<i>Norge:</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	2 733	2 967	3 036	3 306	3 392
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	284	365	293	374	476
» » »	pct.	10,4	12,3	9,7	11,3	14,0
<i>Holland:</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	5 436	7 739	6 677	6 881
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	225	187	202	185
» » »	pct.	...	4,1	2,4	3,0	2,7

ANM.: Varegruppen omfatter i alle tre lande: 84.42.

Tabel P 4. Eksport af skotøjsmaskiner m. v. fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
			mill. kr.				pct.
Danmark.....	11,5	10,7	10,3	10,8	11,7	÷2	8
Sverige.....	1,7	4,1	6,6	8,1	9,1	68	13
Norge.....	0,1	0,2	0,2	0,3	0,5	52	76
United Kingdom.....	36,6	47,4	56,6	64,9	68,8 ²	21	... ²
Vesttyskland.....	90,8	107,6	136,5	134,1	129,2	14	÷4
Holland.....	...	1,3	1,3	1,5	1,7	5 ¹	17
Belgien-Luxembourg.....	...	1,2	1,8	1,8	1,1	20 ¹	÷37
Frankrig.....	5,7	7,2	11,3	14,2	14,5	36	2
Italien.....	14,7	25,4	33,6	31,7	35,1	29	11

¹ 1960-62. ² 1962 og 1963 er ikke fuldt sammenlignelige.

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Boot and shoe making machinery. Tanning and leather working machinery.

Øvrige lande: 84.42.

Q. Værktøjsmaskiner til metalbearbejdning

Danmarks eksport af værktøjsmaskiner til metalbearbejdning var i 1953 på 19,3 mill. kr. I årene 1954-56 lå den ret stabilt på 24-25 mill. kr. og i 1957-58 på ca. 33 mill. kr. om året. Der var således fra 1953 til 1958 sket en eksportstigning på 69 pct. Stigningen var kraftigst for eksporten til de oversøiske lande. Denne del udgjorde knap 60 pct. af den samlede eksport i 1958. Det mest betydningsfulde land var i denne forbindelse Brasilien.

Eksporten til de nuværende EFTA-lande var steget nogenlunde i takt med den samlede eksport, hvoraf den udgjorde ca. 20 pct. Derimod var eksporten til EEC-landene nærmest stagnerende i disse år.

I årene 1959-62 skete der en ret jævn eksportstigning på i alt 85 pct., nemlig fra 23,3 mill. kr. til 43,0 mill. kr. Eksportstigningen var i

disse år meget kraftig til frihandelsrådets lande, som i 1962 aftog 25 pct. af den samlede eksport. Det er især eksporten til Sverige og U.K. som er forøget kraftigt siden 1960. Eksporten til de oversøiske lande er steget relativt lidt, så deres andel af eksporten er gået tilbage fra 60 til knap 48 pct.

I 1963 havde eksporten en værdi på 45,5 mill. kr., hvilket var 6 pct. mere end i 1962. Til sammenligning kan nævnes, at den gennemsnitlige årlige stigning i 1959-62 var på 23 pct. og i 1953-58 på 11 pct. I 1963 steg eksporten til fællesmarkedet og til de oversøiske lande med 15 pct., mens der var en ubetydelig nedgang i eksporten til EFTA-landene og en nedgang på 22 pct. i eksporten til det øvrige Europa.

Som det fremgår af tabel Q3 har Danmark kun en ret ubetydelig del af importen af værktøjsmaskiner i de forskellige lande. Blandt de

Tabel Q 1. Danmarks eksport af værktøjsmaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	3 731	4 551	4 343	5 277	8 854	6 331	3 050	4 550	8 200	10 837	10 794
EEC-lande.....	4 426	2 917	3 866	3 467	4 757	4 321	3 387	4 396	5 558	5 633	6 502
Øvrige Europa.....	2 224	4 502	4 099	3 032	3 369	3 174	3 012	2 957	4 464	6 102	4 735
Oversøiske lande.....	8 907	13 019	11 937	12 358	16 203	18 699	13 850	16 857	19 565	20 448	23 421
Eksport i alt	19 288	24 989	24 245	24 134	33 183	32 525	23 299	28 760	37 787	43 020	45 452
Sverige.....	758	1 231	1 133	1 484	3 207	2 319	1 161	1 275	2 764	4 893	4 971
Norge.....	1 820	2 373	1 302	1 871	1 883	1 269	863	1 754	1 728	2 362	1 995
United Kingdom.....	813	555	1 379	609	2 583	1 438	421	634	2 287	2 385	1 585
Vesttyskland.....	573	637	1 304	1 292	2 565	2 159	1 236	2 181	3 037	2 555	2 920
Holland.....	3 205	1 225	1 460	1 398	985	1 378	907	833	1 143	1 508	1 438
Finland.....	756	1 363	3 413	1 918	1 174	1 637	1 170	1 440	2 131	2 826	2 124
U.S.A.....	930	388	665	1 286	1 743	921	2 235	1 922	1 248	1 234	2 739
Brasilien.....	2 913	8 022	4 123	2 855	4 896	5 874	1 376	3 773	1 930	1 588	382

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.501. 1959-63: BTN 84.45.

Tabel Q 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af værktøjsmaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning			
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63	
	pct.								
EFTA-lande.....	19,3	19,5	13,1	25,2	23,7	70	255	0	
EEC-lande.....	23,0	13,3	14,5	13,1	14,3	-2	66	15	
Øvrige Europa.....	11,5	9,7	12,9	14,2	10,4	43	103	-22	
Oversøiske lande.....	46,2	57,5	59,5	47,5	51,6	110	48	15	
Eksport i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	69	85	6	
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						11	23	6	

her undersøgte lande er Danmarks importandel højst i Norge, nemlig 3-4 pct. I Sverige ligger den på 1-2 pct., mens den i Vesttyskland, Holland og Brasilien er mindre end 1 pct.

At Danmarks eksport inden for dette vare-

område er relativt ubetydelig fremgår også klart af tabel Q4. Den danske eksportstigning som i perioden 1959-62 havde været ret betydelig, synes heller ikke imponerende ved en sammenligning med udviklingen i andre lande.

Tabel Q 3. Forskellige landes samlede import af værktøjsmaskiner og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	82 435	107 041	134 321	176 891	165 217
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 660	773	1 627	3 506	3 607
» » »	pct.	2,0	0,7	1,2	2,0	2,2
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	28 396	37 012	50 915	62 840	60 286
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	925	1 683	1 485	2 313	2 170
» » »	pct.	3,3	4,5	2,9	3,7	3,6
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	158 279	281 364	355 922	416 155	234 909
Import fra Danmark.....	1000 DM	714	968	1 340	1 607	1 601
» » »	pct.	0,5	0,3	0,4	0,4	0,7
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	71 187	92 399	105 422	93 555
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	417	573	950	776
» » »	pct.	...	0,6	0,6	0,9	0,8
<i>Brasilien:</i>						
Import i alt.....	1000 U.S. \$	78 384	53 924	55 483	75 085	...
Import fra Danmark.....	1000 U.S. \$	682	1 563	310	289	...
» » »	pct.	0,9	2,9	0,6	0,4	...

ANM.: Varegruppen omfatter i
 Brasilien: 66400-66499.
 Øvrige lande: 84.45.

Tabel Q 4. Eksport af værktøjsmaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
			mill. kr.				pct.
Danmark.....	23,3	28,8	37,8	43,0	45,4	23	6
Sverige.....	71,4	96,0	141,2	137,0	155,1	24	13
Norge.....	1,2	2,1	1,7	2,7	2,8	30	4
United Kingdom.....	464,5	567,0	681,6	736,1	874,4 ^a	21	... ^a
Vesttyskland.....	1448,8	1612,8	2192,7	2424,5	2550,3	19	5
Holland.....	...	46,3	67,0	78,0	74,9	30 ¹	÷4
Belgien-Luxembourg.....	...	79,8	115,7	147,8	136,4	36 ¹	÷8
Frankrig.....	160,2	239,9	315,1	404,9	406,6	36	0
Italien.....	183,6	250,1	393,4	422,9	434,1	32	3

^a 1960-62. ^a 1962 og 1963 er ikke fuldt sammenlignelige.
 ANM.: United Kingdom: Metal-working machinery.
 Øvrige lande: 85.45.

R. Regne- og bogholderimaskiner

Danmark havde i 1953 en eksport af disse maskiner på en værdi af 1,8 mill. kr. I de to følgende år var eksporten en del større, men i 1956 kun 1,7 mill. kr., hvorefter den steg til 5,1 mill. kr. i 1958. I 1958 blev godt en tredjedel af eksporten afsat til de nuværende EFTA-lande, knap en tredjedel til de oversøiske lande, og ca. en fjerdedel til de nuværende fællesmarkedslande.

I 1959 beløb eksporten sig til 7,7 mill. kr. og den var i 1962 steget til 17,4 mill. kr., d.v.s. med 125 pct. i løbet af de tre år. Den stærke stigning skete i disse år til de oversøiske lande, hvortil ca. 65 pct. af eksporten blev afsat i 1962. Som det ses af tabel R 1, er det først og fremmest Japan, der betyder noget i denne gruppe, næsten 40 pct. af hele eksporten blev i 1962 og 1963 eksporteret til dette land.

Eksporten til frihandelsrådets lande ændrede sig ikke væsentligt i 1959-62, hvorimod der var nogen stigning i afsætningen til fællesmarkedet, herunder især Vesttyskland og Frankrig.

I 1963 udgjorde eksporten af disse maskiner 17,2 mill. kr. Der var altså tale om en tilbagegang på 1 pct. i forhold til 1962. For perioden 1959-62 var der derimod en gennemsnitlig årlig eksportstigning på 31 pct. og i 1953-58 på 23 pct. Eksportnedgangen i 1963 skyldtes en kraftig reduktion af afsætningen til U.S.A. Eksporten til EFTA-landene viste derimod i 1963 en stigning på 74 pct.

Som det fremgår af tabel R 3, er den danske andel i de vigtigste europæiske landes import helt ubetydelig, størst i Norge, hvor den i 1963 var på 3 pct., men kun 1 pct. i 1961-62. Ta-

Tabel R 1. Danmarks eksport af regne- og bogholderimaskiner til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	415	1 016	706	723	834	1 874	1 541	1 823	1 900	1 581	2 748
EEC-lande.....	296	432	614	430	515	1 212	2 377	2 294	2 345	3 443	3 520
Øvrige Europa.....	387	235	237	77	174	368	509	490	689	1 039	1 398
Oversøiske lande.....	702	1 063	894	468	951	1 598	3 314	6 537	7 192	11 371	9 531
Eksport i alt.....	1 800	2 746	2 451	1 698	2 474	5 052	7 741	11 144	12 126	17 434	17 197
Sverige.....	60	110	32	49	169	550	206	597	372	451	525
Norge.....	71	73	82	81	79	443	645	500	346	518	1 306
United Kingdom.....	268	756	547	523	447	463	441	397	583	311	413
Vesttyskland.....	81	208	295	139	176	665	613	1 090	1 110	907	1 711
Frankrig.....	150	164	233	188	209	146	752	628	780	1 716	1 292
U.S.A.....	2	20	13	42	204	463	1 615	1 987	3 349	2 541	872
Japan.....	1	1	-	2	-	1	100	2 843	2 396	6 897	6 357

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.402.01-03. 1959-63: BTN 84.52.

Tabel R 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af regne- og bogholderimaskiner

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	23,1	37,1	19,9	9,1	16,0	352	3	74
EEC-lande.....	16,4	24,0	30,7	19,7	20,5	309	45	2
Øvrige Europa.....	21,5	7,3	6,6	6,0	8 1	÷5	104	35
Oversøiske lande.....	39,0	31,6	42,8	65,2	55,4	128	243	÷16
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	181	125	÷1
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						23	31	÷1

bellen viser også, at Japans samlede import af disse maskiner er steget voldsomt i disse år, men at importen fra Danmark er forøget relativt stærkere med det resultat, at importandelen her er højere end i flere af de nærmestliggende europæiske lande.

En sammenligning med andre landes eksport viser, at den danske eksport af disse ma-

skiner er relativt lille. Italien har en meget stor eksport på dette område, og det er også den italienske eksport, som er steget relativt kraftigt i perioden 1959-62. Den danske eksportstigning var i denne periode dog relativt næsten lige så kraftig. I 1963 steg Vesttysklands og Beneluxlandenes eksport kraftigt, mens Frankrigs, Italiens og Danmarks eksport gik tilbage.

Tabel R 3. Forskellige landes samlede import af regne- og bogholderimaskiner og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	25 030	21 908	66 185	97 463	132 596
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	12	124	65	241	96
» » »	pct.	0,0	0,6	0,1	0,2	0,1
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	21 340	23 600	24 289	27 381	44 728
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	537	514	323	261	1 413
» » »	pct.	2,5	2,2	1,3	1,0	3,2
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	68 044	115 582	109 821	125 176	127 292
Import fra Danmark.....	1000 DM	489	478	612	581	938
» » »	pct.	0,7	0,4	0,6	0,5	0,7
<i>Frankrig:</i>						
Import i alt.....	1000 NF	106 509	125 355	173 997	239 223	200 575
Import fra Danmark.....	1000 NF	531	519	747	1 348	706
» » »	pct.	0,5	0,4	0,4	0,6	0,4
<i>Japan:</i>						
Import i alt.....	mill. yen	3 189,8	6 441,8	13 103,4	24 578,0	32 183,9
Import fra Danmark.....	mill. yen	2,8	73,0	189,0	365,8	374,9
» » »	pct.	0,1	1,1	1,4	1,5	1,2

ANM.: Varegruppen omfatter i Japan 1959-61: 714.022 + 714.023; 1962-63: 714.2.
Øvrige lande: 84.52.

Tabel R 4. Eksport af regne- og bogholderimaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
			mill. kr.				pct.
Danmark.....	7,7	11,1	12,1	17,4	17,2	31	÷ 1
Sverige.....	194,1	235,4	269,0	287,9	297,5	14	3
Norge.....	20,1
United Kingdom.....	133,2	171,0	162,5	141,1	...	2	...
Vesttyskland.....	195,8	251,6	323,9	324,8	374,5	18	15
Holland.....	...	40,4	47,3	62,3	82,1	24 ¹	32
Belgien-Luxembourg.....	...	2,5	5,0	2,5	3,9	0 ¹	58
Frankrig.....	27,2	45,2	38,5	62,7	41,4	32	÷ 34
Italien.....	211,5	362,5	460,3	535,2	526,5	36	÷ 2

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i

United Kingdom: Accounting, calculating, adding, listing, bookkeeping machinery. Cash registers.

Øvrige lande: 84.52.

S. Duplikatorer m. v.

Den danske eksport af disse maskiner beløb sig i 1953 til 4,6 mill. kr. og var i 1958 steget til 14,6 mill. kr., hvilket var en stigning på 217 pct. Over halvdelen af denne eksport gik til de oversøiske lande og det var også hertil eksporten steg stærkest. Eksporten til U.S.A. udgjorde i disse år omkring 40 pct. af den samlede eksport.

I 1959 var der en eksport på 13,1 mill. kr.; i 1962 var den steget til 20,1 mill. kr. Det er stadig U.S.A., der er den mest betydningsfulde aftager, men i de sidste år har der også været en betydelig eksport til Japan. I 1963 var eksporten på 23,6 mill. kr., hvilket var en stigning på 17 pct. i forhold til 1962. Til sammenligning var den gennemsnitlige årlige eksportstigning i 1959-62 på 15 pct. og i 1953-58 på 26 pct.

Danmark har i flere lande en ret betydelig andel af importen af duplikatorer. I Sverige og Norge har den danske importandel i 1959-62 således ligget stort set på 10-15 pct. I Vesttyskland og Frankrig er den danske importandel dog kun på 3-5 pct., men i U.S.A. har den i 1959-62 ligget på 20-30 pct. og i Japan på 10-15 pct.

Danmarks eksport af duplikatorer m.v. er relativt betydelig. Blandt de vesteuropæiske lande er det kun United Kingdom og Vesttyskland, som har en større eksport. Den danske eksportstigning har stort set ligget på linie med udviklingen i eksporten fra disse to lande - dog viste den engelske eksport i 1963 en mindre tilbagegang, mens den vesttyske steg med 29 pct. og den danske med 17 pct.

Tabel S 1. Danmarks eksport af duplikatorer m. v. til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	992	1 412	1 737	1 901	2 626	2 300	2 267	2 020	3 132	3 230	3 583
EEC-lande.....	981	1 304	1 664	2 143	2 446	2 618	2 710	2 804	2 569	3 793	3 923
Øvrige Europa...	219	100	529	577	801	691	654	685	759	1 043	1 366
Oversøiske lande.	2 410	3 470	3 886	5 253	7 263	8 967	7 455	8 310	10 094	12 037	14 737
Eksport i alt ...	4 602	6 286	7 816	9 874	13 136	14 576	13 086	13 819	16 554	20 103	23 609
Sverige.....	465	812	877	955	1 408	1 129	1 226	801	1 437	1 477	1 387
Norge.....	128	203	187	238	318	296	308	360	381	430	483
Vesttyskland...	72	230	279	395	399	646	431	473	594	767	684
Frankrig.....	410	456	537	870	718	623	658	869	776	1 784	1 886
U.S.A.....	1 865	2 547	2 926	3 531	5 331	6 115	4 697	5 153	6 249	6 088	6 396
Japan.....	-	-	9	168	103	382	544	1 152	1 879	2 981	4 391

ANM.: Varegruppen omfatter 1953-58: SITC 71.402.04-09. 1959-63: BTN 84.54.

Tabel S 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af duplikatorer m. v.

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953-58	1959-62	1962-63
	pct.							
EFTA-lande.....	21,5	15,8	17,3	16,0	15,2	132	43	11
EEC-lande.....	21,3	18,0	20,7	18,9	16,6	167	40	3
Øvrige Europa.....	4,8	4,7	5,0	5,2	5,8	216	60	31
Oversøiske lande.....	52,4	61,5	57,0	59,9	62,4	272	61	22
Eksport i alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	217	54	17
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						26	15	17

Tabel S 3. Forskellige landes samlede import af duplikatorer m. v. og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	4 717	6 174	7 338	8 031	14 719
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	741	502	984	1 122	1 057
» » »	pct.	15,7	8,1	13,4	14,0	7,2
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	3 061	3 921	4 137	4 272	5 909
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	329	351	418	567	515
» » »	pct.	10,7	9,0	10,1	13,3	8,7
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	6 430	8 090	8 953	12 798	16 917
Import fra Danmark.....	1000 DM	145	320	317	452	568
» » »	pct.	2,3	4,0	3,5	3,5	3,4
<i>Frankrig:</i>						
Import i alt.....	1000 NF	10 755	15 552	19 652	26 872	28 184
Import fra Danmark.....	1000 NF	511	520	665	1 379	1 362
» » »	pct.	4,8	3,3	3,4	5,1	4,8
<i>U.S.A.:</i>						
Import i alt.....	1000 \$	3 040	3 177	3 171	4 112	...
Import fra Danmark.....	1000 \$	776	689	974	812	...
» » »	pct.	25,5	21,7	30,7	19,7	...
<i>Japan:</i>						
Import i alt.....	mill. yen	199,5	318,2	524,4	1 744,6	1 842,2
Import fra Danmark.....	mill. yen	27,4	41,7	77,7	223,3	181,8
» » »	pct.	13,8	13,1	14,8	12,8	9,9

ANM.: Varegruppen omfatter i
 U.S.A.: 7800.23-24.
 Japan: 1959-61 714.024; 1962-63: 714.91.
 Øvrige lande: 84.54.

Tabel S 4. Eksport af duplikatorer m. v. fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	13,1	13,8	16,6	20,1	23,6	15	17
Sverige.....	4,9	5,6	6,8	10,3	11,4	28	11
Norge.....	0,1	0,2	0,6	0,8	0,6	109	÷28
United Kingdom.....	62,4	78,2	82,8	93,8	88,4	15	÷ 6
Vesttyskland.....	38,6	46,4	46,8	52,3	67,6	11	29
Holland.....	...	7,6	4,8	8,3	8,2	4 ¹	÷ 2
Belgien-Luxembourg.....	...	1,1	1,3	1,2	1,4	3 ¹	11
Frankrig.....	5,1	4,8	5,4	6,7	7,1	9	5
Italien.....	1,4	4,1	6,7	7,3	8,7	74	19

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Addressing machinery. Duplicators.
 Øvrige lande: 84.54.

T. Cementmaskiner og industriovne

En ret betydelig del af den danske maskineksport består af forskellige maskiner og anlæg til cementfabrikation. Disse maskiner kan være af så forskellig art, at der ved denne gruppe kan være særlig grund til at gøre opmærksom på, at der i andre varegrupper kan indgå en eksport, som har en meget nøje forbindelse med den eksport, som er optaget under de her behandlede varenumre. Desuden er eksporten af disse varer i særlig grad karakteriseret ved, at den foregår »stødvist« i den forstand, at i den periode, hvor et cementfabrikationsanlæg er under opbygning

i et land, registreres der en meget stor eksport dertil, medens eksporten i de nærmest foregående og efterfølgende år i relation hertil er ubetydelig.

Disse forhold bevirker, at en beskrivelse af denne eksport efter samme retninglinier, som er blevet anvendt ved de andre grupper, i nogen grad vanskeliggøres. Til trods herfor har man alligevel medtaget den, da denne eksport som nævnt er meget omfattende.

Af tabel T 1 a fremgår det, at der i 1953 blev registreret en eksport af »maskiner til sten-, ler- og kalkbearbejdning« på 108,6 mill. kr. I 1958

Tabel T 1a. Danmarks eksport af maskiner til sten-, kalk- og lerbearbejdning til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958
	1000 kr.					
EFTA-lande.....	13 921	24 083	45 629	43 953	41 460	48 084
EEC-lande.....	14 499	25 117	18 733	20 884	24 546	39 477
Øvrige Europa.....	30 909	29 130	21 541	27 661	31 765	72 781
Oversøiske lande.....	49 280	58 202	65 975	98 014	68 207	57 825
Eksport i alt.....	108 609	136 532	151 878	190 512	165 978	218 167
Sverige.....	3 735	5 622	10 928	6 857	5 195	3 557
Norge.....	2 531	2 021	6 938	3 584	2 273	2 132
United Kingdom.....	5 606	14 465	24 919	26 975	29 931	32 636
Italien.....	11 379	15 049	12 379	10 343	11 994	26 749
Finland.....	2 357	2 356	4 809	9 395	1 429	1 108
Polen.....	2 270	5 102	54	221	7 764	36 788
Spanien.....	6 012	2 722	11 121	5 419	3 598	24 094
Brasilien.....	22 815	27 003	5 128	11 587	3 773	6 681
Venezuela.....	1 828	9 455	3 587	3 955	3 989	11 418

ANM.: Varegruppen omfatter SITC 71.613.05.

Tabel T 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af maskiner til sten-, kalk- og lerbearbejdning, cementmaskiner m. v. og industriovne

	Maskiner til sten-, kalk- og lerbearbejdning			Cementmaskiner m.v.						Industriovne				
	Fordeling på områder		Eksportstigning 1953-58	Fordeling på områder			Eksportstigning			Fordeling på områder			Eksportstigning	
	1953	1958		1959	1962	1963	1959-62	1962-63	1959	1962	1963	1959-62	1962-63	
	pct.													
EFTA-lande....	12,8	22,0	245	8,6	15,7	12,6	79	18	11,0	21,0	15,0	218	+26	
EEC-lande.....	13,3	18,1	172	13,8	13,8	8,4	+ 1	+11	3,1	11,3	3,0	518	+72	
Øvrige Europa...	28,5	33,4	135	32,2	19,8	29,0	+39	115	37,7	29,8	38,9	32	36	
Oversøiske lande.	45,4	26,5	17	45,4	50,7	50,0	10	44	48,2	37,9	43,1	31	18	
Eksport i alt... 100,0	100,0	101	100,0	100,0	100,0	100,0	+ 1	46	100,0	100,0	100,0	66	4	
Eksport i alt, gns. årlig stigning			15	.	.	.	0	46	.	.	.	18	4	

var eksporten i denne varegruppe dobbelt så stor. Eksportstigningen var størst til de nuværende EFTA-lande, mens eksporten til de oversøiske lande, som i 1953 havde udgjort næsten halvdelen af den samlede eksport, kun var steget lidt (jfr. også tabel T 2). Tabellen viser i

øvrigt, at eksportens fordeling på lande, som ovenfor antydet, varierer stærkt fra år til år.

Efter overgangen til Bruxelles-nomenklaturen i 1959 må det antages, at den mest betydningsfulde del af eksporten af maskiner til cementfabrikation registreres under 84.56 (maskiner

Tabel T 1b. Danmarks eksport af cementmaskiner og industriervne

	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.				
Cementmaskiner m.v.:					
EFTA-lande.....	9 564	11 146	16 416	17 154	20 256
EEC-lande.....	15 241	16 554	10 375	15 138	13 525
Øvrige Europa.....	35 735	14 229	20 504	21 631	46 442
Oversøiske lande.....	50 376	47 303	56 967	55 509	80 041
Eksport i alt.....	110 916	89 232	104 262	109 432	160 264
Sverige.....	2 601	3 860	7 192	3 876	7 535
Norge.....	2 706	3 395	3 240	4 132	3 039
United Kingdom.....	1 070	1 558	1 092	2 598	7 050
Østrig.....	1 392	1 086	3 798	3 378	1 478
Vesttyskland.....	3 650	4 603	5 007	6 317	6 214
Italien.....	5 726	6 491	2 287	5 879	2 549
Finland.....	2 335	2 634	2 518	5 318	9 699
Polen.....	1 748	319	1 040	5 545	10 567
Spanien.....	19 484	5 942	3 518	2 852	5 865
Brasilien.....	5 906	6 714	10 921	1 445	7 728
Venezuela.....	3 468	2 475	1 248	1 446	905
Ægypten.....	1 208	5 140	1 059	1 239	2 584
Indien.....	5 458	2 468	1 910	4 317	5 973
Kina.....	-	-	5 043	5 721	7
Industriervne:					
EFTA-lande.....	3 698	12 054	13 605	11 750	8 723
EEC-lande.....	1 019	5 474	3 029	6 297	1 762
Øvrige Europa.....	12 649	6 782	12 381	16 636	22 543
Oversøiske lande.....	16 170	21 543	19 169	21 132	24 999
Eksport i alt.....	33 536	45 853	48 184	55 815	58 027
Sverige.....	2 076	4 086	8 998	1 835	6 893
Norge.....	193	503	131	8 508	1 537
United Kingdom.....	646	4 246	758	72	48
Østrig.....	388	2 147	3 306	11	113
Italien.....	217	4 649	1 174	3 366	1 570
Finland.....	2 037	441	2 555	10 334	1 172
Polen.....	-	9	418	5 106	550
Jugoslavien.....	-	3 926	3 865	-	10 703
Spanien.....	5 794	89	806	314	5 006
Brasilien.....	6 916	8 719	5 228	835	2 424
Kina.....	-	-	5 669	5 819	-

ANM.: Varegruppen cementmaskiner m.v. omfatter BTN 84.56. Varegruppen industriervne omfatter BTN 84.14.

Transithandelen er ret betydelig for disse varers vedkommende. I 1963 var der således en transitudførsel af dele til cementmaskiner m.v. (84.56.91) på 10,4 mill. kr. og af dele til industriervne (84.14.90) på 18,7 mill. kr. De tilsvarende tal var i 1959 henholdsvis 7,6 mill. kr. og 3,0 mill. kr.

til sortering, knusning etc. af mineralske stoffer – den mest betydningsfulde gruppe herunder er cementmaskiner og dele hertil), samt under 84.14 (industri- og laboratorieovne – den mest betydningsfulde gruppe er her cementovne og dele til ovne). Beskrivelsen er derfor videreført på grundlag af disse to grupper.

Eksporten af cementmaskiner m.v. (84.56) var i 1959 på 110,9 mill. kr. I 1962 lå den på samme niveau. Eksporten er spredt på en lang række lande. Omkring halvdelen afsættes til oversøiske lande. Eksporten til EFTA-landene er steget en del fra 1959 til 1962, til EEC-landene var den nogenlunde uændret, og til

Tabel T 3. Forskellige landes samlede import af cementmaskiner m. v. og industrioovne og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
Cementmaskiner m.v.:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	7 245	11 871	15 400	17 223	20 061
Import fra Danmark	1000 sv. kr.	1 180	1 894	3 044	2 863	6 702
» » »	pct.	16,3	16,0	19,8	16,6	33,4
<i>Norge:</i>						
Import i alt	1000 n. kr.	16 024	16 179	19 162	17 187	19 438
Import fra Danmark	1000 n. kr.	2 105	1 967	2 891	1 465	2 195
» » »	pct.	13,1	12,2	15,1	8,5	11,3
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt	1000 DM	12 758	19 438	25 263	30 347	35 332
Import fra Danmark	1000 DM	1 842	1 782	2 466	3 346	3 256
» » »	pct.	14,4	9,2	9,8	11,0	9,2
<i>Brasilien:</i>						
Import i alt	1000 U.S. \$	3 530	3 637	5 601	3 425	...
Import fra Danmark	1000 U.S. \$	307	439	743	364	...
» » »	pct.	8,7	12,1	13,3	10,6	...
Industrioovne:						
<i>Sverige:</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	4 389	9 287	11 694	19 924	9 728
Import fra Danmark	1000 sv. kr.	352	2 276	4 032	3 382	3 932
» » »	pct.	8,0	24,5	34,5	17,0	40,4
<i>United Kingdom:</i>						
Import i alt	100 £	7 202	10 655	12 147	9 399	10 561
Import fra Danmark	100 £	411	2 382	633	1 604	...
» » »	pct.	5,7	22,4	5,2	17,1	...
<i>Østrig:</i>						
Import i alt	10.000 sh.	2 107	7 562	7 305	4 689	3 662
Import fra Danmark	10.000 sh.	286	644	1 603	9	106
» » »	pct.	13,6	8,5	21,9	0,2	2,9
<i>Brasilien:</i>						
Import i alt	1000 U.S. \$	2 939	3 082	6 673	5 223	...
Import fra Danmark	1000 U.S. \$	1 075	315	1 221	235	...
» » »	pct.	36,6	10,2	18,3	4,5	...

ANM.: Varegruppen cementmaskiner m.v. omfatter i

Brasilien: 63600-63699.

Øvrige lande: 84.56.

Varegruppen industrioovne omfatter i

Sverige og Østrig: 84.14.

United Kingdom: Furnace plants of all kinds, ovens (other than bakery and biscuit).

Brasilien: 67972, 67973.

de øvrige europæiske lande har den vist nogen tilbagegang.

I 1963 var der en betydeligt større eksport i denne gruppe end i 1962, nemlig i alt 160,3 mill. kr., d.v.s. en stigning på 46 pct. Stigningen var særlig stærk over for de europæiske lande uden for EFTA og EEC.

Fra 1959 til 1962 steg eksporten af industriovne med 66 pct. – fra 33,5 mill. kr. til 55,8 mill. kr. I 1963 steg den yderligere til 58 mill. kr. Fordelingen af denne eksport svarer stort set til fordelingen af eksporten af cementmaskiner for så vidt angår de her benyttede fire områder.

For begge varegrupperes vedkommende gælder det, at Danmark i flere lande har en meget betydelig andel af importen, men i og med at eksporten kan være af stærkt varierende størrelse til det enkelte land fra år til år, vil importandelen også variere stærkt, jfr. tabel T 3.

Af tabel T 4a og T 4b fremgår det, at Danmarks eksport af disse maskiner relativt er meget betydelig. Blandt de vesteuropæiske lande er det kun Vesttyskland, som har en større eksport, mens Frankrigs eksport indtil 1962 har ligget på niveau med den danske. Vesttysklands eksport har været præget af en kraftig fremgang

Tabel T 4a. Eksport af cementmaskiner fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	110,9	89,2	104,3	109,4	160,3	0	46
Sverige.....	17,0	32,2	34,0	37,2	47,0	30	26
Norge.....	0,3	0,2	1,7	0,8	1,3	47	57
United Kingdom.....	16,9	14,4	12,9	12,0	26,2	÷ 11	118
Vesttyskland.....	274,7	342,2	454,1	532,6	547,9	25	3
Holland.....	...	18,4	21,5	27,1	26,9	21 ¹	÷ 1
Belgien-Luxembourg.....	...	22,7	22,7	22,4	19,9	÷ 1 ¹	÷ 11
Frankrig.....	76,9	101,0	93,3	94,7	99,0	7	4
Italien.....	25,7	51,9	65,8	71,7	79,3	41	11

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
United Kingdom: Cementmaking machinery.
Øvrige lande: 84.56.

Tabel T 4b. Eksport af industriovne fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	33,5	45,9	48,2	55,8	58,0	18	4
Sverige.....	1,2	2,3	3,8	2,2	3,0	24	36
Norge.....	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	52	÷ 38
United Kingdom.....	44,4	22,4	23,6	31,7	38,5	÷ 10	22
Vesttyskland.....	128,9	183,3	262,9	261,3	239,0	27	÷ 9
Holland.....	...	8,4	9,7	7,5	7,3	÷ 6 ¹	÷ 3
Belgien-Luxembourg.....	...	9,0	21,8	12,1	13,4	16 ¹	11
Frankrig.....	35,9	33,2	23,6	53,7	74,7	14	39
Italien.....	16,1	13,7	19,2	28,7	57,1	21	98

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
United Kingdom: Furnace plants.
Øvrige lande: 84.14.

U. Salgsautomater

Danmark havde i 1953 en eksport af salgsautomater på 2,5 mill. kr. I de følgende år var denne eksport stadigt stigende og udgjorde i 1958 8,5 mill. kr. Over halvdelen af eksporten gik i disse år til de nuværende EFTA-lande, hvor eksporten til U.K. blev voldsomt forøget.

I 1959 var der en eksport på 10,4 mill. kr., men siden da har beløbet svinget en del fra år til år. I 1962 eksporteredes således for 12,4 mill. kr., men i 1963 kun for 7,1 mill. kr. – en nedgang på 43 pct. Fra 1959 til 1962 steg eksporten gennemsnitligt med 6 pct. om året og i 1953–58 med 28 pct. årligt.

Fra 1959 til 1962 var der en kraftig eksportstigning til U.S.A. og Vesttyskland, mens især

eksporten til U.K. faldt. Eksportnedgangen i 1963 gjorde sig gældende over for alle de i tabel U1 nævnte lande.

Danmarks andel i Sveriges import har i flere af de seneste år ligget på omkring 40 pct., men var i 1960 dog en hel del lavere. I Vesttyskland har den været stigende til 4,8 pct. i 1962, men var i 1963 på 2,9 pct. I Holland var den i 1960–62 på 12–13 pct., men i 1963 kun godt 3 pct.

Det er kun Vesttyskland og Danmark som har en eksport af nogen betydning. Vesttysklands eksport er ca. dobbelt så stor som Danmarks og er steget en del kraftigere end denne i de senere år.

Tabel U 1. Danmarks eksport af salgsautomater til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 549	2 495	2 172	2 575	4 806	4 944	5 980	4 291	3 674	4 515	2 572
EEC-lande.....	854	1 609	1 872	1 420	1 648	2 038	2 375	2 180	2 851	3 293	1 983
Øvrige Europa.....	0	29	128	38	1	1	15	11	20	6	67
Oversøiske lande...	90	82	102	897	1 000	1 476	2 026	2 032	4 097	4 557	2 448
Eksport i alt.....	2 493	4 215	4 274	4 930	7 455	8 459	10 396	8 514	10 642	12 371	7 070
Sverige.....	1 273	2 068	1 352	1 234	1 270	1 082	1 629	1 305	1 145	1 465	1 328
United Kingdom	17	102	464	1 016	3 094	3 389	3 894	2 426	1 621	2 092	585
Schweiz.....	243	316	351	325	403	407	376	456	553	683	509
Vesttyskland.....	–	–	4	171	438	677	563	412	888	1 099	596
Holland.....	773	993	764	782	791	644	1 019	1 028	1 225	1 158	254
Italien.....	–	–	–	–	17	249	544	588	526	443	309
U.S.A.....	31	31	53	868	970	1 461	1 992	1 946	4 093	4 557	2 377

ANM.: Varegruppen omfatter 1953–58: SITC 71.613.26,27. 1959–63: BTN 84,58.

Tabel U 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af salgsautomater

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953–58	1959–62	1962–63
	pct.							
EFTA-lande.....	62,1	58,4	57,5	36,5	36,4	219	÷24	÷43
EEC-lande.....	34,3	24,1	22,9	26,6	28,1	139	39	÷40
Øvrige Europa.....	0,0	0,0	0,1	0,1	0,9	.	÷60	1017
Oversøiske lande.....	3,6	17,5	19,5	36,8	34,6	1540	125	÷46
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	239	19	÷43
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						28	6	÷43

Tabel U 3. Forskellige landes samlede import af salgsautomater og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige :</i>						
Import i alt	1000 sv. kr.	2 658	3 621	2 508	2 578	2 498
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 143	1 004	868	980	997
» » »	pct.	43,0	27,7	34,6	38,0	39,9
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt	1000 DM	11 747	13 940	14 814	12 930	12 299
Import fra Danmark.....	1000 DM	348	237	550	615	356
» » »	pct.	3,0	1,7	3,7	4,8	2,9
<i>Holland :</i>						
Import i alt	1000 gld.	...	4 143	5 962	4 969	5 922
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	468	712	667	204
» » »	pct.	...	11,3	11,9	13,4	3,4

ANM.: Varegruppen omfatter i alle tre lande 84.58.

Tabel U 4. Eksport af salgsautomater fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	10,4	8,5	10,6	12,4	7,1	6	÷43
Sverige.....	0,1	0,1	0,5	0,6	0,6	64	9
Norge.....	-	0,0	0,1	0,0	0,1	.	.
Vesttyskland.....	17,3	21,5	26,2	25,4	29,8	14	17
Holland.....	...	0,8	1,5	1,8	2,9	49 ¹	58
Belgien-Luxembourg.....	...	1,7	1,4	1,8	3,2	2 ¹	77
Frankrig.....	0,9	0,9	0,6	0,7	0,9	÷10	41
Italien.....	0,1	0,7	1,1	0,6	1,9	66	227

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene 84.58.

V. Haner, ventiler m. v.

Eksporten af disse varer udgjorde i 1953 2,3 mill. kr. og var i 1958 steget til 10,0 mill. kr. – en relativt betydelig fremgang, som svarer til en gennemsnitlig årlig stigning på 34 pct. Det var især eksporten til de nuværende fællesmarkedslande og de oversøiske lande, som blev kraftigt forøget i disse år.

I 1959 var der en eksport af haner og ventiler m.v. på 22,4 mill. kr. Det følgende år blev eksportværdien næsten fordoblet og den kraftige stigning fortsatte i de følgende år, så eksporten i 1962 var nået op på 80,5 mill. kr. svarende til en gennemsnitlig årlig stigning på 53 pct. i 1959–62. I 1963 var eksporten på 103,4 mill. kr., en stigning på 28 pct. i forhold til 1962.

Eksportfremgangen var i 1959–62 af nogenlunde samme styrke til de to europæiske markedsgrupper, som hver aftog ca. 25 pct. af den samlede eksport, mens fremgangen var særlig

kraftig for eksporten til de øvrige europæiske lande, som aftog 33 pct. af eksporten i 1962. Det var særligt eksporten til Spanien, som steg voldsomt. I 1963 var der en stigning i eksporten til fællesmarkedslandene og til de oversøiske lande på 50–60 pct. Eksporten til Spanien blev næsten halveret i forhold til 1962.

Danmarks importandel har i Sverige ligget på 8–10 pct. i de sidste år, mens den i Norge har ligget på 6–8 pct. I U.K. og Schweiz har den danske importandel ligget på 3–5 pct. de sidste år. I Vesttyskland har den danske importandel været lidt nedadgående, mens den har været noget mere stabil i Holland og Frankrig.

Den danske eksport af disse varer er relativt stor, større end den tilsvarende eksport fra Sverige, Holland og Belgien-Luxembourg. Den har siden 1959 haft en betydeligt kraftigere stigning end de øvrige vesteuropæiske landes eksport.

Tabel V 1. Danmarks eksport af haner, ventiler m. v. til forskellige områder

	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
	1000 kr.										
EFTA-lande.....	1 298	1 405	2 562	2 756	4 702	4 146	6 237	15 332	17 166	21 103	27 847
EEC-lande.....	315	646	1 106	968	1 832	2 483	6 417	10 061	11 662	19 940	31 438
Øvrige Europa.....	628	758	1 530	1 732	2 119	2 279	4 175	8 065	15 148	26 535	24 325
Oversøiske lande...	85	731	1 081	514	354	1 042	5 570	9 314	11 932	12 940	19 769
Eksport i alt.....	2 326	3 540	6 279	5 970	9 007	9 950	22 399	42 772	55 908	80 518	103 379
Sverige.....	458	499	1 356	1 480	2 479	1 801	2 778	4 692	4 667	7 314	9 261
Norge.....	747	759	992	1 183	1 669	1 356	1 646	2 446	2 721	3 780	3 885
United Kingdom	93	143	210	78	530	862	1 239	4 866	5 362	6 072	8 831
Schweiz.....	–	4	3	6	11	45	339	1 680	2 028	1 988	2 614
Vesttyskland.....	79	37	45	223	335	1 358	3 741	3 497	3 372	8 168	14 486
Holland.....	103	450	862	449	727	602	1 464	1 939	2 357	2 640	4 193
Frankrig.....	17	13	11	35	26	27	481	3 201	4 517	6 036	6 731
Finland.....	314	562	950	972	1 587	1 500	2 009	3 324	4 446	4 940	4 408
Spanien.....	38	15	15	–	1	–	40	349	4 248	13 080	6 994

ANM.: Varegruppen omfatter 1953–58: SITC 71.615.01–04. 1959–63: BTN 84.61.

Tabel V 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af haner, ventiler m. v.

	Eksportens fordeling på markedsområder					Eksportstigning		
	1953	1958	1959	1962	1963	1953–58	1959–62	1962–63
	pct.							
EFTA-lande.....	55,8	41,7	27,8	26,2	27,0	219	238	32
EEC-lande.....	13,5	24,9	28,7	24,8	30,4	688	211	58
Øvrige Europa.....	27,0	22,9	18,6	32,9	23,5	263	536	÷8
Oversøiske lande.....	3,7	10,5	24,9	16,1	19,1	1126	132	53
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	328	259	28
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....						34	53	28

Tabel V 3. Forskellige landes samlede import af haner, ventiler m. v. og Danmarks andel heri

	1959	1960	1961	1962	1963	
<i>Sverige :</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	32 780	41 462	53 943	61 316	65 511
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	2 276	3 593	4 290	6 046	6 100
» » »	pct.	6,9	8,7	8,0	9,9	9,3
<i>Norge :</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	32 241	41 868	45 287	48 591	47 109
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	2 458	2 505	2 961	3 725	3 773
» » »	pct.	7,6	6,0	6,5	7,7	8,0
<i>United Kingdom :</i>						
Import i alt.....	100 £	22 394	36 789	46 180	47 496	56 751
Import fra Danmark.....	100 £	1 914	2 027	1 199	2 343	...
» » »	pct.	8,5	5,5	2,6	4,9	...
<i>Schweiz :</i>						
Import i alt.....	1000 frc.	...	20 211	30 035	37 321	41 398
Import fra Danmark.....	1000 frc.	...	851	1 073	963	1 343
» » »	pct.	...	4,2	3,6	2,6	3,2
<i>Vesttyskland :</i>						
Import i alt.....	1000 DM	45 591	67 531	81 946	89 237	106 075
Import fra Danmark.....	1000 DM	3 666	4 746	4 503	4 776	6 106
» » »	pct.	8,0	7,0	5,5	5,4	5,8
<i>Holland :</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	64 998	79 242	73 525	83 935
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	1 003	1 159	1 064	1 300
» » »	pct.	...	1,5	1,5	1,4	1,5
<i>Frankrig :</i>						
Import i alt.....	1000 NF	53 546	70 576	86 683	107 700	132 657
Import fra Danmark.....	1000 NF	1 660	2 182	2 420	4 168	4 332
» » »	pct.	3,1	3,1	2,8	3,9	3,3

ANM.: Varegruppen omfatter i United Kingdom: Taps, cocks, valves and similar appliances.
Øvrige lande: 84.61.

Tabel V 4. Eksport af haner, ventiler m. v. fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
			mill. kr.				pct.
Danmark.....	22,4	42,8	55,9	80,5	103,4	53	28
Sverige.....	24,5	29,1	35,3	39,5	45,9	17	16
Norge.....	1,1	1,7	3,9	3,7	4,2	50	13
United Kingdom.....	251,6	281,8	334,6	349,2	348,8	12	0
Vesttyskland.....	280,9	342,4	448,6	492,4	544,2	21	11
Holland.....	...	47,0	49,9	48,9	43,2	2 ¹	÷12
Belgien-Luxembourg.....	...	20,4	26,7	32,6	37,2	27 ¹	14
Frankrig.....	114,9	126,8	143,4	167,7	187,8	13	12
Italien.....	74,7	115,9	136,5	153,5	209,8	27	37

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i United Kingdom: Cocks and valves. Industrial valves.
Øvrige lande: 84.61.

X. Aksler, tandhjul, gear m. v.

Den danske eksport af disse varer havde i 1959 en værdi af 14,8 mill. kr.¹. I de følgende år er eksporten heraf steget meget kraftigt og i 1962 udgjorde den 41,4 mill. kr., hvilket var en forøgelse på 181 pct. i forhold til 1959, svarende til en gennemsnitlig årlig stigning på 41 pct. I 1963 var eksporten på 42,9 mill. kr., d.v.s. kun 4 pct. større end i 1962. Denne svage stigning skyldtes en nedgang i eksporten til EFTA-landene og til de oversøiske lande på 20–25 pct.

Eksporten er fordelt på en lang række lande. Størst er den til Sverige og Norge som indtil 1962 aftog 20–25 pct. af den samlede eksport. Til EFTA-området som helhed blev i 1963 afsat 24 pct. af den samlede eksport, mens 20 pct. blev

afsat til fællesmarkeslandene. Eksportforøgelsen til det sidstnævnte område har i øvrigt været relativt lille indtil 1962, men var i 1963 på 26 pct. Næsten 30 pct. af eksporten gik i 1962 til de oversøiske lande, i 1963 dog kun 21 pct.

Danmarks importandel er ret stor i Norge (10–15 pct.), mens den i Sverige ligger på ca. 5 pct. I Vesttyskland ligger den på 2–3 pct. og i Holland på knap 1 pct.

Danmarks eksport af disse varer er noget mindre end Sveriges eksport og ligger på linie med eksporten fra Holland og Belgien-Luxembourg. Den danske eksport har været præget af en noget stærkere stigningstakt end den, eksporten i de fleste andre lande har haft. Den svage eksportstigning i 1963 synes at være et generelt træk, idet den genfindes i alle landene bortset fra Holland.

¹ En tilsvarende varegruppe findes ikke specificeret før 1959.

Tabel X 1. Danmarks eksport af aksler, tandhjul, gear m. v. til forskellige områder

	1959	1960	1961	1962	1963
	—1000 kr.				
EFTA-lande.....	5 174	7 172	6 099	13 176	10 412
EEC-lande.....	4 112	4 983	6 674	6 654	8 355
Øvrige Europa.....	2 093	2 902	4 209	9 426	14 986
Oversøiske lande.....	3 385	5 500	6 511	12 188	9 194
Eksport i alt.....	14 764	20 557	23 493	41 444	42 947
Sverige.....	1 278	2 027	2 302	5 622	3 724
Norge.....	3 247	3 722	2 662	5 524	4 009
United Kingdom.....	498	1 044	531	1 235	2 170
Vesttyskland.....	1 001	2 016	3 826	1 934	2 694
Holland.....	424	1 164	650	1 741	2 407
Finland.....	354	607	951	2 356	1 886
Polen.....	102	678	1	4 996	5 631

ANM.: Varegruppen omfatter BTN 84.63.

Tabel X 2. Den procentvise fordeling af og stigning i eksporten af aksler, tandhjul, gear m. v.

	Eksportens fordeling på markedsområder			Eksportstigning	
	1959	1962	1963	1959–62	1962–63
	pct.				
EFTA-lande.....	35,0	31,8	24,2	155	+21
EEC-lande.....	27,9	16,1	19,5	62	26
Øvrige Europa.....	14,2	22,7	34,9	350	59
Oversøiske lande.....	22,9	29,4	21,4	260	+25
Eksport i alt.....	100,0	100,0	100,0	181	4
Eksport i alt, gennemsnitlig årlig stigning.....				41	4

Tabel X 3. Forskellige landes samlede import af aksler, tandhjul, gear m. v. og Danmarks andel heri

		1959	1960	1961	1962	1963
<i>Sverige:</i>						
Import i alt.....	1000 sv. kr.	53 229	64 403	74 480	85 681	86 320
Import fra Danmark.....	1000 sv. kr.	1 407	2 574	2 448	4 362	4 206
» » »	pct.	2,6	4,0	3,3	5,1	4,9
<i>Norge:</i>						
Import i alt.....	1000 n. kr.	34 260	36 384	38 693	46 031	51 553
Import fra Danmark.....	1000 n. kr.	3 530	5 735	3 632	6 089	5 772
» » »	pct.	10,3	15,8	9,4	13,2	11,2
<i>Vesttyskland:</i>						
Import i alt.....	1000 DM	41 749	63 466	86 407	104 062	107 532
Import fra Danmark.....	1000 DM	841	1 476	2 879	2 779	2 711
» » »	pct.	2,0	2,3	3,3	2,7	2,5
<i>Holland:</i>						
Import i alt.....	1000 gld.	...	73 096	90 307	95 864	95 536
Import fra Danmark.....	1000 gld.	...	750	617	701	739
» » »	pct.	...	1,0	0,7	0,7	0,8

ANM.: Varegruppen omfatter i alle landene 84.63.

Tabel X 4. Eksport af aksler, tandhjul, gear m. v. fra forskellige lande

	1959	1960	1961	1962	1963	Årlig stigning	
						1959-62	1962-63
	mill. kr.					pct.	
Danmark.....	14,8	20,6	23,5	41,4	42,9	41	4
Sverige.....	32,7	37,9	50,3	58,2	54,1	21	÷ 7
Norge.....	0,8	1,6	3,5	3,7	3,3	65	÷10
United Kingdom.....	112,1	113,3	154,4	180,2	187,0	17	4
Vesttyskland.....	317,3	385,8	506,8	577,2	591,3	22	2
Holland.....	...	30,8	29,3	37,1	44,9	10 ¹	21
Belgien-Luxembourg.....	...	19,8	28,3	40,6	41,2	43 ¹	1
Frankrig.....	66,4	82,6	91,7	117,7	127,4	21	8
Italien.....	24,7	51,6	64,5	61,3	57,3	35	÷7

¹ 1960-62.

ANM.: Varegruppen omfatter i
 United Kingdom: Bearings, ball and roller.
 Øvrige lande: 84.63.

5 JAN 1956 / 17.

INDHOLD

Indledning	3
Bilagstabeller til indledningen	11
Omregningskurser	14
Udviklingen for forskellige varegrupper	15
A. Forbrændingsmotorer med stempel (undt. fly-motorer) . .	17
B. Væskepumper o.l.	20
C. Luftpumper og kompressorer	22
D. Ventilatorer og luftkonditioneringsmaskiner	24
E. Køleskabe og -maskiner	26
F. Maskiner til termisk materialebehandling	30
G. Centrifuger og filtre	32
H. Aftapnings-, skylle- og pakkemaskiner	34
I. Kraner, spil, elevatorer m.v.	36
J. Landbrugsmaskiner til jordens bearbejdning	39
K. Landbrugsmaskiner til høstens behandling	42
L. Malke- og mejerimaskiner	44
M. Andre landbrugsmaskiner	47
N. Maskiner til næringsmiddelindustri	49
O. Vaske- og farverimaskiner	51
P. Skotøjsmaskiner m.v.	54
Q. Værktøjsmaskiner til metalbearbejdning	56
R. Regne- og bogholderimaskiner	58
S. Duplikatorer m.v.	60
T. Cementmaskiner og industrioivne	62
U. Salgsautomater	66
V. Haner, ventiler m.v.	68
X. Aksler, tandhjul, gear m.v.	70